

Gorenjski Glas

PETEK, 7. SEPTEMBRA 2018

LETO LXXI, št. 72, CENA 1,85 EUR | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH | INFO@G-GLAS.SI | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Arbitražno sodišče začelo postopek

Na arbitražnem sodišču na Dunaju se je prejšnji teden začela obravnava tožbe nemške multinacionalke WTE, ki je bila do leta 2016 koncesionarka kanalizacijskega omrežja v občini Kranjska Gora. Z dvema zahtevkoma podjetje od Občine Kranjska Gora terja skupaj več kot milijon evrov in pol.

MARJANA AHAČIČ

Kranjska Gora – Na prvem naroku sredi prejšnjega tedna sta bili na Dunaju predstavljeni tožbi in argumenti obeh strani. Eden od zahtevkov tožnika se nanaša na plačilo davka na dodano vrednost, ki ga je družba WTE plačala v času gradnje kanalizacijskega omrežja in zanj zdaj od občine terja povrnitev: gre za štiristo tisoč evrov glavnice in obresti.

Drugi zahtevki podjetja WTE vložilo zaradi prekinitve koncesijske pogodbe.

Nekdanji koncesionar meni, da je bila prekinitve predčasna, na Občini Kranjska Gora pa, da so se na sestanku s predstavniki družbe januarja 2016 sporazumno dogovorili o datumu poteka koncesijske pogodbe in tudi poplačali vse obveznosti, ki so jih imeli do koncesionarja.

»Menimo, da je prekinitve pogodbe, ki je predvidela tudi datum in prenos kanalizacijskega sistema nazaj na Občino Kranjska Gora oziroma javno podjetje Komunala, sporazumna.

Podpisali smo jo prav na podlagi predloga direktorja SHW, datum 1. julij 2016 pa je bil kompromis, saj je družba WTE na začetku predlagala, da pogodba preneha konec leta 2016, mi pa, da že s 1. januarjem tega leta. Podpisali smo zapisnik, o dogovoru imamo posnet magnetogram, tako da sploh ne razumem, kaj je bilo sporno. Razen seveda izpostavljene terjatve do občine za plačilo 400 tisoč evrov davka na dodano vrednost iz leta 2003.

► 4. stran

Odplake iz kranjskogorske osnovne šole so bile vse od leta 2011 prek meteorne kanalizacije speljane naravnost v vodotok, je zgrožen župan Janez Hrovat. / Foto: Gorazd Kavčič

Gradnji doma se bodo uprli

Predvidena lokacija za dom starejših v Železnikih je povsem neprimerna, po podelitvi koncesije za gradnjo vztrajajo stanovalci bližnje stolpnice Na Kresu, ki bodo jutri zbirali podpise ostalih občanov. A sprememba lokacije sedaj ni več možna, pravi župan Anton Luznar, ki upa, da bodo s stanovalci vendarle našli skupni jezik pri izvedbi projekta.

Lokacija, na kateri nameravajo v Železnikih zgraditi dom starejših / Foto: Tina Dokl

ANA ŠUBIČ

Železniki – »Ne moremo verjeti,« se je na novico o podelitvi koncesije za dom starejših v Železnikih odzval Boštjan Demšar, pobudnik civilne iniciative, ki nasprotuje gradnji na lokaciji Na Kresu. Sedaj bodo, tako Demšar, vajeti prevzeli stanovalci najbližje stolpnice Na Kresu 21, ki se bojijo izrazitega poslabšanja kakovosti življenja. Oddali bodo vlogo za stranko v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, jutri pa bodo pred Mercatorjem zbirali podpise občanov.

► 11. stran

Prilogi:

**Zgornjesav'c
deželne novice**

JELOVICA

Limited

Posebna serija
novega okna

www.jelovica-okna.si

GORENJSKA

Novi lastniki in nova vizija

Golfsko igrišče v Smedniku, ki je v ruski lasti, je prenovljeno, novo vodstvo je predstavilo tudi novo vizijo. Tik ob golfskem igrišču že gradijo luksuzne petzvezdične vile, ki bodo namenjene turistični dejavnosti, nastanitvam.

12

EKONOMIJA

Alpes pred novimi izzivi

V Alpesu ob serijski proizvodnji pohištva postaja vse bolj pomemben nov poslovni model individualne proizvodnje po naročilu. Prihodnost pa je v večji specializaciji, je prepričan novi direktor Velko Gortnar.

16

KRONIKA

Odškodnina roparju banke

Slovenija mora Litovcu Danasu Vizgirdi, ki je bil s šeststoročnim pajdašem leta 2002 zaradi oboroženega roparstva v Radovljici obsojen na več kot osem let zapora, plačati odškodnino zaradi kršitve pravice do pravičnega sojenja.

18

CG+

Srčni zdravnik za srčne bolnike

Prof. dr. Igor Zupan, specialist kardiologije in vaskularne medicine, je zaposlen v UKC Ljubljana. Po rodu je iz Nomenja v Bohinju, iz vasi, ki ima najverjetneje svetovni rekord po številu zdravnikov glede na število prebivalcev.

27

VREME

Danes bo pretežno oblačno, popoldne bodo plohe in nevihte. Jutri bo vreme spremenljivo. V nedeljo bo dokaj sončno.

 13/24 °C
jutri: spremenljivo

VSAK PRVI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtni strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 16. ure.

MALI OGLAS

september/18

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najajem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA:

Vsebina:

Tel.: ____ / ____ - ____ - ____

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

Mobitel: ____ / ____ - ____ - ____

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Marta Zore in Gojmir Lešnjak - Gojc v Letnem gledališču Khislstein

Marta Zore sodi med najbolj prodajane in »klikane« glasbenice v Sloveniji. Poslušalci dobro poznajo njene skladbe, kot so Še si tu, Le s teboj, Povej mi, zakaj itd., pri katerih je večinoma tudi avtorica glasbe. V soboto, 15. septembra, se v Letnem gledališču Khislstein ob 20. uri lahko sprehodite po zgodovini glasbe vse od leta 1700 pa do uspešnic današnjega časa. Marta Zore in Gojmir Lešnjak - Gojc bosta ob spremljavi mnogih profesionalnih glasbenikov ter pevcev iz Kranja preigravala etno glasbo, muzikal, gospel, pop glasbo 60., 70., 80. in 90. let, rock ... Za plesno vzdušje bodo poskrbeli plesalci Mojce Horvat. Naročniku Gorenjskega glasa bomo podarili dve vstopnici za ogled koncerta v Letnem gledališču Khislstein, če boste pravilno odgovorili na nagradno vprašanje: Kateri od naslednjih dveh znanih osebnosti je Marta Zore pela za rojstni dan: papežu Janezu Pavlu II. ali predsedniku Titu? Odgovore pošljite do srede, 12. septembra 2018, na naslov: Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj, ali na koticek@g-glas.si.

Od DeSUS-a prestopili v SAB

V Kamniku so na pobudo nekdanjih članov stranke DeSUS ustanovili Občinski odbor SAB Kamnik.

MAŠA LIKOSAR

Kamnik – K stranki Alenke Bratušek so pristopili vsi člani in vodstvo razpuščenega Občinskega odbora DeSUS Kamnik, razen nekdanje predsednice Julijane Bizjak Mlakar. SAB je tako skupno pridobil okrog dvajset nekdanjih članov DeSUS, med njimi tudi dva kamniška občinska svetnika Mojca Jončeska Malovrh in Romana Maligaja, ki bosta v mestnem svetu ustanovila svetniško skupino stranke SAB.

Na ustanovni seji Občinskega odbora SAB Kamnik, ki se jo je udeležila tudi predsednica stranke Alenka Bratušek, so izvolili vodstvo odbora. Predsednica je postala vodja iniciativne skupine Mojca Jončeska Malovrh, podpredsednik Marko Šimnovec, člani izvršnega odbora pa Roman Maligaj, Irenca Pučnik in Dragica Veršnik. Novoizvoljeni predsednici odbora Jončeski Malovrhovi funkcija pomeni veliko

Novoizvoljeno vodstvo Občinskega odbora SAB Kamnik: Dragica Veršnik, Marko Šimnovec, Mojca Jončeska Malovrh, Roman Maligaj in Irenca Pučnik skupaj s predsednico stranke SAB Alenko Bratušek / Foto: Primož Pičulin

odgovornost do kolegov, ki so se včlanili v Občinski odbor SAB Kamnik, in tudi do občanov občine Kamnik. "Naš osnovni cilj je vzpostavitev strpnega dialoga med vsemi udeleženci kamniške politike, saj ni

le pomembno, da se medsebojno poslušamo, temveč tudi, da se slišimo."

Krepitev stranke SAB na lokalni ravni je hkrati dobra popotnica za novembrske lokalne volitve, a kot pojasni Jončeska Malovrhova,

ambicij za enkrat še nimajo. "Veseli bomo vsakega uspeha. Kandidata za župana še nimamo, moramo se uskladiti, ali bomo kandidirali s svojim ali bomo podprli podobno mislečega kandidata."

Za kandidate že lahko zbirajo podpise

Za lokalne volitve, ki bodo 18. novembra, so ta teden začela teči volilna opravila. Do 18. oktobra poteka tudi zbiranje podpisov podpore kandidatkam in kandidatom ter kandidatnim listam.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj - V ponedeljek, 3. septembra, so začeli teči postopki za volilna opravila za letošnje lokalne volitve, ki bodo 18. novembra. Na njih bodo volivke in volivci izbirali župane in občinske svetnike v 212 slovenskih občinah. Od ponedeljka naprej pa lahko na upravnih enotah že overijo podpise podpore kandidatam in kandidatnim listam. Kandidata za člana občinskega sveta oziroma listo kandidatov mora s podpisi

podpreti najmanj odstotek volivcev v volilni enoti na dan razpisa volitev, vendar ne manj kot 30 in ne več kot 1000.

Za vložitev kandidature za župana se zahtevajo podpisi najmanj dveh odstotkov volivcev, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500. Politične stranke kandidate in kandidatne liste določijo v skladu s svojimi pravili na tajnem glasovanju. Čas za vložitev kandidatur se strankam in

skupinam volivk in volivcev izteče 18. oktobra.

Ministrstvo za notranje zadeve je dolžno skladno z zakonom o volilni in referendumski kampanji na dan, ki je določen za začetek volilnih opravil, na svoji spletni strani objaviti število volilnih upravičencev v državi, posamezni volilni enoti in volilnem okraju, ob lokalnih volitvah pa tudi v posamezni lokalni skupnosti. tako je objavilo, da je na dan razpisa volitev je v Sloveniji 1.703.712 volilnih upravičencev. Skoraj

260 tisoč volivk in volivcev pa bo glasovalo v občinah na Gorenjskem. Največje število volilnih upravičencev ima Mestna občina Kranj, 45.460, najmanj pa občina Jezersko, 539.

Župane in občinske svetnike bomo torej volili 18. novembra, tretjo novembrsko nedeljo, in tretjo nedeljo v novembru bodo odslej vsakokrat lokalne volitve. Kandidate za župane, ki ne bodo izvoljeni v prvem krogu, bomo ponovno volili v nedeljo, 2. decembra.

Namesto Tugomirja Kodelje Rudi Medved

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj – Ta teden pred pristojnim odborom predstavil tudi Tugomir Kodelja, kandidat za ministra za javno upravo, in člani odbora so ga z večino glasov tudi ocenili kot ustreznega. Iz stranke LMŠ pa so naslednji dan sporočili, da bodo za to funkcijo predlagali drugega kandidata. Kodelja naj bi izkazal preslabo poznavanje ustroja javne uprave, zlasti

prvi dan se je pred pristojnim odborom predstavil tudi Tugomir Kodelja, kandidat za ministra za javno upravo, in člani odbora so ga z večino glasov tudi ocenili kot ustreznega. Iz stranke LMŠ pa so naslednji dan sporočili, da bodo za to funkcijo predlagali drugega kandidata. Kodelja naj bi izkazal preslabo poznavanje ustroja javne uprave, zlasti

še plačnega sistema. Marjan Šarec je kot zamenjavo za Tugomirja Kodeljo predlagal Rudija Medveda. Gre za nekdanjega novinarja, bil je tudi urednik na Radiu Slovenija, urednik notranjepolitičnih in gospodarskih oddaj na TV Slovenija, odgovorni urednik Radia Kum Trbovlje ter urednik oddaje 24 ur na POP TV, zadnjih šest let je bil direktor občinske

uprave občine Zagorje ob Savi. Na zadnjih parlamentarnih volitvah je bil izvoljen v državni zbor na listi LMŠ. Njegovo kandidaturo bo Šarec uradno vložil danes, novi kandidat pa se bo moral v treh dneh predstaviti pred pristojnim delovnim telesom. Po vseh opravljenih predstavitev naj bi bilo glasovanje o ministrskem zboru prihodnji teden.

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme DANICA JELOVČAN iz Žirovnice.

France Pibernik praznoval devetdesetletnico

Kranj – Pesnik, pisatelj, esejist in literarni zgodovinar France Pibernik je bil dolgoletni profesor slovenščine na Gimnaziji Kranj, ob več pesniških zbirkah pa raziskuje tudi zapuščino po vojni zamolčanih pesnikov. Praznoval je 2. septembra.

Brez gospodarstva ni sociale

Tako enotno pravijo gospodarstveniki in podjetniki, ki pozivajo vlado v nastajanju, naj na novo premisli načrtovane ukrepe in njihov terminski plan.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Gospodarstveniki in podjetniki so se ta teden zelo kritično odzvali na spremembe davčne politike, predvsem pa na predlog vključitve kapitalskih dobičkov v osnovo za odmero dohodnine, ki so zapisane v koalicijski pogodbi bodoče vlade Marjana Šarca, ki jo podpira tudi Levica. Na vrh države so se najprej z javnim pismom obrnili v Klubu slovenskih podjetnikov, ki ga vodi Marjan Batagelj, v torek pa so nasprotovanje ciljem, zapisanim v novi koalicijski pogodbi, izrazila tudi vodstva gospodarske, obrtne in trgovinske zbornice ter dveh delodajalskih organizacij. »Ocenjujemo, da je treba vse cilje skrbno preučiti v širšem kontekstu finančne vzdržnosti in preveriti, kako vplivajo na gospodarstvo, zato pozivamo vse koalicijske partnerje, da skupaj pregledamo posamezne vsebine koalicijske pogodbe in ocenimo, kaj je prioriteta, in določimo terminski plan,« je na novinarski konferenci v prostorih Gospodarske zbornice Slovenije v Ljubljani pozval njen predsednik Boštjan Gorjup. Kot je ob tem ocenil, je koalicijska pogodba »zelo načelna, ko gre za predloge, kako izboljšati poslovno okolje, in zelo konkretna, ko gre za predloge višjega socialnega standarda, ki bo zahteval dodatne davčne zajeme.«

Koalicijska pogodba obljublja postopno povečanje sredstev za zdravje, kulturo, pokojnine in minimalne plače, spremembe kolektivne pogodbe za javni sektor, dvig socialne pomoči, kar si želimo vsi, ugotavlja Gorjup, a v isti sapi opozarja, da

Predstavniki gospodarstva in delodajalcev so kritični do predlogov davčnih sprememb, ki so zapisani v novi koalicijski pogodbi. / Foto: Gorazd Kavčič

v mednarodnih razmerah za gospodarstvo ni sprejemljivo, da bi se zaveze realizirale v hitrem obdobju brez sistematičnega pregleda, kaj je finančno vzdržno. Ob tem je poudaril, da je gospodarstvo v zadnjih letih opravilo domačo nalogo, znalo je izkoristiti ugodne mednarodne okoliščine, zmanjšalo brezposelnost, bistveno povečalo prihodke, izvoz ter plačevanje prispevkov in davkov v državni proračun. To pa nas ne sme uspavati, je dodal in opozoril, da se rast BDP že zmanjšuje, zaradi trgovinskih sporov in drugih tveganj pa se poslabšujejo tudi mednarodne razmere.

»Brez dobro urejenega gospodarstva ne more biti sociale,« je poudaril predsednik Obrtne zbornice Slovenije Branko in spomnil, da so v zbornici že takoj začeli opozarjati, da koalicijska pogodba za podjetnike in obrtnike ni dobra, predvsem zaradi dvigovanja prispevkov in davkov. V zbornici že ves čas pozivajo k zmanjšanju

prispevkov na plače, ki so v Sloveniji med najvišjimi. »Ne želimo, da bi s tem pridobili delodajalci, ampak želimo, da se znižajo na način, da dobijo delavci višje plače,« je razložil. Tudi vse politične stranke so pred volitvami obljubljale boljše pogoje za gospodarstvo, znižanje prispevkov in odpravo birokratskih ovir, koalicijska pogodba pa zdaj bolj nakazuje dodatno omejevanje gospodarstva, je prepričan. »Izredno preseženi, da ne rečem jezni, pa smo bili, ko je prvi mož Levica izjavil, da je takšen podjetnik, kot je Akrapovič, ki je začel iz nič, danes pa ima veliko mednarodno podjetje, davčni utajevalec. A ni to problem, problem je, ker je s tem mislil, da smo vsi obrtniki in podjetniki davčni utajevalci. Da je mera polna, je na drugi strani poslanec Levica, ki bi bila podpornik novi koaliciji, izjavil, da je treba nacionalizirati,« je poudaril Meh in pristavil, da ne želijo rušiti nove vlade, se pa ne strinjajo z Levico, vlado v nastajanju

pa pozivajo, naj spremeni koalicijsko pogodbo.

Nad izjavami politikov so razočarani tudi mali podjetniki, je pojasnil predsednik Združenja delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije Drago Delalut, ki je koalicijsko pogodbo označil za katastrofo in novo vlado pozval, da koalicijsko pogodbo spremeni tako, da bo spodbujala podjetništvo in obrt. Da koalicijska pogodba prinaša škodljive in nepopravljive posledice za gospodarstvo, brez katerega pa ni blaginje, je prepričan tudi Združenja delodajalcev Slovenije Marjan Trobiš. Zaskrbljeni pa so tudi v Trgovinski zbornici Slovenije. Njena predsednica Mariča Lah, ki je opozorila še na padanje zaupanja potrošnikov in na razmeroma nizko kupno moč v Sloveniji, tako ocenjuje, da bo vlada, če se bo želela obdržati čim dlje, ne glede na status Levica prisiljena njeve zahteve spoštovati, kar je »na določenih točkah zelo, zelo nevarna zgodba.«

Začelo se je zbiranje podpisov za referendum

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Jezerko – Julija je Primož Muri županu občine Jezerko izročil pobudo za razpis naknadnega referenduma o odloku o spremembi meje med naseljema Kamniška Bistrica in Zgornje Jezerko, na katerem naj se odloča o vprašanju: »Ali ste za to, da se uveljavi Odlok o spremembi meje med naseljem Kamniška Bistrica in Zgornje Jezerko, ki ga je občinski svet Občine Jezerko

sprejel na seji 26. 6. 2018?« Pobudo je podpisalo 147 občanov. Ta teden, 4. septembra, pa se je začelo uradno zbiranje podpisov za razpis naknadnega referenduma o tem odloku. Zbiranje podpisov bo na sedežu upravne enote v Kranju in v krajevnih uradih potekalo do 9. oktobra. Podpise bodo lahko občani oddali tudi na krajevnem uradu na Jezerkem, ki je odprt vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 9. do 12. in od 13. do 17. ure.

Dobrodelni Za srce Afrike

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Na Slovenski karitas so začeli 13. dobrodelno akcijo Za srce Afrike. Zbrana sredstva so namenjena razvojno-humanitarnim projektom na področju zdravstva in šolstva ter oskrbe z vodo in hrano ter omogočanja dela, ki jih Karitas izvaja v sodelovanju s slovenskimi misijonarji v osrednjem delu Afrike. V dvanajstih letih so s pomočjo akcije zgradili in obnovili sedem šol in vrtec, pet zdravstvenih centrov, tri porodnišnice in

enašt vodnjakov v Afriki. S hrano je bilo rešenih veliko življenj podhranjenih otrok. Tudi letos sredstva zbirajo za ta namen. Pri Slovenski karitas nadaljujejo tudi podporo programu Z delom do dostojnega življenja, ki je s pomočjo darovanja Slovencev namenjena podpori starem iz revnih družin v Afriki, Albaniji in na Šrilanki, da z lastnim delom preživijo svojo družino in dostojno živijo – imajo za hrano, zdravila in šolanje otrok. Mesečnih darovalcev iz Slovenije je že 548.

K

KOMENTAR
URŠA PETERNEL

(Ne)premagan gora

Prvega junija 1991 je potekala slovesna otvoritev predora Karavanke. Trak so z velikanskimi škarami prerezali takratni vodilni politiki, pred vhomom v tunel sta se pristrčno pozdravila predsednik izvršnega sveta Slovenije Lojze Peterle in namestnik koroškega deželnega glavarja Christoff Zernatto. Na slovenski strani je predor po kratkem nagovoru blagoslovil ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar. Za dobro razpoloženje je skrbela jeseniška godba na pihala. Na otvoritvi tunela se je zbrala nekajti-sočglava množica, ki je na ta način pozdravila dokončanje največjega cestnega podviga v Sloveniji dotlej.

Tako so ohranili spomin na odprtje predora Karavanke v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije. Gradnja osem kilometrov dolgega enocevnege predora je trajala pet let; avgusta 1986 je prvi jekleni sveder zagrizel v pripravljeno portalno steno, izvajalec SCT z nemško-avstrijskim podizvajalcem Polensky & Zoellner pa je kljub številnim nepričakovanim težavam pri gradnji to zaključil v manj kot petih letih. Gora je bila premagana ... Prav tak naslov, Premagana gora, nosi dokumentarni film iz leta 1991, ki prikazuje gradnjo. Geološko nestabilna hribina, vdori eksplozivnega metana, izbruhi podzemne vode – vse

to je močno otežilo gradnjo, kot bi se gora ves čas otresala vsiljivcev, navajajo v filmu. A gora je bila nazadnje premagana in graditelji so bili prepričani, da bo zmogljivost enocevnege predora zadoščala potrebam prometa daleč v prihodnje stoletje.

Žal pa so se s to napovedjo zmotili ... Goro bo treba premagati še enkrat. Nenehno naraščajoči prometni tokovi so že zdavnaj preplavili predor in gradnja druge cevi je že pred leti postala nujnost. In že kmalu bo postala realnost. Prihodnji ponedeljek, 10. septembra, naj bi na avstrijski strani v Karavanke zavrtali prvi svedri. Kdaj naj bi se gradbena dela začela na naši, slovenski strani, žal še ni znano. Dars je za izvajalca izbral turško podjetje Cengiz Insaat, a kar trije neizbrani izvajalci so vložili zahtevke za revizijo. To lahko začetek graditve zamakne za mesec, dva, tri ... O zamudi, do katere bi prišlo v primeru razveljavitve razpisa, ta hip ne upa razmišljati nihče. Zato velja napoved: spomladi 2024 naj bi ves promet stekel skozi novo, drugo cev. A s tem gneče še ne bo konec, saj bodo še dve leti obnavljali obstoječo cev. Vsaj še šest poletij se bo torej pred Karavankami še vila kolona vozil ... Prejšnji konec tedna je bila dolga neverjetnih dvanajst kilometrov.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci: Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

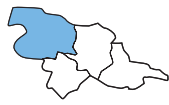
FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Arbitražno sodišče začelo postopek

◀ 1. stran

»Ta pa v občinskih dokumentih in evidencah ni bila nikjer zavedena in je nismo dobili v primopredaji ob prevzemu županskega mandata. Zaradi slovenskih zakonov te terjatve niti ne bi mogli plačati, ker je zadeva že zastarala. Je pa res, da so se po poteka pogodbe 'našli' zapiski o zadevi, ki jih je podpisal bivši direktor občinske uprave. Občina Kranjska Gora tako pričakuje, da bo sodišče to zastaranje upoštevalo, prav tako kot veljavno odpo-

»Vsekakor bomo upoštevali odločitve arbitražnega sodišča in bomo na razpoloženo za komentarje po zaključnem postopku in razsodbi,« so še zapisali v odgovor.

Sicer pa župan Kranjske Gore Janez Hrovat pravi, da se je ob temeljitem pregledu stanja kanalizacijskega omrežja v občini izkazalo, da je bila odločitev občine, da sama upravlja kanalizacijski sistem, pravilna. »Potrdilo se je vse, kar so že leta trdili ribiči in neodvisni okoljevarstveniki: da je Kranjska Gora velik onesnaževalec vodotokov. Vse,

Eden od zahtevkov tožnika se nanaša na plačilo davka na dodano vrednost, ki ga je družba WTE plačala v času gradnje kanalizacijskega omrežja in zanj zdaj od občine terja povrnitev: gre za 400 tisoč evrov glavnice in obresti. Drugi zahtevek v vrednosti skoraj 750 tisoč evrov je podjetje WTE vložilo zaradi prekinitve koncesijske pogodbe.

ved pogodbe, ki jo uveljavil že prejšnji župan, s katero se je konec leta 2012 seznanil občinski svet Občine Kranjska Gora in ki smo jo s sestankom in dogovorom zgolj izpeljali v smislu tehničnega prenosa ter sporazumne določitve datuma,« meni župan Kranjske Gore Janez Hrovat.

Z družbe WTE pa so na vprašanje o tem, kakšna so njihova pričakovanja v zvezi s postopkom in kateri so glavni razlogi, zaradi katerih pričakujejo, da bo sodišče ugodilo njihovim zahtevam, odgovorili, da so, ker je obravnava na sodišču še v začetni fazi, kakršnikoli komentarji z njihove strani o postopku in o morebitnih pričakovanjih preuranjeni.

kar smo spoznali na prvi reviziji, smo zdaj, ko smo začeli z natančno kontrolo od posameznega priključka do priključka, dobili le še potrjeno: da je glavnina naselja Kranjska Gora daleč največji onesnaževalec in da so bili številni veliki objekti, med katerimi kot velika sramota žel izstopa naša osnovna šola Josipa Vandota v Kranjski Gori, prek meteorne kanalizacije priključeni direktno v vodotoke.«

Župan napoveduje, da bo občina za sanacijo neustreznega kanalizacijskega sistema v središču Kranjske Gore, ki naj bi bila po pričakovanjih zaključena do začetka letošnje zimske sezone, potrebovala okoli sto tisoč evrov.

Gorska jezera niso za kopanje

Jezera v naših gorah imajo zelo občutljiv ekosistem, ki pa je zaradi vse večjega števila obiskovalcev gora in nekaterih nepremišljenih dejanj marsikje že porušen. Med takšne, kjer sistem ni več uravnotežen, sodi tudi Dvojno jezero v Dolini triglavskih jezer.

JASNA PALADIN

Kranj – Težave v Dvojnem jezeru, ki obsega »Peto« in »Šesto« Triglavsko jezero in leži 1680 metrov visoko, so se začele z vnosom rib leta 1991.

»Dvojno jezero pred tem letom ni imelo rib, temveč uravnotežen, občutljiv ekosistem z ostrimi omejitvami okolja. V jezeru so bile alge, rastlinojedi zooplankton ter ličinke žuželk, z vnosom jezerske zlatovčice pa se je ta sistem porušil. Vrsta je namreč plenilec in je košenito zmanjšala oz. popolnoma iztrebila prvotne vrste zooplanktona v Dvojnem jezeru, ki prej ni imel naravnega sovražnika. Od leta 1998 zooplanktona praktično ni več. S tem so ribe posegle v proces kroženja snovi. Namnožile so se alge, saj se je zmanjšalo število rastlinojedcev, količina hranil za rastline pa se povečuje. Na stanje jezera ima vpliv tudi planinska koča, saj so pred kratkim s sledilnimi testi dokazali, da se del odpadnih voda spira tudi v jezero,« nam težavo, na katero so nedavno opozorili tudi v akciji Ogenj v Alpah, predstavi Špela Berlot iz organizacije CIPRA Slovenija, kjer si prizadevajo ozavestiti čim več obiskovalcev gora.

Poleti je razraščanje in gnitje alg še posebno opazno, tudi zaradi nižjega vodostaja ter smradu. Pred kratkim so v jezeru zaznali novo vrsto rib, in sicer pisanca, kar otežuje pričakovano sanacijo jezera.

»Gorska jezera so zelo občutljivi ekosistem in so zaradi ekstremnih razmer (nizke temperature, spremembe vodostaja, visoke temperature poleti), majhnosti in pogosto slabše pretočnosti zelo občutljiva. Obiskovalcev gora je vsako leto več in gotovo nas zamika hladna in bistra voda gorskih jezer po naporni turi. Vseeno opozarjamo, da s kopanjem v jezera vnašamo izločke na koži, kreme in podobno, motimo živali, ki prebivajo v jezeru, ter škodujemo

Na dnu in gladini Dvojnega jezera se razraščajo nitaste alge, ki uspevajo zaradi vnosa hranil in porušenega ekosistema v jezeru. / Foto: Domen Mirtič Dolenc

jezerskim brežinam. Zato obiskovalce gora spodbujamo, da jezera "zgolj" gledajo ter se izogonej kopanju v njih. Poudarila bi, da k ohranjanju bistrosti vode gorskih jezer prispevamo tudi z odnosom "v naravi sem le gost" ter tako, da se držimo gorniške preprostosti in skromnosti,« še dodaja Berlotova.

Dvojno jezero bodo sanirali

Triglavski narodni park je s partnerji pripravil projekt Vrhovi Julijcev, s katerim je predvidena sanacija Dvojnega jezera; ta bo obsegala izlov rib, odstranitev organskega

materiala, okoljsko sanacijo koč ipd. Projekt je sicer še v fazi potrjevanja. Zelo pomembno je tudi spremljanje stanja jezer z analizami, ki so jih strokovnjaki iz Nacionalnega laboratorija za biologijo izvajali vrsto let, žal pa sistemske podpore države za spremljanje stanja gorskih jezer, kot ugotavljajo na CIPRI, ni.

Dvojno jezero pa ni edino, ki zaradi vnosa rib in hranil umira. Slabše ekološko stanje imata tudi jezero na Planini pri Jezeru ter Krnsko jezero, kjer je preproga iz alg tako debela, da svetloba ne prodira več do dna, prav tako v jezerih primanjkuje kisika.

Hokejisti pisali županu

Vodstvo HDD SIJ Acroni Jesenice od Občine Jesenice pričakuje večjo finančno podporo. Na občini odgovarjajo: že zdaj krijemo vse stroške uporabe ledu, trenerjev pa ne moremo plačevati.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Vodstvo HDD SIJ Acroni Jesenice je pred kratkim poslalo odprto pismo županu Jesenic in občinskim svetnikom, s katerim javno prosi za konkretno pomoč jeseniškemu članskoemu hokeju. Kot so zapisali, letos praznujejo sedemdeset let obstoja hokeja na Jesenicah in prva asociacija, ko slišimo besedo Jesenice, je hokej. Zato bi Občina Jesenice morala bolj konkretno podpreti člansko moštvo, poleg brezplačne uporabe ledene ploskve bi po mnenju vodstva kluba morala pokriti tudi stroške trenerskega štaba prve ekipe. Ob tem v vodstvu hokejistov

priznavajo, da je Občina Jesenice hokeju vedno stala ob strani, skrbela za delo podmladka, obnovila Dvorano Podmežakla, prek razpisov zagotovila sredstva za uporabo ledne ploskve. »Pa vendar sprašujemo sebe in vas, ali je to dovolj,« so zapisali in pozvali župana in občinske svetnike, naj v proračunu zagotovijo dodatna sredstva za hokej in s tem pomagajo ohraniti in obuditi jeseniški hokej.

Na Občini Jesenice so pojasnili, da za hokej namenijo kar nekaj sredstev iz občinskega proračuna. Denar športnim društvom delijo prek javnega razpisa v okviru Letnega programa športa. Iz tega naslova

je za uporabo Športne dvorane Podmežakla društvo HDD SIJ Acroni Jesenice samo letos prejelo dobrih 26 tisoč evrov, podobno tudi lani. »Društvu smo v letih 2017 in 2018 na podlagi javnega razpisa zagotovili sredstva za kritje celotnih stroškov uporabe ledu, to je za 320 ur vadbe v koledarskem letu, to pa je tudi maksimalno število ur, ki jih lahko Občina sofinancira iz proračuna,« so pojasnili na občini. Ob tem so opozorili, da plačilo športnikov in strokovnega kadra na področju kakovostnega športa ni predmet sofinanciranja Letnega programa športa.

Sicer pa je v občinskem razvojnem programu hokej

opredeljen kot prioriteta športna panoga, so zagotovili na občini. Ne nazadnje so v preteklosti poskrbeli za obnovo športne dvorane, ki je stala devet milijonov evrov, s čimer so zagotovili bistveno boljše pogoje za treninge, organizacijo tekem in delovanje hokejskih in ostalih društev. Poleg tega prek razpisa financirajo tudi delovanje mlajših hokejskih selekcij oziroma društva HD Hidria Jesenice. »Vseeno pa poudarjamo, da lahko lokalne skupnosti društva financiramo le v okviru veljavne zakonodaje in svojih zakonskih nalog, kar tudi počnemo,« so še poudarili na Občini Jesenice.

VODJA TISKARNE (m/ž)

Tiskarna je pomemben in zelo uspešen segment delovanja Mohorjeve družbe v Celovcu. Za vodenje tiskarne v Vetrinju pri Celovcu iščemo osebo s sledečim profilom:

- večletne poklicne izkušnje s področja tiskarstva (ofsetni tisk, digitalni tisk),
- vodstvene sposobnosti,
- hiter in učinkovit način dela,
- dvojezičnost – obvladanje nemščine in slovenščine.

Vaše naloge:

- povsem samostojno vodenje tiskarne,
- odgovornost za okrog 10 zaposlenih in njihovo vključevanje v načrtovano delo,
- komunikacija s strankami in kalkulacija cen in ponudb,
- pravočasna izvedba naročil v skladu z zahtevano kakovostjo in dogovorjeno količino.

V primeru, da vas zanima opisano delovno mesto, nam do 17. 9. 2018 pošljite vaše podlage na elektronski naslov: direktion@mohorjeva.at.

V naše kraje prinesli razvoj

Na Bledu so v torek zvečer začeli niz brezplačnih predavanj o Habsburžanih, s katerimi bodo do konca novembra osvetlili šeststoletno zgodovino te evropske vladarske rodbine.

MATEJA RANT

Bled – V vladanje Habsburžanov je bil kot vse slovenske dežele razen Beneške Slovenije, ki je sodila pod Beneško republiko, vključen tudi Bled. »Čeprav nam je ta družina vladala šeststo let, imam občutek, da je ta del zgodovine kar nekoliko zamolčan. Zato smo se odločili, da skozi predavanja na temo Habsburžanov ljudem znova približamo to vladarsko rodbino, s katero je bil močno povezan tudi Bled, in tako spomnimo, da je bil Bled že tudi v preteklosti marsikdaj v središču dogajanja,« je razložil predsednik Muzejskega društva Bled Srečo Vernig. Zato so pripravili niz predavanj o Habsburžanih, ki jim bo mogoče v Festivalni dvorani vsak torek ob 19. uri prisluhniti vse do konca novembra. Prvo predavanje z naslovom Habsburžani in

Cesar Franc Jožef s spremstvom na pletni ob obisku Blejskega otoka 17. julija 1883

njihovo mesto v zgodovini je bilo v torek.

Pri projektu, v okviru katerega je med drugim nastalo tudi šest enominutnih filmov o Habsburžanih, je sodeloval tudi blejski župan Janez Fajfar. Po njegovih besedah je v času habsburške vladavine Bled igral pomembno vlogo zaradi naravnih lepot, pa tudi na račun

povezav z briksenškimi škofi ter njihovim gradom in cerkvico na otoku, ki je bila simbol slovenstva, še posebej v času narodnega prebujanja. »Bled je bil del velike in dobro organizirane turistične ponudbe cesarstva tistega časa. Močno je bil vpet v vsa dogajanja, saj so ga že takrat obiskovali največji duhovi tistega časa,« je

poudaril Fajfar. Prek dežele Kranjske je obenem potekala glavna prometna žila proti morju. Odprtja železniške proge od Jesenic prek Bohinjske Bistrice in skozi predor do Posočja se je julija 1906 udeležil tudi nadvojvoda Franc Ferdinand. Te in druge pomembne dogodke, povezane z vladavino Habsburžanov, so predstavili tudi

skozi animacije, ki so jih pripravili na osnovi različnih zgodovinskih virov, tudi časopisnih objav iz tistega časa in slikovnega gradiva različnih zbiralcev. »Najbolj nam je pomagal Leopold Kolman, ki nam je iz svojega bogatega arhiva priskrbel stare razglednice in fotografije,« je razložil Marko Vidic iz Muzejskega društva Bled.

Kot je poudaril Vernig, so Habsburžani vladali izjemnemu in tudi zelo naprednemu cesarstvu. »S številnimi reformami so prinesli boljše življenje tudi ljudem v naših krajih.« K temu je prispevalo tudi odprtje prej omenjene železniške povezave, s katero so se tudi našim krajem odprla vrata v svet, kar je spet prineslo napredek in pretok informacij. »Zato je pomembno, da bolj ozavestimo vladavino Habsburžanov, ki so veliko naredili tudi za nas,« je sklenil Vernig.

Novosti v Čopovi rojstni hiši v Žirovnici

Žirovnica – V Zavodu za turizem in kulturo (ZTK) Žirovnica so poskrbeli za še zanimivejšo ponudbo Čopove rojstne hiše v Žirovnici. Tako so prenovili vežo, v kateri je predstavljena arheološka dediščina vasi pod Stolom. Obiskovalci se po novem lahko tudi fotografirajo s slikama Matije Čopa in Franceta Prešerna in odkrijejo, kakšno znakovno zapisovanje sta v črkarski pravdi preprečila. Nadgradili so tudi muzejsko sobo Ajdna, v kateri je predstavljena nova reliefna maketa vasice, skrite na skalnem vršacu Ajdna nad Žirovnico. Pripravili so tudi nov, dvajsetminutni film o Poti kulturne dediščine Žirovnica, ki si ga lahko ogledajo obiskovalci Čopove rojstne hiše.

Grajski dnevi

Smednik – V Smedniku te dni potekajo Grajski dnevi. Osrednji dogodek bo jutri, 8. septembra, na Starem gradu, kjer bo prireditev Grajski lonec. Ob 10. uri se bo začelo tekmovanje v kuhanju grajskega lonca, ob 13. uri bo iskanje zaklada za mlade družine, ob 14. uri pa ocenjevanje jedi iz grajskih loncev.

Začenja se gradnja prizidka

Radovljiški župan Ciril Globočnik je v sredo podpisal pogodbo za gradnjo prizidka k zdravstvenemu domu v Radovljici. Stroške za več kot milijon in pol evrov vredno naložbo si bosta razdelili občina Radovljica in Osnovno zdravstvo Gorenjske.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Na v začetku leta objavljenem javnem razpisu za dozidavo Zdravstvenega doma Radovljica je bilo kot najugodnejši ponudnik izbrano podjetje Kovinar – Gradnje ST, so sporočili z radovljiške občinske uprave. Pogodbo o izvedbi del v vrednosti 1,658 milijona evrov sta v sredo podpisala župan Ciril Globočnik in direktor

izbranega izvajalskega podjetja Mirko Krašovec.

Kot so pojasnili na radovljiški občinski upravi, je uvedba v delo načrtovana že v tem tednu, rok za zaključek gradbenih del pa je 30. junij prihodnje leto. Prizidek bo umeščen na območje, kjer je zdaj zelenica za zdravstvenim domom, med na zadnji strani obstoječe stavbe v smeri proti in športnemu parku.

Zdravstveni dom Radovljica se že nekaj časa sooča z veliko prostorsko stisko, ki jo občina in zdravstvo rešujeta z gradnjo prizidka. V treh etažah (klet, pritličje, nadstropje) bodo prostori za ambulante s skupno neto tlorisno površino 855 kvadratnih metrov. Polovico stroškov naložbe bo križala Občina Radovljica, polovico pa Osnovno zdravstvo Gorenjske.

Prizidek k zdravstvenemu domu naj bi bil zgrajen do prihodnjega poletja.

Včasih se odnosi zapletejo,
še preden se začnejo.

Do 7.000 EUR lahko dobite brez
zapletov, brez stroškov odobritve
in samo z osebnim dokumentom.

Ponudba velja za HIP kredit do 30. 9. 2018.

hipkredit.si

Addiko Bank
Kjer je 2 + 2 = 4

Poslovalnica Kranj
Koroška cesta 1
04 201 08 80

Četrto milijona za športno infrastrukturo

V Ledeni dvorani so bile vgrajene toplotne črpalke in nadgrajeno prezračevanje, naložba je vredna dvesto tisoč evrov. S pomočjo toplotnih črpalk ceneje in hitreje zagotavljajo toplo vodo za glajenje ledene ploskve in sanitarno rabo, prezračevanje preprečuje ustvarjanje megle in nabiranje kondenza na lesenem stropu. Letos prvič občini ni treba sofinancirati obratovalnih stroškov, ki so vsa leta doslej znašali tudi do sto tisoč evrov letno. Z reflektorji razsvetljeno športno igrišče na Homu je vredno osem tisoč evrov, prenovljen je tudi del kablovoda in na novo urejene nasute površine, kar omogoča večerno rekreacijo. Novo, štiri tisoč evrov vredno ograjo okoli igrišča so dobili tudi v Ribnem. V obeh primerih so veliko prostovoljnega dela vložili tudi člani obeh športnih društev. Prenovljeno je odvodnjavanje na nogometni zelenici in kmalu bo sanirana atletska steza v Športnem parku Bled. Prav tako na novo postavljajo del varnostne ograje na vstopu v park ter ob kolesarski stezi ob obvoznici v vrednosti štirideset tisoč evrov. Obnove so bile potrebne tudi površine na igrišču za mini golf v vrednosti slabih deset tisoč evrov.

Nova okna v šoli na Bohinjski Beli

S pomočjo nepovratnih sredstev Ekosklada v višini dobrih osem tisoč evrov je občina zamenjala stavbno pohištvo na podružnični osnovni šoli na Bohinjski Beli. Nova okna so lesena in z učinkovito zasteklitvijo. Pred tem je bil saniran tudi del ostrešja. Vrednost vseh del na šoli je 55 tisoč evrov. Že junija pa je novo zunanjo preobleko, streho in fasado dobil tudi gasilski dom poleg osnovne šole. Občina je sofinancirala del fasade in strehe, razliko pa so zagotovili v prostovoljnem gasilskem društvu. Prenovljena je tudi ena od kapelic na Bohinjski Beli, in sicer v spodnji vasi ob poti na Slamnike v vrednosti 3500 evrov.

Na starem vrtcu nova streha

Na zgradbi starega vrtca, kjer sicer gostuje tudi glasbena šola DO RE MI, je občina zamenjala streho. Stara, azbestna kritina je odstranjena, nova streha je toplotno izolirana, novi so žlebovi in obrobe. Vrednost obnovitvenih del je dvajset tisoč evrov. Manjših obnovitev je bilo deležno tudi otroško igrišče pri osnovni šoli.

Za svet brez odpadkov!

Infrastruktura Bled je svoja smetarska vozila opremila s slogani, ki spodbujajo k okoljsko bolj zavestnemu delovanju in opozarjajo na prvi pogled majhne korake, ki jih lahko naredi vsak, učinek pa je lahko velik. Na Bledu se količina odpadkov povečuje, zato bi morali vsi, tako domačini kot gostje, paziti, da nastane čim manj odpadkov, če pa že, naj bodo razgradljivi!

Vaški vikend na Bledu

Bled se zaveda svoje dediščine, zato bomo drugi septembrski konec tedna posvetili našemu ljudskemu izročilu in hkrati predstavili delo lokalnih turističnih in kulturnih društev, ki skozi vse leto ohranjajo dediščino in skrbijo za njeno predstavitev.

Avtentičnost je ena izmed strateških prednosti Slovenije, ki jo bomo skozi ljudske zgodbe in kulinarčno ponudbo predstavili kot zaključek poletnih prireditev na Jezerski promenadi. V občini Bled delujejo turistična društva na Bledu, v Zasipu, na Bohinjski Beli in v Ribnem, po vseh vaseh pa delujejo tudi domača kulturna društva. Bogato vaško življenje bodo tako med drugim predstavile Prgarke, ki prihajajo iz Zasipa, kjer so zgodbo okoli svoje zgodovine napletli s pomočjo hruške tepke ali prge, ki je nekdanj prepričala lakoto v vasi, danes pa so Prgarke pripravo hrane iz te trpke hruške pripeljale do kulinarčnih višav. Blanske perice prihajajo z Bohinjske Bele, kjer so obudili običaje in pesmi ob ročnem pranju perila, v Ribnem pa so oživili gurmansko ponudbo s suhomesnatimi izdelki in Blejskim sirom. Turistično društvo Bled je že pred leti obudilo staro gorenjsko jed, posmoduljo, ki jo pečejo v posebni peči, ki bo tudi ob koncu sezone stala na Jezerski promenadi in ponujala okusen ploščat kruh z dodatki. Na odru se bodo vse tri dni vrstili različni nastopi, ki jih bodo pripravili Folklorna skupina Bled, KUD Kamot Zasip, Mladi prgarji, Blanske perice ter Folklorna skupina Ribno.

VAŠKI VIKEND NA BLEDU 7.–9. 9. 2018 – PROGRAM PRIREDITVE

Petek, 7. 9. 2018, 14.00–22.00

- 18.00 · Nastop Folklorne skupine Bled
- 20.30 · Predstava za odrasle – Poključki zdravnik (KUD Kamot Zasip)

Sobota, 8. 9. 2018, 11.00–22.00

- 11.00 · Delavnice za otroke (KUD Kamot Zasip)
- 15.00 · Nastop citrarke
- 16.00 · Mladi Prgarji – harmonika in ples v nošah
- 17.00 · Veselica z narodno-zabavnim ansamblom

Nedelja, 9. 9. 2018, 11.00–21.00

- 11.00 · kulturni program Blanske perice ob vodnih pesmih
- 14.00 · Nastop Folklorne skupine Ribno
- 16.00 · Veselica z ansamblom K'dr voč

Kulinarična ponudba:

TD Bled: posmodulja in domače pijače
TD Zasip – Prgarke in kmetija Trsegvav: prgarske jedi in pijače (prgini štruklji, prgin zvitek, prgini cvrčki, prgin zavitek na ohrovtu, kruh prgovc, prgina marmelada, tepkovec in ostala domača žganja, hruševa voda)
TD Ribno: domači suhomesnati izdelki, Blejski sir in drugi mlečni izdelki, domače pijače
TD Bohinjska Bela in Društvo žena in deklet na vasi Bohinjska Bela: potica in domače pecivo

Nastopi folklornih skupin, blanskih peric, prgarija, domače dobrote!

Jesenske gradnje v občini

Na občinskih cestah in parkiriščih so bile v avgustu obnovljene talne oznake, tudi v »starem Betinu«, kjer je poleg dveh 1,5-metrskih pasov za kolesarje označen tudi koridor za pešce ter šestdeset parkirnih mest za osebne avtomobile. Obnovljen je del Prešernove ceste, kjer je država pred predajo ceste v upravljanje občini preplastila najbolj kritičen odsek mimo Hotela Astoria, občina pa je obnovila prek sto let star dotrajan vodovod in uredila ločeno odvajanje odpadnih voda. Vrednost vseh del je sto tisoč evrov. Kolodvorska cesta je na delu mimo bivše gostilne Mangart dobila pločnik do Valvazorjeve ceste, ki zagotavlja varno dostopanje do novega avtobusnega postajališča na Rečiški cesti. Večino stroškov krijeta Elektro Gorenjska in Telekom, delno pa se bo naložba pokrila iz sredstev koncesionarja. Prenovljena je še Poljska pot, dela je sofinanciral Elektro Gorenjska. Septembra se nam obeta nadaljevanje gradenj komunalne infrastrukture na

Gradnja zaščitnih ograj in urejanje okolice severne razbremenilne ceste.

Jamovi cesti, v poslovno-stanovanjski soseski Seliše, od Festivalne do Ledene dvorane in zaključne ureditve ob Rečiški cesti. Manjka še nekaj opornih zidov, varovalne ograje ob stanovanjskih objektih, korita in zelenice, predvidena je tudi celovita ureditev ob gasilskem

domu Rečica z novim otroškim igriščem, ekološkim otokom, parkirišči in obnovljenim domom. Opozarjamo, da je tudi severna razbremenilna cesta uradno še vedno gradbišče ter da izvajalci še urejajo podrobnosti in odpravljajo napake, ki so nastale v času gradnje.

Nekdanjo kotlovnico pri porodnišnici bodo porušili

Na mestu nekdanje kotlovnice ob kranjskem zdravstvenem domu in porodnišnici nameravajo do izgradnje podzemne garaže za načrtovani avtobusni terminal urediti začasno parkirišče.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Danes bodo začeli rušiti nekdanjo kotlovnico na Kidričevi ulici v Kranju, ki je bila v uporabi Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj, so napovedali z Mestne občine Kranj (MOK). Rušitvena dela bo izvedlo podjetje Dolinšek transport. Občina občane poziva k strpnosti in razumevanju v času gradbenih del, ki bodo predvidoma potekala poldrugi mesec, zaradi njih pa ne predvidevajo sprememb v prometnem režimu. Po končanem rušenju namerava občina na tej lokaciji, ki je sicer predvidena za avtobusni terminal, urediti začasno parkirišče, o čemer pa se morajo še dogovoriti z lastnikom – državo.

Med rušenjem tudi meritve hrupa in prahu

Objekt nekdanje kotlovnice že zadnjih petnajst let kazi okolico in je kljub različnim ukrepom za preprečevanje vstopa postal zatočišče za brezdomce in odvisnike. Ti so v in okoli objekta puščali različne predmete, med njimi tudi uporabljene brizgalke in igle, ki so predstavljale potencialno nevarnost predvsem za otroke. Zato ni nobeno presenečenje, da so se na zadnjem usklajevalnem sestanku vseh deležnikov dogovorili za čimprejšnjo odstranitev objekta, kar je bila ne nazadnje tudi dolgoletna želja okoliških prebivalcev.

Zgradba in zemljišče sta v državni lasti, zato občina z

rušenjem ne bo imela stroškov, bo pa rušenje morda vplivalo na kakovost bivanja v neposredni okolici v času gradbenih del, zato so že izvedli ničelni monitoring obstoječega stanja okoliških objektov in prometne infrastrukture, so pojasnili na MOK. »Iz zapisnika koordinacijskega sestanka tudi izhaja, da bo med rušitvijo poskrbljeno tako za meritve hrupa kot tudi meritve prasnih delcev in tresljajev,« je povedal župan Boštjan Trilar in napovedal, da bo po izvedenih delih opravljen tudi končni monitoring z ugotovitvami morebitnih poškodb na okoliških objektih. Po njegovih besedah bo odstranitev objekta zagotovila večjo varnost za okoliške prebivalce in uporabnike

objektov, ki so v preteklosti večkrat poročali o zadrževanju marginalnih skupin v tem objektu in vandalizmu.

Objekt nekdanje toplarne oz. kotlovnice obsega približno 1500 kvadratnih metrov in stoji na lokaciji napovedanega avtobusnega terminala. Župan tako pojasnjuje, da je njegova rušitev v prvi vrsti namenjena reševanju degradiranega objekta in območja, povezana pa je tudi s projektom avtobusnega terminala, ki je vključen v predlog proračuna 2019. Mestna uprava se z državo že dogovarja o možnosti ureditve začasnega parkirišča za potrebe zdravstvenega doma in porodnišnice do izgradnje podzemne parkirne hiše v sklopu avtobusnega terminala, je še pojasnil.

Slovesnost ob prvem občinskem prazniku

Občina Jezersko letos prvič uradno praznuje občinski praznik.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Jezersko – Na dan 10. septembra 1919 je bila podpisana senžermenska mirovna pogodba, ki je dokončno določila avstrijske meje. Po njej sta Jezersko in Mežiška dolina pripadli novi državi, v kateri je zaživel pretežni del Slovencev, meje, ki je povsem enaka leta 1991 postala tudi meja današnje samostojne Slovenije. Ta dan si je občina Jezersko izbrala za svoj praznik in ga bo prvič praznovala z današnjo slovesnostjo. Začela se bo ob 19. uri v dvorani Korotan, kjer bodo nastopili

Kulturno umetniško društvo Jezersko, Cerkevni pevski zbor Jezersko ter Marko in Tobija Smrtnik. Podelili bodo tudi občinska priznanja, o katerih je odločil občinski svet 28. avgusta. Odločili so se, da za častnega občana imenujejo prvega župana občine Jezersko in pred tem dolgoletnega predsednika krajevne skupnosti Milana Kocjana. Podelili bodo tudi tri zlate plakete, dobili jih bodo Andrej Karničar, Milan Šenk in Prostovoljno gasilsko društvo Jezersko, priznanje občine pa bo dobila ekipa prvih posredovalcev PGD Jezersko.

V Cerkljah še niso našli skupnega jezika

Cerklje – Opozicijski občinski svetniki, ki zahtevajo izredno sejo v Cerkljah, so v sredo v sejno dvorano ponovno prišli z zamano, saj se koalicijski svetniki, naklonjeni županu Francu Čebulju, seje tudi tokrat niso udeležili. Cerkljanski župan je sicer opozicijske svetnike povabil na pogovor, vendar so ti povabilo zavrnilo. Čebulj je točke, katerih obravnavo zahteva opozicija, uvrstil na naslednjo redno sejo konec septembra, opozicija pa je izredno sejo skicala za prihodnjo sredo.

Izberite sveže lokalne pridelke

www.tus.si

Doma v Sloveniji

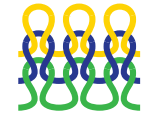

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

LAS
Lokalna akcijska skupina
loškega pogorja

Uspešno leto za LAS loškega pogorja

Čeprav leta še ni konec, so v **Lokalni akcijski skupini (LAS) loškega pogorja, katere vodilni partner je Razvojnna agencija Sora** in pokriva območje občin Gorenja vas - Poljane, Železniki, Žiri in Škofja Loka, nadvse zadovoljni z doseženim. Zaključil se je **projekt Kjer domujejo zgodbe**, ki je v transverzalo kulturnih centrov povezal Loški muzej Škofja Loka, Muzej Žiri, Muzej

Železniki, Rokodelski center DUO v Škofji Loki in Šubičevovo hišo v Poljanah. Skozi projekt so se za obiskovalce oblikovali novi programi za odkrivanje in doživljanje zgodovine, bogate tradicije rokodelskih veščin in ustvarjalnosti tega območja. Junija se je zaključil tudi **projekt Lokalna učna središča**, v okviru katerega je Ljudska univerza Škofja Loka vzpostavila in opremila tri

učna središča v občinah Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri in ob velikem interesu lokalnih prebivalcev izvedla številna izobraževanja in delavnice. Na ta način so želeli povečati ozaveščenost o pomembnosti vseživljenjskega učenja ter možnosti izobraževanja in usposabljanja. Z večjo vključenostjo mladih, žensk in drugih ranljivih skupin v vseživljenjsko učenje je bil dosežen cilj

v Poljanah, Macesnu v Sorici, v gostišču Pri Županu v Žireh in Pri Zalogarju v Dolenji vasi ter Dvorcu Visoko v Poljanski dolini pa so s **projektom Marejne** v fazi vzpostavljanja prodajno-promocijskih omar (marejne, marajne oziroma morajne) za predstavitev in trženje lokalnih domačih izdelkov znamk Babica Jerca in Dedek Jaka v prenovljeni celostni podobi. Tako se odpirajo še dodatna prodajna mesta za trženje kakovostnih lokalnih izdelkov.

V maju so vzporedno s prvim svetovnim dnevom čebel odprli še učno čebelarstvo pot pri Domu čebelarjev Čebelarstva društva Škofja Loka v Brodeh, ki sodeluje v **mednarodnem projektu Med-O-Vita**. Čebelarstvo pot je odprta za obiskovalce, v okviru projekta pa bodo še to zimo oblikovali tudi muzej čebelarstva. V polnem zagonu je še **projekt Odprta vrata kmetij**, s katerim se škofjeloško območje z vzpostavljanjem mentorskih kmetij povezuje tudi z ostalimi deli Slovenije.

povečati splošno izobraženost, socialno vključenost in zaposlitvene možnosti. S premiero športno-dokumentarnega filma o škofjeloškem paraplezalcu Gregorju Selaku, ki se bo predvajal 20. septembra ob 19. uri v Kreativnem centru Mizarnica v Žireh in 21. septembra prav tako ob 19. uri v Inkubatorju in coworking centru Lokomotiva v Škofji Loki, se bo zaključil **projekt Coworking izven okvirjev**.

Skozi projekt so med drugim kupili tudi opremo za videoprodukcijo in opremo za obogatitev virtualne resničnosti ter izvedli usposabljanja ekip mladih za uporabo teh sodobnih tehnologij. S **projektom Lokalna hrana v šole** so se v osnovnih šolah oblikovali obroki s prehrabnimi izdelki lokalnih ponudnikov na škofjeloškem. V gostilni Pri Boštjanu na Križni Gori, Pr' sedmic v Gorenji vasi, na Vidmu

Novi zanimivi projekti

LAS loškega pogorja je s prvimi projekti že zaključila, nekateri se izvajajo ta čas, jeseni pa sledi že peti javni poziv za nove projekte. Na treh dosedanjih javnih pozivih so med devet projektov razdelili več kot 546 tisoč evrov, v okviru četrtega javnega poziva pa so med štiri projekte razdelili še 245 tisoč evrov, ki so ta čas še v potrjevanju na Agenciji RS za kmetijske trge in razvoj podeželja oziroma na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo. Poleg tega je LAS loškega pogorja vključena v dva projekta sodelovanja z lokalnimi akcijskimi skupinami iz Slovenije in Hrvaške, s katerima se je v lokalno območje steklo še dodatnih 133 tisoč evrov.

Obogatitev turistične ponudbe

Razvoj na področju kulturne dediščine in turizma bodo po uspešnem projektu Kjer

domujejo zgodbe nadaljevali v okviru **projekta Impresije Škofjeloškega**. Partnerji Zavod za turizem in kulturo Poljanska dolina, Javni zavod Ratitovec, Loški muzej Škofja Loka, Občina Žiri in Razvojnna agencija Sora bodo poskrbeli za dodatno promocijo že obstoječe turistične ponudbe v kulturnih centrih in muzejih. Tradicionalna znanja bodo predstavili na inovativen način, in sicer skozi interaktivne animacije in prenovljene načine vodenja. Večji poudarek bodo namenili še prenosu tradicionalnih znanj in veščin na mlajše rodove. Novo inovativno in igrivo noto prinaša projekt **Igrifikacija mest**, v okviru katerega bodo v starih mestnih jedrih Škofje Loke in Železnikov oblikovali dve zanimivi poti oziroma igri. Igrifi bodo delovali po principih t.i. sobe pobega, lova na zaklade in

pripovedovanju zgodb. Temeljili bosta na resničnih zgodovinskih dejstvih in lokalnih legendah, pripomogli pa bosta k večji prepoznavnosti območja obeh občin.

Večja vključenost v družbo

Zavod za šport Škofja Loka, Smučarski klub Alpetour in OŠ Jela Janežiča so začeli izvajati projekt z naslovom **Vključevanje mladih s posebnimi potrebami v športne aktivnosti**. Oblikovali bodo športne programe za mlade s posebnimi potrebami na področju smučanja in pohodništva, da bi imeli večje možnosti za športno udejstvovanje in s tem tudi boljše vključenost v širšo družbo, obenem pa izobrazili mentorje za delo z mladimi s posebnimi potrebami. S projektom bodo pridobili tako mladi s posebnimi potrebami kot celotna družba, saj bo

prišlo do večje interakcije in s tem manjše stigmatiziranosti ranljive skupine. Za razvoj podeželja pa bosta Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije – Zavod Kranj in Razvojnna agencija Sora v okviru **projekta Znanje – dodana vrednost podeželju** spodbujala pridobivanje novih znanj in višanje kakovosti pekovskih izdelkov ter s tem ustvarjanje

možnosti dodatnega prihodka na kmetiji. Ciljna skupina so ženske na podeželju, za katere bodo organizirali različne delavnice in svetovanja s področja peke potic, peciva in kruha.

Že peti javni poziv

Z novimi idejami prihajajo vedno novi projekti, zato bodo jeseni objavili že peti javni poziv, na katerega se lahko

prijavijo novi inovativni projekti. Vsi, ki jih to zanima, lahko pridejo na posvet v pisarno **LAS loškega pogorja na Razvojni agenciji Sora, Poljanska cesta 2, Škofja Loka**, kjer bodo dobili informacije o tem, kakšne so možnosti za pridobitev sredstev, pomagali pa bodo tudi pri iskanju partnerjev, še posebno za projekte s področja varovanja naravnih virov in okolja.

Odšel dobrotnik, ki ni potreboval zahval

Nedavno preminuli Vincenc Draksler, v Švici živeči kranjski dobrotnik, je za pomoč ranljivim družbenim skupinam v osemnajstih letih podaril približno dva milijona in pol evrov.

SIMON ŠUBIC

Kranj, Kreuzlingen – »Iz Kreuzlingena ob Bodenskem jezeru v Švici nas je dosegla žalostna vest, da je v 88. letu starosti umrl kranjski dobrotnik in častni občan Mestne občine Kranj Vincenc Draksler,« so v ponedeljek popoldne sporočili z Mestne občine Kranj. Pokojni dobrotnik, rojen v številni družini na Orehku pri Kranju, ki se je v šestdesetih letih preselil v Nemčijo in kasneje v Švico, je za pomoč ranljivim družbenim skupinam podaril kar 2,5 milijona evrov.

Dobrotnik Vincenc Draksler (na sliki z ženo Margit) je denarno podpiral predvsem projekte za pomoč ljudem z roba. / Foto: arhiv GG

Pred 18 leti je Mestni občini Kranj podaril posestvo v Pristavi pri Trziču, kjer danes deluje program reintegracije za nekdanje odvisnike, ki ga vodi Center za socialno delo Kranj. Leta 2012 je skupaj z občino ustanovil Fundacijo Vincenca Drakslerja za odvisnike, ki so jo kmalu doregistrirali v socialno podjetje, kar je omogočilo njen razcvet. V letih 2013 in 2014 je prispeval polovico sredstev za obnovo objekta za potrebe Medgeneracijskega centra Kranj, fundaciji pa zagotovil sredstva za opremo. Lani je fundaciji zagotovil še sredstva za nakup objekta za Materinski dom Gorenjske, nakup in ureditev trgovine v starem mestnem jedru Kranja in projektno dokumentacijo za spremembo namembnosti in gradbena dela gospodarskega poslojpa v učne

delavnice v Pristavi. Leta 2015 je v Švici ustanovil tudi fundacijo R & V Draksler Stiftung Schweiz, ki jo je tudi sofinanciral. V letih 2000–2018 je bil tudi največji donator športno-rekreativne prireditve Županov tek, so poudarili na Mestni občini Kranj, ki je dobrotniku iz Švice leta 2014 podelila tudi naziv častnega občana.

Na občini poudarjajo, da se bomo Vincenca Drakslerja spominjali po njegovi izjemni dobrotnosti in čutu za ljudi, ki v življenju potrebujejo pomoč širše skupnosti, njegov doprinos pa je bil neizmeren tudi v tem, da ni samo daroval, ampak je vedno želel oprijemljive rezultate, da se vlaga v nekaj, kar bo dalo možnost tistim,

ki so pomoči potrebni, da se bodo lahko sami preživljali. »Ta njegov cilj fundacija izpolnjuje, saj trenutno zaposluje 26 oseb, od tega 21 nekdanjih odvisnikov in invalidov,« so sporočili.

Draksler je ob vsej dobrotnosti ostal skromen in ni želel siliti v ospredje. »Vesel sem, če lahko pomagam, tako preprosto je to. Ne pričakujem pa, da bi se mi morali za to na veliko zahvaljevati, se raje umaknem. Je pa v življenju tako, da je zmeraj bolje, da imaš v desni roki milijone, pa z levo daš kak milijon ven – in še vedno je dovolj za vse,« je med drugim povedal v enem svojih zadnjih intervjujev, ki ga je oktobra lani dal za Kranjčanko, prilogo Gorenjskega glasa.

Dobili soglasje za obnovo

V Srednji ekonomski, storitveni in gradbeni šoli Kranj načrtujejo energetska sanacija glavne šolske stavbe.

MATEJA RANT

Kranj – V Šolskem centru (ŠC) Kranj so se pretekli teden razveselili soglasja vlade za izvedbo celovite energetske sanacije srednje ekonomske, storitvene in gradbene šole. Po besedah direktorja ŠC Kranj Jožeta Drenovca gre za milijon evrov vredno naložbo, v okviru katere bodo v javno-zasebnem partnerstvu uredili toplotno postajo in zamenjali okna na spomeniško zaščiteni osrednji stavbi šole.

»Po pridobitvi soglasja bomo zdaj v najkrajšem možnem času nadaljevali s postopki javno-zasebnega partnerstva, saj želimo letos urediti vsaj toplotno postajo s priključitvijo na sistem daljinskega ogrevanja,« je pojasnil Drenovec. Na soglasje so težko čakali, saj se po njegovih besedah z obnovo že zelo mudi. Na leto namreč za ogrevanje porabi kar sto tisoč litrov kurilnega olja. »Toplotne izgube so ta čas izjemno velike, saj

okna zelo slabo tesnijo, zato bomo v okviru omenjene naložbe zamenjali tudi vseh 130 oken na stavbi.« V celotni stavbi bodo obenem poskrbeli za sodobnejšo osvetlavo. Zamenjave oken, je še pojasnil Drenovec, se bodo lotili po posameznih traktih, da bi sočasno lahko nemoteno potekal pouk in jim za to ne bi bilo treba čakati poletnih počitnic. »Po končani naložbi računamo, da bomo porabo energijo uspešno zmanjšali za polovico.«

Socialna ekonomija - izzivi in priložnosti

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA GORENJSKE VAS, V OKVIRU PROJEKTOV SOCIAL SEEDS IN SENSES TER DNEVOV SOCIALNE EKONOMIJE NA GORENJSKEM, VABI NA DRUGI REGIJSKI POSVET, KI BO V TOREK, 11. SEPTEMBRA 2018, OB 13. URI, V PROSTORIH COWORKING SKUPNOSTI KOVAČNICA, ŽUPANČIČEVA ULICA 22, KRANJ.

V družbah, tako razvitejših severnih dežel kot manj razvitih južnih, se oblikujejo številne ekonomske aktivnosti, ki niso neposredno povezane s profitnim sektorjem, državo ali javnimi ustanovami. Te aktivnosti se pojavljajo kot konkreten odgovor na težave, s katerimi se sooča država. Omenjeni pojav se najpogosteje označuje z izrazom socialna ekonomija, pa tudi tretji sektor. Izraz socialna ekonomija je prvič uporabil francoski ekonomist Charles Dunoyer leta 1930. Socialna ekonomija sestoji iz neprofitnih zasebnih organizacij (socialna podjetja, zadruga, invalidska podjetja, zaposlitveni centri, nevladne organizacije: društva, zavodi, ustanove oziroma fundacije), ki proizvajajo tržne in netržne izdelke in storitve, vendar so ustanovljene s socialnim ciljem in delujejo na podlagi participativnih procesov odločanja.

Socialno podjetništvo pa je inovativna oblika podjetništva z velikim čutom odgovornosti za družbo in ljudi. Osnovni namen te alternativne oblike podjetništva je tržno delovanje ob upoštevanju načel socialnega podjetništva. Ustvarja nova delovna mesta za ranljive skupine oseb ter opravlja družbeno koristne dejavnosti.

Z namenom opolnomočenja socialnih podjetij in tudi osveščanja širše javnosti o tej tematiki, smo se na Regionalni razvojni agenciji Gorenjske, BSC Kranj odločili, da v letu 2018 organiziramo dneve socialne ekonomije na Gorenjskem. V okviru le-teh vas v mesecu septembru in oktobru vabimo na dva dogodka in sicer:

- **Regijski posvet o socialni ekonomiji, izzivi in priložnosti v okviru javnega naročanja, 11. septembra 2018 od 13. do 15. ure in**
- **predavanje na temo prednosti in slabosti društva – socialnega podjetja, 16. oktobra 2018, ob 18. uri.**

Na regijskem posvetu, na katerem se nam bodo pridružili tudi predstavniki Ministrstva za javno upravo, bomo govorili o javnem naročanju. Predstavili bomo Zakon o javnem naročanju (ZJN-3), s poudarkom na delu, ki se nanaša na izvajanje pridržanih javnih naročil, ko naročnik lahko izbere le ponudnika, ki izkaže status invalidskega podjetja, zaposlitvenega centra ali socialnega podjetja. Predstavila se nam bodo tri socialna in družbeno odgovorna podjetja s svojimi izkušnjami na tem področju (POTENCIAL, Inštitut za revitalizacijo podeželja, Zavod Center STONOGA so.p. in socialno podjetje RECOSI d.o.o.). Pri Potencialu in Stonogi bo poudarek na lokalni hrani (kako priti v šole, vrtce, bolnišnice ...). Podjetje RECOSI pa nam bo predstavilo njihovo delo na področju obnovljene računalniške opreme, priložnosti in probleme, ki so v Sloveniji za nakup take opreme za potrebe npr. šol.

Na dogodku v oktobru pa bomo govorili o prednostih in slabostih društva – socialnega podjetja, o tem kako voditi tim prostovoljcev v podjetniški program, kako širiti mrežo partnerjev, o razvoju komunikacijskih veščin posameznika v timu socialnega podjetja, o razvoju vrednot socialnega podjetja v skladu z vrednotami tima in še marsičem.

Oba dogodka bosta potekala v prostorih coworking skupnosti Kovačnica, na Župančičevi ulici 22, v Kranju.

Prosimo, da svojo udeležbo na dogodkih, ki so za udeležence brezplačni, potrdite na elektronski naslov: franja.gabrovsek.schmidt@bsc-kranj.si.

Projekt SOCIAL SEEDS je sofinanciran s strani Evropske unije, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, v okviru programa Interreg Europe. Projekt SENSES je sofinanciran s strani Evropske unije, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj, v okviru programa Interreg Podonavje.

Več o projektu SOCIAL SEEDS: <http://www.interregeurope.eu/socialseeds/>
Več o projektu SENSES: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/senses>

KRATKE NOVICE

Možnost za Pešbus tudi v Trziču

Trzič – Letos v vseh treh tržiških osnovnih šolah (OŠ) ob podpori programa Aktivno v šolo poteka organizacija Pešbusa, z namenom, da bi kar največ otrok vsak dan hodilo peš v šolo. Kot je sporočila direktorica občinske uprave dr. Metka Knific Zaletelj, bodo šole začele z izvedbo Pešbusa 17. septembra, že včeraj pa so v OŠ Bistrica skupaj s podjetjem IPOP iz Ljubljane, nosilcem projekta Aktivno v šolo, izvedli predstavitev Pešbusa za starše. Šole še zbirajo prijave otrok in iščejo prostovoljce, ki bi se želeli pridružiti Pešbusu. Že včeraj dopoldne je bilo po podatkih direktorice občinske uprave samo v OŠ Bistrica prijavljenih 22 otrok in zagotovljenih pet prostovoljcev. Vsaka od šol ima predvideni po dve progi Pešbusa; OŠ Križ s Pristave in Sebenj do šole, OŠ Bistrica na relaciji Loka–Kovorska cesta–Deteljica–Avtobusno postajališče Bistrica–šola in z Zgornje Bistrice do šole ter OŠ Trzič od avtobusnega obračališča pri stolpnici v Trziču in iz smeri Raven do šole.

Zaradi monitoringa rib prepoved plovbe

Ribčev Laz – Kot so sporočili z Zavoda za ribištvo Republike Slovenije, do ponedeljka, 10. septembra, velja na Bohinjskem jezeru poseben plovni režim, ki prepoveduje plovbo od 19. do 8. ure naslednjega dne, tekem celotnega termina pa velja tudi popolna prepoved plovbe na območju Fužinarskega zaliva pod Vogarjem zaradi izvajanja monitoringa ribjih vrst, ki ga bo izvajal zavod za ribištvo. Gre za pridobivanje podatkov o ribjih združbah in ekološkem stanju jezera, ki ga izvajajo s pomočjo pridnenih pelagičnih mrež in elektro agregata. Lokacije mrež so označene z bojami. Uporabnike jezera prosijo, da se lokacijam mrež ne približujejo, saj bi s tem ogrozili izvajanje monitoringa in se po nepotrebnem izpostavljali nevarnosti, ki jih potopljene mreže lahko predstavljajo.

Zaradi vaje na cestah vojaška vozila

Kranj – Na Gorenjskem bo od 10. do 21. septembra znova potekala mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava 2018, zato bodo do nedelje izvajali premike vojaških vozil Slovenske vojske in tujih oboroženih sil (z njimi so začeli že včeraj), zaradi katerih bo občasno povečan promet iz smeri Karavanke–Trzič–Podbrezje–Bled–Bohinjska Bela, ki pa ne bo motil pretočnosti prometa, so sporočili iz Slovenske vojske. V sklopu mednarodne vojaške vaje bodo med 17. in 19. septembrom izvedli tudi taktično vajo enot na Soriški planini, kjer bodo sodelujoči uporabljali manevrsko strelivo, so še opozorili.

Konec tedna Vodnikovi dnevi

Koprivnik, Gorjuše – Drevi ob 19.30 bo v gasilskem domu na Koprivniku literarni večer, na katerem bodo avtorji predstavili pravkar izdano knjigo Koprivnik in Gorjuše v zrcalu stoletij. Literarni večer sodi v sklop letošnjih Vodnikovih dni, ob katerih bo jutri, v soboto, 8. septembra, ob 19.30 v dvorani gasilskega doma v Gorjušah tudi kulturni večer. V nedeljo, 9. septembra, bo ob 9. uri maša, nato pa vaški semenj. Vodnikovi dnevi so posvečeni Valentinu Vodniku, prvemu župniku koprivniške fare, pesniku, pisatelju, prevajalcu, novinarju, uredniku in jezikoslovcu, ki je prebudil Slovence in slovenstvo.

Rušenje, nato gradnja vrtca

Začenja se gradnja novega vrtca Kamnitnik na območju nekdanje škofjeloške vojašnice.

Takšna bo videti zunanost novega vrtca Kamnitnik.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Ta teden so se začela dela pri gradnji novega vrtca Kamnitnik na območju nekdanje škofjeloške vojašnice. Na razpisu izbrano podjetje Kovinar z Jesenic (vrtec bo zgradilo v partnerstvu z ribniškimi podjetjem Riko) je najprej začelo z rušitvenimi deli.

Jubileja visokega športa

Visoko – Športno društvo Visoko letos praznuje 60-letnico društva in 40-letnico nogometa na Visokem. Jubileja bo proslavilo jutri, 8. septembra, ko bo v športnem parku ob 14.30 nogometna tekma veteranov med ŠD Visoko in Olimpijo iz Ljubljane, ob 16. uri se bodo pomerili člani ŠD Visoko in NK Triglav Kranj, ob 18. uri bo slavnostni del prireditve s kulturnim programom, ob 19. uri pa družabna prireditev.

Najprej bodo porušili vse objekte znotraj postavljenega gradbiščne ograje: skladišče, objekt zavetišča za živali ter tri manjše stavbe. Društva, ki so v njih imela svoj sedež, so ali pa še bodo preselili v stavbo nekdanje komande, kjer so v preurejenih kletnih prostorih nekatera že našla svoje mesto. V času rušenja pozivajo

občane, naj se ne zadržujejo v neposredni bližini gradbišča.

Vrtec Kamnitnik z 18 oddelki bo imel prostora za tristo otrok, kar predstavlja tretjino vse predšolske populacije, v Škofji Loki vključene v javni vrtec. Vanj občina vlaga sedem milijonov evrov, poldrug milijon so za energetske varčne

stavbo pri Eko skladu dobili nepovratno, za milijon se zadolžujejo. V dvoetažni stavbi, naslonjeni na hrib Kamnitnik, bo prostor za otroške igralnice, v vrtcu bo tudi kuhinja, na zunanjih površinah bodo otroška igrišča. Na občini pričakujejo, da bo novi vrtec zgrajen do prihodnjega šolskega leta.

Pohod k partizanski bolnišnici

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Preddvor – Sredi avgusta so se člani Občinske organizacije borcev za vrednote NOB iz Preddvora udeležili pohoda do bolnice Košuta. Drugega letošnjega pohoda se je po podatkih Urške Tičar udeležilo 26 tovarišev in tovarišic, med njimi tudi trije pionirji. »Kar nekaj podpornikov je prišlo iz okoliških krajev, manjkala pa ni tudi harmonika tovariša Brane Dežmana, ki je popestrila dogodek in nam dala dodaten zagon,« sporoča Tičarjeva.

Zbrane je pozdravil Franc Ekar, predsednik preddvorske borčevske organizacije, ki se je med drugim zahvalil Dragici in Milanu Tičarju, ki sta prepletkala zunanost bolnišnice in uredila bližnje grobišče. Bolnišnica leži na nadmorski višini 1034 m in je delovala od aprila 1944 do maja 1945. V njej so bile štiri postelje in nekaj skromne opreme. Za ranjence so skrbele negovalke, saj ni bilo stalnega zdravnika. Bolnica Košuta je bila med redkimi, ki nikoli ni bila izdana in je ves čas nemoteno

delovala. V soseščini stojijo spomeniki v spomin na tiste, ki so bili pokopani v tistem času. Zbrani so zapeli partizanske pesmi in prižgali svečo.

»Zanikati ali svojo lastno zgodovino interpretirati v svojo korist je nesmiselno in za to se je treba udeleževati podobnih dogodkov, še zlasti zato, da se resnica in grozote tistega časa ne pozabijo in vsi, ki se podobnih srečanj udeležujemo, se tega zavedamo in se jih bomo zgotovo udeleževali še v prihodnje,« sporočajo organizatorji pohoda.

Udeleženci pohoda k partizanski bolnici Košuta / Foto: Slavko Prezelj

ARBORETUM VOLČJI POTOK

NEDELJA 9.9. 2018

OMAR NABER **EVA ČERNE**
PEPEL IN KRI **Z MASKOTAMI**
MUZIKALA
MAPAGASKAR

PUNKING DEVILS
ALENKA GOTAR
ANSAMBL ANŽETA SUŠTARJA
VEČ KOT 100
USTVARJALNIH
DELAVNIC

POŽIVET JE ZA VSO PRUŽINO
1 VSTOPNICA
= 1 PRUŽINA

ČAROBNI DAN

VSE NAJBOLJŠE

Prijava na www.CaroBniDan.si

Gradnji doma se bodo uprli

◀ 1. stran

Kot je pojasnil Boštjan Demšar, bodo zbirali podpise občanov, ki se prav tako ne strinjajo z umestitvijo doma na tako gosto naseljeno območje, kjer se že sedaj soočajo z različnimi infrastrukturnimi problemi.

Dom za 55 stanovančev naj bi stal 5,4 milijona evrov (z DDV) in mora biti skladno s pogoji razpisa za koncesijo zgrajen do konca leta 2020.

»Gradnja doma med plavalnim bazenom, potokom Dašnica in stolpnico Na Kresu 21, na mestu teniškega igrišča, transformatorske postaje, polnilnice za avtomobile in zelenice, se tiče vseh, tudi tistih, ki ne živijo na tem območju. Ocenjujemo, da bo na tem mestu dnevno več kot sedemdeset avtomobilov, zaradi česar bo potrebna izredno visoka investicija v celotno okolico,« je opozoril Demšar ter dodal, da to za občino ni gospodarno in da bodo ostali občinski projekti za več let zamrznjeni.

Za iskanje druge lokacije je bilo premalo časa

Občina je za dom s 55 posteljami zagotovila dobrih dva tisoč kvadratnih metrov veliko zemljišče. Sprememba lokacije po podelitvi stavbne pravice zasebnemu investitorju in prijavi na razpis ni več možna, je pojasnil župan Anton Luznar. »Storili bomo vse, da dom zgradimo,« je dejal župan, ki upa, da bodo z bližnjimi stanovančci kljub vsemu našli skupni jezik pri izvedbi projekta. Dom v Železnikih je eden od petih domov v okviru Grozda majhnih domov – središč za kakovostno sožitje, ki jih načrtujejo v petih občinah. Domove namerava graditi družba Orpea s sedežem v Parizu, upravljanje grozda pa bi prevzela njihova hčerinska družba SeneCura iz Avstrije. Železnikarski dom naj bi stal 5,4 milijona evrov (z DDV) in mora biti skladno s pogoji razpisa za koncesijo zgrajen do konca leta 2020. »Ker smo za prijavo na razpis imeli le štiri mesece, je bilo časa za iskanje in nakup drugega zemljišča premalo, zato smo iskali med zemljišči v občinski lasti. Ta lokacija je bila vseh tudi predstavnikom SeneCure, družbe Orpea v Sloveniji in Inštituta Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko

sožitje. Dom bo omogočal starejšim, da ostanejo vključeni v lokalno okolje,« je razložil župan.

Demšar na drugi strani opozarja, da bo umestitev doma na predvideno lokacijo prinesla škodo celotnemu kraju. Na tem območju je že sedaj veliko prometa, z izgradnjo doma pa se bo še bistveno povečal. »Kaj se bo zgodilo v nujnih primerih, ne ve nihče, a tam so odločilne minute,« je pristavil. Stanovančci so zaskrbljeni zaradi prometne varnosti pešcev in kolesarjev, med večjimi problemi navajajo tudi pomanjkanje parkirišč, ki je že sedaj zelo izrazito. »Dom na tej lokaciji bo velika žalost za vse: za stanovančce doma, ki na stara leta potrebujejo mir, njihove soseske, zaposlene in sosede, ki se jim bo življenje obrnilo na glavo,« meni Demšar in poudarja, da se vsi strinjajo, da je dom starejših v Železnikih potreben, a da na to lokacijo ne sodi. Takšnega mnenja so tudi nekateri častni občani, ki so se obrnili nanj, je dodal.

Občina že načrtuje dodatno dostopno cesto

Župan je prepričan, da bo dom velika pridobitev za občino. Kot pravi, imajo za zdaj zgolj idejno zasnovo, a bodo v fazi projektiranja skušali upoštevati konstruktivne predloge stanovančev, da bodo umestitev doma kar najmanj občutili. Za razbremenitev dostopa do tega območja je občina že naročila projektno dokumentacijo za dodatno cesto med plavalnim bazenom in Mercatorjem, ki je že v zaključni fazi. Dodaten dostop bodo skušali zgraditi še letos, če jim bo uspelo na oktobrski seji z rebalansom zagotoviti denar. Glede parkirišč je župan povedal, da jih bodo skušali predvideti tudi pod stavbo doma. »Na Kresu so še druge možnosti za dodatna parkirna mesta, a se bodo prebivalci morali s tem strinjati. Prav tako sta v občinski lasti makadamski prostor ob pošti in parkirišče na drugi strani ceste,« je dejal in dodal, da načrtujejo tudi ureditev komunalne infrastrukture (fekalna in meteorna kanalizacija, vodovod, javna razsvetljava), a terminski plan še ni znan.

»Kljub vsemu menim, da je dom starejših pozitivna zgodba za Železnike. Verjamem, da se bo s stanovančci Na Kresu dalo pogovarjati in da bomo tudi s pomočjo njihovih predlogov prišli do boljših rešitev,« je še dejal župan.

Vozovnice za vlak bodo na voljo na spletu

Medtem ko slovenski letalski in avtobusni prevozniki že ponujajo spletni nakup vozovnic, bodo Slovenske železnice po desetletju obljubljanja novembra letos svojim potnikom končno omogočile nakup železniških vozovnic na spletu in prek mobilne aplikacije.

MAŠA LIKOSAR

Ljubljana – Slovenske železnice so lani prepeljale okoli 14 milijonov potnikov, med njimi največji delež, kar 46 odstotkov, predstavljajo mladi, potniki pa v povprečju prepotujejo petdeset kilometrov. Tea Šavor iz Slovenskih železnic pojasni, da je bil mednarodni razpis, s katerim so iskali ponudnika, ki bi vzpostavil sistem za spletni nakup vozovnic, zaključen že julija 2017. »Izbran je bil konzorcij treh podjetij, in sicer Imovation, Margento R&D in Supra informatika Celotna investicija je vredna 1.445.000 evrov brez davka.«

Nakup železniških vozovnic bo mogoč prek mobilne in spletne aplikacije s kreditnimi karticami, v nadaljevanju bo vzpostavljena tudi možnost nakupa z uporabo spletnih prodajnih storitev, kot so na primer PayPal, Samsung Pay, Apple Pay. Aplikacija bo delujoča v okolju Android in iOS ter bo tako kot v tujini preprosta za uporabo.

Nakup vozovnice za vlak bo od letošnjega novembra dalje možen tudi prek spletne in mobilne aplikacije. / Foto: Tina Dokl

»Glede na strukturo potnikov predvidevamo, da jo bosta uporabljali predvsem mlajša in srednja generacija, ki tudi najbolj povprašujeta po omenjeni storitvi,« pojasni Tea Šavor in doda: »Zaradi sprememb, vezanih na uvedbo Splošne evropske uredbe o varstvu osebnih podatkov, smo bili primorani ukiniti obstoječo

spletno rešitev za podaljševanje vozovnic, novembra 2018, ko bodo vzpostavljene nova spletna aplikacija, mobilna aplikacija in platforma za Android, pa bo potnikom prek vseh teh prodajnih aplikacij omogočeno tudi podaljševanje kupljenih abonentskih vozovnic ter oblikovanje novih paketov, od parkiranja in vožnje

z vlakom, nakupa vozovnic drugih ponudnikov prevoza do rezervacij.«

Slovenske železnice predvidevajo, da bo tudi letos število potnikov enako kot lani, z nakupom novih 26 potniških garnitur in modernizacijo prodajnih procesov pa želijo število potnikov še povečati. »Z novimi načini nakupa vozovnic želimo potnikom omogočiti čim boljše uporabniško izkušnjo, posledično se razvoj rešitve ne bo ustavil pri spletni, mobilni prodaji ter prodaji prek kartomatov.«

V letu 2019 načrtujejo tudi postavitev kartomatov oziroma avtomatov za prodajo vozovnic v celotni prodajni mreži Slovenskih železnic, zlasti na izbranih postajah in postajališčih po kriteriju fluktuacije potnikov, in kot pravi Šavorjeva, na Gorenjskem predvidevajo večje število kartomatov. »Razloga sta poenostavitev in hitrejši nakup vozovnic, cilj vzpostavitve novih kartomatov pa je omogočiti hiter nakup vozovnic tudi na samih postajah in postajališčih.«

50.000 izdelkov na sejmu v Celovcu

Letošnji Jesenski sejem v Celovcu bo potekal od 12. do 16. septembra. Gre za največjo tovrstno prireditev na avstrijskem Koroškem. Na sto tisoč kvadratnih metrih se bo predstavilo 605 razstavljalcev iz desetih držav.

Tudi letos pričakuje obiskovalce obilica zanimivosti. Tematska področja so izjemno pestra. Med najbolj priljubljene spada vsako leto predstavitev najnovejše jesenske in zimske mode. Tako si bo na modnih revijah in tudi neposredno pri številnih ponudnikih tudi tokrat mogoče ogledati številne novosti. Poleg novosti na področju mode igra zelo pomembno vlogo tudi kulinarika. Letos si bodo obiskovalci med drugim lahko ogledali celoten postopek peke kruha in se seznanili s skrivnostmi dobre peke, na voljo pa bodo tudi številne druge kulinarčne dobrote. Posebne akcije, zanimivosti in podrobnejši program prireditev najdete tudi na spletni strani www.kaerntnernessen.at.

Več prostora za trgovca

Vodiški občinski svet je obravnaval optimizacijo projekta Kopitarjev center, s katero so povečali površine, namenjene trgovskemu centru. Računajo, da bodo s tem k investiciji lažje privabili zasebnega partnerja.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Po letu 2016 je občinski svet v Vodich ponovno obravnaval projekt Kopitarjev center, večnamensko občinsko središče, v katerem bodo združene občinske, kulturne in tržne dejavnosti. V prvotno predvideni zasnovi projekta, ki jo je pripravil arhitekturni biro Dekleva Gregorič arhitekti, je bilo namreč za potrebe trgovskega centra predvidenih 750 kvadratnih metrov površine, kar je največjim trgovcem pri nas pred leti še zadoščalo, danes pa ne več. Tako so z optimizacijo površine, namenjene živilski trgovini, povečali na 1400 kvadratnih metrov. Kot je pojasnil arhitekt Aljoša Dekleva, skupna površina in zunanja podoba stavbe ostajata enaki kot v prvotno načrtovanem objektu.

V občinski upravi se nadejajo, da bodo s povečanjem površine za trgovski center uspeli pridobiti investitorja, brez katerega 15 milijonov evrov vredne investicije v Vodich ne morejo izpeljati, še zlasti ker Občina, kot je pojasnil župan

Aco Franc Šuštar, z izjemo Eko sklada ne more računati na izdatno financiranje Evropske skupnosti ali države. Zato v Vodich računajo na javno-zasebno partnerstvo s kakšno od večjih trgovskih verig, ki bi prevzela šestdeset odstotkov deleža investicije, preostanek pa bi zagotovila občina.

V preteklih mesecih je občina že oddala vloge za pridobitev gradbenega dovoljenja za rušenje obstoječe stavbe na Kopitarjevem trgu in gradnjo interne ceste ter preostale komunalne infrastrukture, kar je tudi pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja za center.

Na vprašanje svetnika Antona Kokalja, ali je občina že v pogovorih s konkretnim investitorjem, je vodiški župan pojasnil, da so opravili informativne pogovore z največjimi slovenskimi trgovci, ki so izrazili svoje želje in potrebe. Kot je dodal Aljoša Dekleva, pa resni dogovori s potencialnimi zasebnimi partnerji niso verjetni, dokler ni pravomočno pridobljeno gradbeno dovoljenje. Pridobili naj bi ga prihodnje leto.

Novi lastniki in nova vizija

Golfsko igrišče v Smledniku je prenovljeno, novo vodstvo je predstavilo tudi novo vizijo v smeri petzvezdičnega turizma. Igrišče je v ruski lasti.

MAJA BERTONCELJ

Smlednik – Konec novembra lani je bilo na prvi javni dražbi prodano golfsko igrišče v Smledniku. Za 5,78 milijona evrov ga je kupila Sberbank banka kot edini dražitelj in največji upnik v stečaju družbe Golf projekti. Nekaj mesecev kasneje je golfsko igrišče dobilo novega lastnika.

Od Sberbank banke so ga kupili lastniki hotela Cubo v Ljubljani, družba Cubo golf, turizem in gostinstvo, ki je v lasti treh Rusov. Več o načrtih je ob robu petkovega prvega Cubo golf challenge turnirja spregovoril prvi mož Diners Cubo golf igrišča Ljubljana v Smledniku Sandi Kovačević: »Od 5. januarja smo bili najprej najemniki golfskega igrišča v Smledniku, aprila je sledil nakup za okrog 5,7 milijona evrov. Od takrat smo v igrišče in infrastrukturo investirali že dobrega pol milijona evrov. Igrišče želimo spraviti na še višjo raven. Naša glavna prioriteta je seveda odlično vzdrževano igrišče. Skupina kot taka od igrišča, kar se zaslužka tiče, ne želi nič. Veliko se bo vlagalo v nastanitve. Zavedamo pa se, da nastanitve niso produkt, produkt so stvari, zaradi katerih

Tik ob golfskem igrišču v Smledniku gradijo luksuzne petzvezdične vile, ki bodo namenjene turistični dejavnosti, nastanitvam.

ljudje pridejo. Golf je že takšen. Upam, da nam bo uspelo razviti tudi konjeniški turizem, ki je v svetu zelo razvit.«

V Smledniku, ob sedanjem naselju Brezovec, tik ob petnajsti luknji, nadaljujejo tudi gradnjo petzvezdičnih vil, ki pa letos še ne bodo končane. »Birokratski mlini so nas zaradi predstavitve električne napeljave nekoliko ustavili,« je pojasnil Kovačević. Predvidenih je devet hiš – vil, v gradnji so štiri. Vsaka bo imela svoj bazen, velnes, gostitelja, ki bo gostom vsak trenutek na voljo. Hiše ne bodo naprodaj, temveč bodo namenjene turistični dejavnosti,

nastanitvam višjega kakovostnega razreda. Kot je še dejal Kovačević, trenutno kakšna druga gradnja na tem območju ni predvidena.

Sandi Kovačević poudarja pomen petzvezdičnih doživetij v Sloveniji: »Slovenija je za petzvezdična doživetja, a najprej je treba na to raven dvigniti infrastrukturo in kader. S tem se zelo trudimo in prepričan sem, da nam bo uspelo. Turizem trenutno predstavlja 14 odstotkov bruto domačega proizvoda. S pravimi usmeritvami je ta številka lahko še precej višja. Ohranimo zdravo in čisto državo brez težke industrije.

Naj ob tem še spomnim, da oktobra Slovenija gosti največji golfski sejem oziroma borzo.«

Družba Cubo golf svojo dejavnost z nakupom golfskega igrišča v Smledniku v Sloveniji še širi. V njihovi lasti je že omenjeni Hotel Cubo v Ljubljani in tudi nekdanji hotel Kanin v Bovcu, ki ga obnavljajo. »Strategija slovenskega turizma po mojem mnenju temelji predvsem na povezovanju,« je še povedal Kovačević, ki si želi tudi dobrih odnosov z lokalno skupnostjo. Z medvoškim županom, pravi, se zaenkrat še nista srečala.

Plaketa tudi Žanu Kranjcu

Znani so občinski nagrajenci Občine Vodice, ki jim bodo priznanja podelili v ponedeljek na slavnostni seji ob prazniku občine.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Vodiški občinski svet je na zadnji seji pred občinskim praznikom potrdil predlagane kandidate za letošnja občinska priznanja. Plakete Občine Vodice bodo tako prejeli alpski smučar Žan Kranjec, Prosvetno društvo Vodice, Kongregacija šolskih sester svete Franciške Kristusa Kralja ter Gasilska zveza Vodice in skupina prostovoljnih gasilcev, ki so pomagali pri sanaciji škode po uničujočem neurju v Črnomlju. Podelili bodo tudi pet priznanj župana, ki bodo šla letos v roke Luki Lukšiču, Hani Kranjec Žagar, Marceli Barle, Majdi Šavli in Francu Kosiju.

Tri izmed štirih kandidatov za plakete je predlagal župan Aco Franc Šuštar, zato je svetnik Anton Kokalj v razpravi izrazil dvom

v smiselnost podeljevanja tolikšnega števila plaket, če predlogi ne pridejo od občanov in društev in jih mora podati župan. »Mislimo, da moramo vsako leto podeliti toliko in toliko priznanj, zaradi česar po mojem izgubljajo vrednost,« je povedal Kosec, ki je sicer poudaril, da se mu zdijo predlogi odlični, a bi morali k imenovanju kandidatov bolj spodbuditi javnost. Drugačnega mnenja je bil Anton Kokalj, ki v tem, da kandidate predlaga župan, ne vidi problema, še zlasti ker je razpis objavljen med poletnimi počitnicami, ko je odziv pričakovano slabši. Dodal je, da bi naziv častnega občana lahko podelili vsako leto, saj je med pet tisoč prebivalci občine dovolj takšnih, ki si ga zaslužijo. V 23 letih obstoja občine je sicer naziv častnega občana prejelo 19 posameznikov.

Gorenjski Glas

abonmaji Doma kulture Kamnik

sezona 2018/2019

Vpis od 3. 9. do 1. 10. 2018

Abonma Kam'ncek
Maistrov abonma
Novi Abonma komedije

Izbrano ime bo znano po končanem natečaju

... pod krošnjo kulture

www.domkulture.org

Potovanje v prostoru in času

V Kosovi graščini se s slikami, ki jih je ustvarila v obdobju zadnjih petih let, predstavlja magistrica umetnosti, slikarka Klementina Golija. Dva opazna cikla je združila v enega in nas popeljala Skozi prostor in čas.

IGOR KAVČIČ

Jesenice – Galerija Kosova graščina ima ta čas poleg dveh večjih razstavnih prostorov vedno na voljo tudi – lahko bi ji rekli – zadnjo sobico. Ta deluje nekako intimno, kar največkrat prepoznava tudi umetniki razstavljalci, saj tja postavijo delo ali več njih, ki v moči svoje izpovednosti nekako stoji samo zase. Tudi v eno sliko združeni diptih Klementine Golije z naslovom Letter on the Blind to Those Who See (Pismo o slepih tistim, ki vidijo). „Gre za citat iz besedila filozofa Denisa Diderota. Pismo je edinstveno, ker se, namesto da bi sledilo vprašanju, kaj se zgodi, ko nekdo, ki je slep od rojstva, spregleda, izkaže, da med slepe v resnici sodi večina tistih, ki vidijo. Večina tistih, ki imajo oči, namreč ne vidi,“ je, lahko bi rekli, precej aktualna, zagotovo pa v

prostoru in času, v katerem živimo, razmišljujoča slikarka. Kompozicija v ospredju slike – imamo občutek, kot da gre za nekakšno gugalnico – nas spodbuja k iskanju ravnovesja. Ga bomo našli?

Aktualna postavitev v Kosovi graščini je del sklopa treh razstav. Prva je bila v začetku leta v prenovljeni Galeriji Velenje, v nekoliko manjšem obsegu je razstava, o kateri pišemo, decembra pa se dela selijo še na Lendavski grad v tamkajšnjo galerijo, ki bo po obsegu največja. Vse tri galerije so pripravile tudi skupni katalog k razstavi z besediloma kustosov Milene Koren Božiček iz Velenja in Aljaža Pogačnika iz Gornjesavskega muzeja.

Slika z razmislekom

Golijeva pod naslovom Skozi prostor in čas na razstavi združuje dva cikla, ki sta nastajala v zadnjih petih

letih – Vmesni prostor in Potovanje skozi čas. „V delih iz prvega cikla uporabljam horizontalno delitev slikovnega polja, ki je razdeljeno v več slikovnih ravni. Spodnji del simbolizira zemeljski prostor in je običajno naslikan bolj pastozno, v zemeljskih tonih, včasih tudi rdeči barvi. Vmesni prostor je prostor aktualizacije, nekakšen medprostor, prostor prehoda. Osrednje mesto tu zavzemajo likovni simboli ali znaki. Ti poudarjajo različna psihološka in fizična stanja. Tu je še zgornji del slike, ki je prostor transcendence, lahko bi rekla, da gre za duhovni prostor. Ta običajno vsebuje geometrijsko risbo, ki je kontrastna črna ekspresivni risbi na sredini, ki je vselej podzavestna, spontana, nasprotno pa je geometrijska risba skrbno načrtovana. Gre za simbiozo in hkrati ločevanje med racionalnim in

Slikarka med svojimi deli v zadnjem delu galerije v Kosovi graščini / Foto: Igor Kavčič

emocionalnim,“ o svojih delih razmišlja avtorica. Pri delih iz cikla Potovanje skozi čas je slikovno polje deljeno po vertikali. Slikarka govori o časovnem traku, ki z leve na desno prehaja iz preteklosti v prihodnost. Tudi tu je osrednji motiv v središču, ob straneh zasledimo kroge ali kakšen drug element, lahko zgolj reliefno zaplato. Vsak del nosi svoje sporočilo. „Združujem prostor in čas, ki sta med sabo neločljivo povezana,“ pojasnjuje Klementina Golija, ki v svoja dela pogosto vtke filozofsko podstat. Ne slika naključno, vse je premišljeno načrtovano, bi lahko rekli. Mogoče je najbolj sproščena črna risba na sredini – krog, trikotnik

pravokotnik, simbol gore s tremi vrhovi ... Običajno gre za mešano tehniko, rada uporablja kolaž, pri čemer uporablja klobučevinast papir, ki ga sama poslikava, na slike nanaša izrezke iz revij in fotografije, ki jih enkrat preslika, spet drugič pusti take, kot so. V lesenih ali kamnitih strukturah, vodnih površinah od daleč vidimo neznane pokrajine, ko stopimo blizu, spoznamo les, kamen, kovino, vodo.

„Klementina Golija je občutljiva umetnica, ki jo pri delu vodijo načela, segajoča v vsa območja človekovega bivanja in ravnanja. Osebnost srečanje z njo v intimnosti njenega ateljeja nam daje svojevrsten občutek

svetosti prostora, ki ga podkrepi množica razprostrtih del, ki izražajo odsev avtoričinega prodiranja v globine strukture materije in iskanje vizualizacije ustvarjalne duše,“ slikarko v uvodu besedila v katalogu prepoznava kustos Aljaž Pogačnik.

Naj dodam, da Klementina Golija ta čas razstavlja tudi na gradu Gloggnitz blizu Dunaja. Gre za skupinsko razstavo šestih avstrijskih umetnikov in petih slovenskih avtorjev, ki jih je izbrala Olga Butinar Čeh. Golijeva se predstavlja s sedmi deli, od gorenjskih avtorjev pa na razstavi sodeluje še Črtomir Frelih.

Razstava v Kosovi graščini bo na ogled do 2. novembra.

Praznik slovenskega filma

V ponedeljek zvečer se bo s filmom Ne bom več luzerka Urše Menart v Portorožu začel 21. Festival slovenskega filma. V šestih dneh bo na ogled 111 filmov, od tega slaba polovica v tekmovalnem programu.

IGOR KAVČIČ

Ljubljana – „Upam, da bo na letošnjem festivalu tudi dejansko predstavljen najlepši del slovenske kinematografije,“ je v uvodu na novinarski konferenci o prihajajočem festivalu dejala direktorica Festivala slovenskega filma Jelka Stergel. Letošnji festival, ki bo potekal med 10. in 15. septembrom, bo zaradi velikega števila filmov, ki bodo na njem predvajani, za dan daljši kot lanskoletni. Temu sledi tudi novost, saj se bo festivalsko dogajanje razširilo od Avditorija Portorož do razstavišča Monfort. Da bi festival dosegel čim več ljubiteljev filma, pa bodo izbrane projekcije tekmovalnega in preglednega programa predvajali tudi v ljubljanskem kinu Komuna.

Filmske projekcije so tudi letos razdeljene v tekmovalni in pregledni program, dodane pa so še manjšinske slovenske produkcije,

otroški animirani film in v sekciji Podmladek igrani filmi, ki so jih ustvarili dijaki in šolarji sami. Trije filmi bodo posvečeni letošnjemu Badjurovemu nagrajenju, scenaristu in režiserju Tugu Štiglicu. Osrednji slovenski filmski dogodek bo torej v slabem tednu dni ponudil pregled izbrane slovenske filmske produkcije igranih, dokumentarnih in animiranih filmov vseh dolžin. V vseh sekcijah skupaj bo na ogled kar 111 filmov, seveda pa bo v ospredju tekmovalni program, v katerem se bo pomerilo 16 celovečernih, šest srednjemetražnih, 17 kratkih, deset študentskih filmov in tri manjšinske koprodukcije. Programska komisija je sicer izbirala med 154 prijavitelji.

Kljub slabim finančnim razmeram lahko govorimo o dobri bari slovenskega filma, Stergelova razmišlja o značilnosti letošnje filmske produkcije: »Največja

značilnost letošnjega filmskega nabora je raznolikost žanrov, stilov in tudi tem, ki jih avtorji obravnavajo. Če smo se morda zadnja leta navadili na precejšnje sovpadanje stilov pri obravnavi pretežno socialnih tem, si bomo letos lahko ogledali tako žanrsko izčiščene zgodbe z urbano tematiko kot subtilne avtorske izpovedi. Tudi izbor najboljših dokumentarnih filmov ponuja paleto najrazličnejših zvrsti: glasbeni dokumentarec, biografski in avtobiografski, zgodovinski, vojni ...«

Direktorica Slovenskega filmskega centra, javne agencije RS Nataša Bučar je ob tem spregovorila o pomenu festivala za domačo kinematografijo in njene ustvarjalce: »Iz tekmovalnega programa je razvidno, da produkcija kakovostnega filma v tako majhni kinematografiji, kot je slovenska, brez proračunskih sredstev ne obstaja. Od 16 dolgometražnih filmov

je kar 12 takih, ki so prejeli javna sredstva Slovenskega filmskega centra, ostali štirje pa so bili večinsko podprti s strani RTV Slovenija, ki postaja vedno bolj nepogrešljiv partner slovenskega filma.“ Film je draga umetnost in tega se moramo zavedati, je še dodala.

Med organizacijskimi novostmi festivala je vodja festivala Tjaša Smrekar poudarila tudi, da bo deset izbranih dokumentarnih filmov s festivalskega programa moč videti tudi v Ljubljani, po njegovem zaključku pa bodo v nedeljo, 16. septembra, in v ponedeljek, 17. septembra, v Kinu Komuna predvajani tudi zmagovalni filmi festivala. Seveda bodo na festivalu potekali tudi pogovori z ustvarjalci filmov in delavnice za strokovno javnost. Festival slovenskega filma je edini edinki filmski dogodek, kjer na enem mestu lahko v zelo kratkem času srečate vse slovenske filmarje.

Orkester igra Avsenika

Sodelavca pri nedeljskem koncertu: dirigent Kr'Bis Banda Tomaž Kukovič in Slavko Avsenik ml. / Foto: Igor Kavčič

IGOR KAVČIČ

Kranj – Kr' Bis Band je skupina glasbenikov, ki je s prihajajočim projektom zakorakala v tretje leto delovanja. Po uspešno izpeljanih projektih v zadnjih dveh letih band pripravlja nov koncert. Ta bo v nedeljo, 9. septembra 2018, ob 19. uri v dvorani Grandis Kongresnega centra Brdo. V zasedbi pihalnega orkestra pa bomo pod vodstvom dirigenta prof. Tomaža Kukoviča poslušali priredbe melodij bratov Avsenik v različnih žanrih. K sodelovanju

so povabili avtorje Gašperja Jereba, Matijo Krečiča, Jako Puciharja in Petra Tovornika, eno skladbo je priredil Kukovič, sedem pa jih je podpisal Slavko Avsenik ml., med njimi tudi novo avtorsko. Si predstavljate, kako se slišijo Avsenikove pesmi, ki jih namesto narodnozabavnega ansambla izvaja več kot 60-članski pihalni orkester, nekatere celo v slogu džez, čačaja, sambe ali pa v slogu Straussovih polk in valčkov? Vstopnice bodo na voljo na prodajnih mestih Eventima in pred koncertom.

Mladi vaterpolisti petnajsti v Evropi

Kranj – Slovenska mladinska vaterpolska reprezentanca je v skladu s pričakovanji nastopila na evropskem prvenstvu v Minsku v Belorusiji. V predtekmovalni skupini so izgubili s Hrvaško, Španijo in Turčijo, sledil je še poraz proti Gruziji, na tekmi za končno 15. mesto pa so premagali Veliko Britanijo. »Po sedmih letih smo v slovenskem vaterpolu znova nastopili na evropskem prvenstvu. Odigrali smo solidno in po pričakovanjih za tako mlado reprezentanco, ki je v povprečju vsaj dve leti mlajši od drugih. Najboljši posameznik je bil najmlajši, 16-letni Aljaž Troppan, ki je bil med najboljšimi strelci prvenstva. Če bi vaterpolska zveza poskrbela za nas in nam omogočila kvalitetnejše priprave, bi verjetno lahko naredili še korak več. Slovenski klubi za to reprezentanco niso naredili ničesar. Stanje je klavrno in pod pričakovanji. S tem zadnjim dejanjem se zaključuje moja reprezentančna kariera in odstopam z mesta vseh funkcij na nivoju državnih selekcij,« je po končanem prvenstvu povedal trener Aleš Komelj.

Državna prvaka v triatlonu

Bled – Triatlonci so se v soboto na Bledu pomerili za naslove državnega prvaka v triatlonu na standardni razdalji (1500 metrov plavanja, štirideset kilometrov kolesarjenja in deset kilometrov teka). V ženski konkurenci je zmagala Nina Mandl (Multisport klub Krško), med moškimi pa je bil najboljši Jure Majdič (TK Inles Riko Ribnica).

Smučarski tekači za poletne naslove

Medvode – V nedeljo, 9. septembra, se bodo za poletne naslove državnih prvakov v teku na rolgah pomerili smučarski tekači od mladinskih do članskih kategorij. Prvenstvo bo v organizaciji NŠD Medvode potekalo na cesti od Preske do vasi Tehovec. Tekmovanje se bo začelo s prvim startom ob 9.30. Na krajši progi se bodo za Pokal Geoplin pomerile tudi otroške kategorije.

Hokejisti Triglava v polfinalu z Olimpijo

Kranj – V sredo se je s tekama četrtfinala v dvorani Zlato polje v Kranju začel letošnji hokejski Pokal Slovenije. V prvi tekmi so hokejisti HK SŽ Olimpije s 6:0 (1:0, 5:0 0:1) premagali HK ECE Celje in se bodo v današnjem prvem polfinalu (ob 17.30) pomerili z gostitelji turnirja, hokejisti HK Triglav, ki so v drugem četrtfinalu premagali gorenjske tekmece iz HK MK Bled s 5:1 (1:1, 3:1, 1:0). V drugem polfinalu (ob 20.30) bodo igrali hokejisti HK Slavije z zmagovalcem včerajšnjega četrtfinala med HDD SIJ Acroni Jesenice in HDK Maribor. Tekma do zaključka naše redakcije še ni bila končana. Finale bo jutri ob 20. uri.

Državno prvenstvo v tenisu na mivki

Zbilje – Ob Zbiljskem jezeru bo v nedeljo, 9. septembra, od 10. ure drugo leto zapored potekalo državno prvenstvo v tenisu na mivki. Organizatorji bodo poskrbeli tudi za promocijo tega športa, tako da bo na voljo brezplačno promocijsko igranje za vse, ki bi se želeli preizkusiti v tenisu na mivki.

V nedeljo kolesarski Vzpon na Lubnik

Škofja Loka – Pokal polanskih puklov se to nedeljo, 9. septembra, nadaljuje z Vzponom na Lubnik, ki bo potekal v organizaciji Društva Tek 4 mostov in Športne zveze Škofja Loka. Start bo ob 10. uri na Mestnem trgu.

Plezalci močni kot še nikoli

V Innsbrucku se je včeraj začelo svetovno prvenstvo v težavnostnem, balvanskem in hitrostnem plezanju ter kombinaciji vseh treh disciplin. Slovenska reprezentanca močna kot še nikoli doslej.

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Na letošnjem največjem športnoplezalnem dogodku se bo med 6. in 16. septembrom pomerilo sedemsto najuspešnejših športnih plezalcev iz 65 držav, tudi močna slovenska reprezentanca v športnem plezanju in paraplezalna reprezentanca. Glede na številne uspehe v letošnji sezoni so pričakovanja visoka. V Avstrijo so odšli močni kot še nikoli doslej.

Slovenijo bo zastopalo kar 17 tekmovalcev. »Prizorišče tekme je blizu, kar bomo izkoristili, saj imamo malokdaj priložnost nastopiti v tako močni postavi,« je povedal selektor in trener slovenske reprezentance v športnem plezanju Gorazd Hren, ki je pred odhodom v Avstrijo napovedal: »S prvenstva bomo prinesli medaljo – in to ne samo eno.«

V vseh posameznih disciplinah in kombinaciji bodo tekmovali Janja Garnbret, Katja Kadič, Vita Lukan, Mia Krampf in Urška Repušič v ženski ter Jernej Kruder, Domen Škofic in Luka Potočar v moški konkurenci. Kot specialisti za težavnost so tu še Mina Markovič, Tjaša Kalan in Lučka Rakovec ter Martin Bergant in Milan Preskar, za balvane pa poleg Markovičeve še Tjaša Slemenšek,

Jutri Triglav tek

Kranj – Na Brdu pri Kranju bo jutri, 8. septembra, Triglav tek. Še na dan dogodka (do zapolnitve mest) se lahko prijavite na enaga od petih tekaških izzivov na šestih razdaljah. Prvi start bo ob 9.30.

Slovenska plezalna in paraplezalna reprezentanca je z velikimi pričakovanji odšla na svetovno prvenstvo. / Foto: Manca Čujež

Gregor Vezonik, Anže Pehar in Zan Sudar. Tekmovalce bodo spremljali selektor in trener Gorazd Hren, trenerja Luka Fonda in Urh Čehovin ter fizioterapevt Peter Hribar.

Na prvenstvo so dobro pripravljene. »Na priprave smo odšli prav v Innsbruck, kjer so verjetno najboljši pogoji za trening na svetu. Del kvalifikacij bo na stenah, na katerih smo trenirali. Menim, da smo tam opravili vrhunske treninge disciplin balvani in težavnost, večino hitrosti smo trenirali doma

v Celju, specifiko balvanov v Koprju. Neke vrste priprave na svetovno prvenstvo je že celotna sezona, iz katere je razvidno, da s tako močno ekipo še nismo odšli na največje tekmovanje,« je dejal trener Urh Čehovin.

V Innsbrucku bo nastopila tudi slovenska paraplezalna reprezentanca, ki deluje pod vodstvom selektorja Jurija Ravnika in se je z obeh preteklih svetovnih prvenstev v paraplezanju vrnila z medaljo. Ekipo sestavljajo Gregor Selak v kategoriji omejitve gibanja RP3, Tanja

Glušič v kategoriji omejitve vida B2 in Matej Arh v kategoriji RP1, katerega nastop je odvisen od stanja poškodovanega zapestja. »Konkurenca je iz leta v leto večja. Paraplezanje pridobiva razpoznavnost. Ne obremenjujem se s konkurenco, ampak se posvečam svojemu delu. V letošnji sezoni sem znova začel sodelovati z Romanom Krajnikom, tako da sva odlično tempirala formo pred svetovnim prvenstvom,« je povedal 29-letni Škofjelčan Gregor Selak, plezalec z multiplo sklerozo.

Isakovičevi nova medalja

Sara Isaković je osvojila novo medaljo, tokrat na domačem evropskem veteranskem prvenstvu v plavanju.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Kranjski bazen je prizorišče evropskega veteranskega prvenstva v plavanju, ki je na tribune privabilo tudi veliko gledalcev.

Še posebej zanimivo je bilo v tork ob vnovičnem nastopu dobitnice olimpijske plavalne medalje iz

Pekinga leta 2008 Sare Isaković. Bila je del mešane štafete, skupaj z nekdanjo reprezentantko Tanjo Blatnik, nekdanjim evropskim rekorderjem Matjažem Markičem in smučarjem Sandijem Murovcem, ki je bil tudi pobudnik nastopa. Nastopili so predvsem za promocijo zdravega načina življenja

in prvenstva, na koncu pa osvojil celo bronasto medaljo.

Evropsko veteransko prvenstvo v vodnih športih se bo zaključilo konec tedna. Potekajo še tekmovanja v plavanju v Kranju, v sinhronem plavanju v Kamniku, tekme na Bledu pa čakajo še plavalce v daljinskem plavanju.

Slovenska štafeta v postavi Matjaž Markič, Tanja Blatnik, Sara Isaković in Sandi Murovec na evropskem veteranskem prvenstvu v Kranju / Foto: Gorazd Kavčič

4. Festival športa
10. - 15. september
Center Kranja
Sport je zabava. Zabavaj se z nami!
www.sportkranj.si Festival športa Kranj
LOVŠE
MEDIJSKI POKROVITELJ Gorenjski Glas

Ujme krojijo gospodarjenje z gozdovi

V zavodu za gozdove ugotavljajo, da v gozdnogospodarski enoti Poljane vse pogostejše naravne ujme in velika lastniška razdrobljenost otežujejo gospodarjenje z gozdovi. V minulem desetletju je posek poškodovanega in oslabelega drevja predstavljal več kot polovico celotnega poseka.

CVETO ZAPLOTNIK

Poljane – V kranjski območni enoti Zavoda za gozdove Slovenije so pripravili osnutek gozdnogospodarskega načrta enote Poljane za desetletno obdobje 2018–2027. Načrt je do 17. septembra javno razgrnjen v prostorih krajevne enote zavoda za gozdove v Poljanah, javna obravnava načrta pa bo v četrtek, 13. septembra, ob pol osmih zvečer v lovskem domu Lovske družine Poljane v Poljanah. V času javne razgrnitve in na javni obravnavi bodo lastniki gozdov in drugi zainteresirani lahko dali na osnutek načrta pripombe in predloge.

Povečalo se je število solastnikov

Gozdnogospodarska enota Poljane obsega 8461 hektarjev, od tega je 5518 hektarjev gozdov, ki so skoraj v celoti v zasebni lasti. Razdrobljenost je velika, vseh zasebnih lastnikov je 1384, med njimi je 1114 lastnikov z manj kot pet hektarjev veliko posestjo in le 32 lastnikov, ki imajo od trideset do sto hektarjev gozda. »V primerjavi s prejšnjim desetletnim obdobjem

v posestni sestavi zasebnih gozdov ni velikih sprememb, a odkar ni dovoljeno deliti parcel, manjših od pet hektarjev, se je povečalo število solastnikov,« ugotavlja Bogo Žun, vodja Krajevne enote Poljane, in poudarja, da veliko število manjših posestnikov poleg vse pogostejših naravnih ujm najbolj otežuje gospodarjenje z gozdovi.

Še nikoli toliko ujm

»V enoti Poljane še nikoli doslej posek poškodovanega in oslabelega drevja ni predstavljal več kot polovico celotnega poseka, kot je bilo to v minulem desetletnem obdobju. To je posledica ujm in z njimi povezane gradacije podlubnikov, « pove Matjaž Guček, ki je vodil izdelavo načrta, in našteva: v letih 2010, 2014 in 2016 so bile poplave, ki so poškodovale gozdne prometnice, v letih 2012 in 2013 suša, ki so jo občutili tudi gozdovi, v letu 2011 snegolom, ki je poškodoval večje količine listavcev, v letih 2013 in 2017 vetrolom, v letu 2014 žledolom, ki je poškodoval okrog sto tisoč »kubikov« drevja, v zadnjih treh letih se je v poškodovanih in oslabilih

gozdovih pretirano razmnožil lubadar ... »Napad lubadarja je pojenjal, zdaj je le še nekaj manjših žarišč. Veliko zaslug za to imajo vestni lastniki, ki so se hitro lotili sanacije. Upam, da bomo posek zaradi lubadarja kmalu spravili v normalni obseg, to je na petsto kubičnih metrov na leto,« pove Bogo Žun in doda: »Žled in lubadar sta

Javna obravnava osnutka načrta gozdnogospodarske enote Poljane bo v četrtek, 13. septembra, ob 19.30 v domu lovske družine v Poljanah.

»posekala« tisto, česar niso lastniki, s tem pa sta marsikaterega lastnika tudi dokončno prepričala, da se starih, debelih smrek ne splača »šparati«, ampak da jih je treba pravočasno posekati.«

Lastniki bi lahko sekali bistveno več

Tudi številke kažejo, da bi lastniki lahko sekali več. V minulih desetih letih bi lahko posekali 320 tisoč kubičnih metrov drevja, a so ga

Matjaž Guček

dejansko le 237 tisoč »kubikov«. »Z novim načrtom povečujemo možni posek na skoraj 396 tisoč kubičnih metrov, kar predstavlja v primerjavi s prejšnjim načrtom povečanje skoraj za četrtino,« pravi Matjaž Guček in pojasni, da tudi s tolikšnim povečanjem ne bodo »posekali« celotnega letnega prirastka in se bo lesna zaloga še povečala. »Načrt bo težko uresničiti. Lastniki bodo sekali več, če jih bodo k temu prisilile naravne ujme ali ekonomske razmere,« je prepričan Bogo Žun.

Gozdovi so v enoti Poljane v primerjavi z drugimi

Bogo Žun

enotami na kranjskem gozdnogospodarskem območju dobro odprti z gozdnimi prometnicami, neodprtih ostaja približno 15 odstotkov gozdov, vendar pa v vsa območja gradnja prometnic po oceni gozdarjev tudi ne bi bila smiselna. V minulem desetletju so v enoti zgradili eno gozdno cesto dolžine 1450 metrov, za normalno gospodarjenje pa bi jih morali v prihodnje zgraditi še 7,6 kilometra.

Preveč debelega drevja

V zavodu za gozdove kot glavne probleme v enoti omenjajo vse pogostejše naravne

ujme in pojavljanje lubadarja v poškodovanih in oslabilih gozdovih, veliko posestno razdrobljenost, prevelik delež debelega drevja, pomanjkljivo negovanje mladih sesotjev, pogosto spreminjanje sistema sofinanciranja gojitvenih in varstvenih del, velik »pritisk« rekreacije in nabiralništva na gozdni prostor, širjenje jelenjadi po območju in vse pogostejše pojavljanje divjih prašičev. »Še pred dvajsetimi leti smo v Poljanski dolini opazovali jelene kot čudo, zdaj so stalno navzoči in povzročajo škodo tudi v gozdovih,« pravi Bogo Žun.

Koruznega hrošča je vse več

Letos so bili na Gorenjskem za rast in razvoj koruze za silažo dobri pogoji. Ponekod je suša povzročila prisilno dozorevanje in tudi predčasno siliranje. Koruznega hrošča je vse več, a letos ni povzročal gospodarske škode.

CVETO ZAPLOTNIK

Bitnje – V govedoreji, ki je najpomembnejša kmetijska dejavnost na Gorenjskem, predstavlja silažna koruza od štirideset do petdeset odstotkov celotnega krmnega obroka, zato je priprava silaže, to je žetev koruze in siliranje, na Gorenjskem najpomembnejše poletno-jesensko kmetijsko opravilo, saj koruza za silažo zaseda približno 3700 hektarjev ali več kot polovico vseh njiv.

»Letos so bili dobri pogoji za rast in razvoj koruze. Na nekaterih območjih so spomladi sovke uničile koruzne rastline, tako da je bila potrebna ponovna setev. Koruznega hrošča je bilo še več kot lani, na lovskem mestu so tedensko ujeli tudi več kot sedemsto hroščev. Tudi na območjih, kjer se je močno razširil, letos, ko so bile ugodne

pridelovalne razmere, ni povzročil gospodarske škode, koruza je polegla le na redkih njivah, medtem ko bi v sušnih letih ali ob drugih neugodnih pogojih

pridelovalci zanesljivo občutili posledice,« pravi Marija Kalan, specialistka za rastlinsko pridelavo v Kmetijsko gozdarskem zavodu Kranj, ki na podlagi

letošnjih opažanj ugotavlja, da je koruznega hrošča manj na območjih, kjer je malo koruze, in več tam, kjer koruza prevladuje v setvenem kolobarju.

Kmetijsko gozdarski zavod Kranj je v sodelovanju s Kmetijsko gozdarsko zadrugo Sloga Kranj pripravil v sredo na Šiferjevji njivi v Bitnjah srečanje pridelovalcev koruze in ogled poskusnega nasada z 38 hibridi koruze za silažo od petih semenarskih hiš.

Padavine so bile letos sicer dokaj dobro razporejene čez vse rastno obdobje, vendar pa je šest tednov, ob koncu julija in ves avgust, koruza na plitvejših, peščenih tleh občutila sušo, ki je pospešila prisilno dozorevanje. Nekateri kmetje so jo zato začeli žeti in silirati že avgusta, še zlasti po 15. avgustu. Približno petina koruze je že požeta, siliranje pa bo predvidoma trajalo do konca septembra. »Prisilno dozorevanje je povzročilo, da so nekateri pridelovalci zaradi tega

osem milimetrov. »V svetu sicer potekajo poskusi z daljšo rezjo, od dvajset do trideset milimetrov, ki naj bi zagotavljala boljšo strukturo silaže in lažjo prebavljivost, vendar takšna dolžina rezi prinaša tudi veliko negativnega. Koruza se slabše tlačí, večja je možnost segrevanja ...«

»Letos pridelki niso rekordni, so pa dobri, sučejo se okrog petdeset ton na hektar. Ponekod so verjetno tudi nižji, a ne samo zaradi suše, ampak ponekod tudi iz tehnoloških razlogov,« ugo-

Po analitični kalkulaciji Kmetijskega inštituta Slovenije so letos stroški pridelave koruze za siliranje na njivi (ob pridelku petdeset ton na hektar) znašali 1208 evrov, brez subvencije 980 evrov, stroški pridelave koruze in priprave silaže (skupaj s stroški spravila, tlačenja, folije itd.) pa 2134 evrov in brez subvencije 1871 evrov.

silirali preveč suho koruzo. V takih primerih je priporočljiva uporaba silirnih dodatkov, še zlasti tistih, ki preprečuje segrevanje silaže ob odprtju silosa,« svetuje specialist za živinorejo v kranjskem kmetijsko-gozdarskem zavodu Franc Pavlin, ki pridelovalcem tudi priporoča ob siliranju standardno dolžino rezi koruze, to je od sedem do

tavlja Marija Kalan in poudarja, da se na govedorejskih kmetijah zavedajo pomena kolobarjenja, vendar ga zaradi pomanjkanja zemljišč težko izvajajo. »Če bi hoteli preprečiti škodo, ki jo povzroča koruzni hrošč, bi morali sejati koruzo na isti njivi vsako drugo leto, tako pa se dogaja, da je na isti njivi tudi po več let zapored.«

Alples pred novimi izzivi

V Alplesu ob serijski proizvodnji pohištva postaja vse bolj pomemben nov poslovni model individualne proizvodnje po naročilu. Trenutno se kot najboljša kaže kombinacija obeh usmeritev, prihodnost pa je v večji specializaciji, je prepričan novi direktor pohištvenega podjetja iz Železnikov Velko Gortnar.

ANA ŠUBIČ

Železniki – Dolgoletnega direktorja Alplesa Franca Zupanca je po upokojitvi z majem zamenjal Velko Gortnar, diplomirani ekonomist, ki je bil pred tem zadolžen za prodajo na trgih nekdanje Jugoslavije. V Alplesu dela že 28 let, bil je tudi njegov štipendist. »Šel sem bolj ali manj skozi vse službe, poznam tako tehnologijo, konstrukcijo, razvoj izdelkov kot tudi prodajo,« je pojasnil.

Kuhinje že tretjina proizvodnje

Novi direktor namerava slediti že utečeni strategiji, s katero ohranjajo donosnejše programe in produkte, ostale pa počasi umikajo s trga. »V ponudbi smo imeli sedem spalnic in vse tudi na zalogi. Tako široka ponudba ni rentabilna, zato smo jo zmanjšali na tri spalnice, pri obstoječih spalnicah pa povečali ponudbo,

tako da je kompleksnejša in s tem še bolj zadostimo željam kupca,« je razložil Gortnar. Poudaril je tudi nenehen razvoj novih kuhinj, ki jih izdelujejo od leta 2010 in sedaj predstavljajo že trideset odstotkov proizvodnje. Pred letom dni so predstavili novo generacijo kuhinj, ki so bile med kupci zelo dobro sprejete. Pri kuhinjah tako letos zaznavajo 35-odstotno povečanje prodaje, izdelali naj bi jih blizu dveh tisoč. »Vsaki dve leti privedemo na trg z novimi kuhinjami, enako velja za vgradne omare, ki dosegajo desetino proizvodnje. Trudimo se za stalne novitete, trenutno imamo v razvoju novo spalnico. Smo pa tudi v končni fazi vpeljave dokaj pomembnega posla za nemškega kupca, za katerega proizvajamo sestavne dele za kuhinje. Gre za kar od osemindvajset do trideset kontejnerjev na mesec,« je povedal Gortnar in dodal, da jim posel za nemškega

kupca prinaša že osem odstotkov prihodkov.

Pritegniti si želijo več mladih kupcev

V podjetju uvajajo nov poslovni model individualne proizvodnje po željah stranke, ki je že možna pri kuhinjah in vgradnih omarah, razširiti pa ga nameravajo še na spalnice, dnevne in otroške sobe. »Načrtujemo nakup povsem novega računalniškega programa, ki obvladuje vse: konstrukcijo, pripravo dokumentacije, naročila na trgu, obdelavo naročila v podjetju in direktni prenos potrebnih podatkov v proizvodnjo. To bo zelo kompleksen postopek. Pri kuhinjah je trajal štiri leta, načrtujemo pa, da ga bomo sedaj izpeljali v dveh letih. Tega segmenta ne more obvladovati vsak, ker je težji in bolj zahteven,« je dejal Gortnar. Pri individualnih produktih po meri imajo konstantno rast. »Stranke so vse zahtevnejše in jim skušajo

čim bolj ustreči. Tudi zato smo lani prenovili pohištveni studio v Železnikih, kjer jim nudimo tudi vse storitve od svetovanja do montaže na izredno visokem nivoju. Koncept studia želimo razširiti tudi na svoje poslovne partnerje za maloprodajo. Naš cilj so zadovoljne stranke, ki se radi vračajo, in to nam kar lepo uspeva. Vidijo nas kot proizvajalca, ki mu lahko zaupajo. Sicer pa najbolj pogrešamo mlade. To je segment, ki je običajno cenovno občutljiv, zanje je morda naše pohištvo malo predrago. Stalno razmišljamo, kako jih bolje nagovoriti, če že ne za prvi nakup pohištva, pa morda za drugega, ko se finančno že malo opomorejo in si želijo kvalitetnejše pohištvo,« je pojasnil Gortnar.

Alples na prelomnici

Prehod iz proizvodnje serijskega pohištva na proizvodnjo po naročilu stranke je po besedah Gortnarja

Novi direktor Alplesa Velko Gortnar / Foto: Andrej Tarfila

zelo zahteven: »To je za Alples velik izziv. Alples je ta čas na prelomnici, ko se bo moral odločiti, v kateri segment se bo bolj usmeril: ali bo to serijsko pohištvo ali proizvodnja po naročilu strank. Prihodnost je nedvomno v večji specializaciji.«

Alples je lani dosegel 11,4 milijona evrov prihodkov od prodaje, kar pomeni šestodstotno rast, čisti dobiček je znašal nekaj manj kot 35 tisoč evrov. In kako jim kaže letos? »O tem je verjetno še malo zgodaj razmišljati. Letos smo imeli zaradi novega posla za nemškega kupca večje investicije, zelo

zahtevna je tudi ukinitvev nekaterih programov. Predvidevamo pa, da bo prodaja na nivoju lanskega leta ali pa malenkost boljša,« je odvrnil novi direktor. Dobri dve tretjini prihodkov sicer ustvarijo na domačem trgu. Med tujimi trgi je največji hrvaški, pohištvo pa prodajajo tudi v BiH in Srbijo ter v Slovaško in v Francijo.

Pohištvena industrija je v Sloveniji v zadnjih dvajsetih letih skorajda izginila, se pa v zadnjih letih, opaža Gortnar, manjše mizarске delavnice razvijajo v podjetja z desetimi, petnajstimi zaposlenimi, ki lahko uresničujejo tudi večje projekte.

Po juliskem dvigu spet nižja brezposelnost

Kranj – Konec avgusta je bilo v Sloveniji registriranih 75.920 brezposelnih, kar je 0,2 odstotka manj kot julija in 9,4 odstotka manj kot pred letom dni. Prejšnji mesec se je na novo prijaviilo 4760 brezposelnih, kar je 26,4 odstotka manj kot julija in 5,3 odstotka manj kot avgusta lani. Med novoprijavljenimi je bilo 2662 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas, 543 iskalcev prve zaposlitve ter 632 trajno presežnih delavcev in stečajnikov, je včeraj objavil zavod za zaposlovanje. Od 4891 brezposelnih oseb, ki jih je avgusta zavod odjavil iz evidence, se jih je zaposlilo oz. samozaposlilo 3233, kar je 10,6 odstotka manj kot julija in 8,9 odstotka manj kot avgusta lani. Brezposelnost se je v primerjavi z julijem na Gorenjskem, kjer je bilo konec avgusta registriranih 4949 brezposelnih, znižala za 1,1 odstotka, na medletni ravni pa za 10,3 odstotka. Avgusta je sicer brezposelnost najbolj upadla (za 1,2 odstotka) v območni službi Zavoda za zaposlovanje Ptuj, na medletni ravni pa v Prekmurju (za 12,7 odstotka).

Za bolj »zelene« prevoze

Avtoprevoziško podjetje Klemen Transport je pred kratkim vozni park nadgradilo s prvimi vozili na utekočinjen zemeljski plin.

ALEŠ SENOŽETNIK

Mengeš – Mengeško podjetje Klemen Transport se je med prvimi pri nas odločilo za nakup tovornih vozil na utekočinjen zemeljski plin. Tovrstna vozila predstavljajo alternativo fosilnim pogonskim gorivom in bistveno manj onesnažujejo okolje. »Zavedamo se pomena okoljske ozaveščenosti in vplivov škodljivih izpustov v okolje, zato smo vozni park obogatili z nakupom treh sodobnih tovornih vozil na utekočinjen zemeljski plin, ki jih polnimo na črpalki v Sežani,« je povedal lastnik podjetja Klemen Piškur.

Vozila znamke Iveco Stralis, za katere so se odločili pri podjetju Klemen Transport, z enim polnjenjem lahko prevozijo do 1600 kilometrov. Motorni agregat občutno manj onesnažuje okolje z emisijami, poleg tega pa so tišji in s hrupom tako manj motijo okolico še posebej v času nočnih dostav.

»Najpoglavnejša razlika je v uporabi čistejšega alternativnega pogonskega goriva, ki se zaradi novejših tehnologij uporabe in razvoja

motorja pozna tudi v nekaj višji nabavni ceni tovrstnega tovornega vozila, vendar je treba nakup gledati z več zornih kotov, med katerimi je pomembna tudi subvencija takega nakupa in pa posledično nekoliko nižja cena pogonskega goriva, zato odgovor ne more biti tako enoznačen in enostaven,« na vprašanje, kakšna je cenovna razlika med dizelskim tovornjakom in tovrstnjakom na utekočinjen zemeljski plin odgovarja

Klemen Piškur in dodaja, da bo testno obdobje pokazalo, ali je investicija upravičena. Kot pravi, so skupaj z dobaviteljem vozil s strani državnih in evropskih institucij dobili zagotovilo, da bodo nabave tovrstnih vozil subvencionirane, v nasprotnem primeru bi bil nakup takšnega vozila namreč predrag.

Pomemben faktor pri takšnem nakupu pa predstavljajo tudi vse večje zahteve strank po čistejših oziroma

bolj »zelenih« prevozih. »Tovrstna ozaveščenost je vedno večja in naši naročniki to na svojih področjih že izvajajo, zato je tudi povpraševanje po tovrstnih prevozih v porastu, še posebej v kombinaciji izpolnjevanja naročnikovih zavez k izpolnjevanju zmanjševanja ogljičnega odtisa in trajnostnemu razvoju,« pojasnjuje Piškur, ki je prepričan, da bodo alternativni viri energije postopoma prevzeli primat med pogonskimi gorivi. Če bodo analize testnega obdobja tovornih vozil na utekočinjen zemeljski plin pokazale pozitivne rezultate, bodo v podjetju Klemen Transport v prihodnje še povečali število takšnih tovornjakov.

Motorni agregati na utekočinjen zemeljski plin so okolju prijaznejši in tišji od motorjev na fosilna goriva. / Foto: arhiv Klemen Transporta

TRELLEBORG

Trelleborg Slovenija, d.o.o.

V družbi **Trelleborg Slovenija, d.o.o.** proizvajamo in tržimo visoko kakovostne gumene tehnične izdelke in pnevmatike. Za okrepitev svoje ekipe v programu MOTO vabimo k sodelovanju novega sodelavca/sodelavko za delovno mesto:

ORODJAR (m/ž)

ki bo zadolžen za menjavo kalupov na vulkanizacijskih stiskalnicah ter za čiščenje, osnovno vzdrževanje in skladiščenje kalupov.

Zaželeno: III. ali IV. stopnja izobrazbe ustrezne tehnične smeri, poznavanje dela z Microsoft Office, smisel za timsko delo, samoiniciativnost, veselje do dela z orodji.

Delo poteka v do 2-izmenskem ritmu z delovnimi sobotami.

Nudimo zanesljivo zaposlitev (določen čas z možnostjo podaljšanja v nedoločen čas po preizkusnem obdobju) in redno plačilo.

Vaše prijave pričakujemo do 17.9.2018 na naslovu spelca.klancar@trelleborg.com ali zaposlitev@savatech.si, ali pa po redni pošti na naslovu Trelleborg Slovenija, d.o.o., Škofjeloška 6, 4000 Kranj.

Sava

Tradicija z roko v roki z inovativnostjo

Pred sedemdesetimi leti se je začela pisati zgodovina žirovske M Sore. Jubilej so zaznamovali s slovesnostjo, ki so jo združili z njihovim tradicionalnim srečanjem s kupci, ki ga vsako leto pripravijo zadnji petek v avgustu.

Ubirali lastne neuhojene poti

»Obletnice so vedno priložnost, da pogledamo na prehojeno pot – kako smo se razvijali in prišli do tega, kar podjetje predstavlja danes,« je ob jubileju dejal direktor M Sore Aleš Dolenc. Začetki zadruge segajo v revolucionarne čase po drugi svetovni vojni, ko so tako kot druge kmetijske zadruge po Sloveniji tudi v Žireh po direktivi z vrha ustanovili Kmetijsko nabavno prodajno zadrugo Žiri. »A naši združniki so kmalu uvideli, da se bo treba prilagajati in iskati prostor med uradno dovoljenim in realno možnim. V Žireh so namreč za kmetijstvo omejene danosti, saj smo obkroženi s hribi. Naši kmetje pravijo, da tu raste trava in krava, pomemben produkt pa je tudi les. Tu pa se zgodba za neko masovno tržno proizvodnjo zaključuje.« Že takrat je prišla do izraza žirovska iznajdljivost, ki ji danes bolj moderno rečemo inovativnost, je poudaril Dolenc. Če so jim le pustili, so poskušali pametno obiti direktive, jih prilagoditi in ubrati svojo pot. »Nismo vedno prislunili temu, kar je bilo zaukazano ali trenutno moderno, nismo vedno drveli tja, kamor je silila večina.« Glede na omejene naravne danosti so kmalu ugotovili, da bo zadruga samo od kmetijstva težko preživela. Zato so združniki kmalu začeli razvijati tudi trgovsko dejavnost, najprej samo za oskrbo s kmetijskim repromaterialom, potem pa tudi splošno trgovino in še kasneje gradbeni center. Pomembno prelomnico v razvoju je predstavljala vzpostavitev lesne dejavnosti. »Zadruga je imela

monopol nad trgovino z lesom, kar so združniki uspešno izkoristili, in nekaj časa je bila to vodilna dejavnost znotraj podjetja,« je razložil Dolenc. Naslednji prelomni dogodek v razvoju M Sore je bila združitev z žirovskim mizarskim podjetjem, ki se je znašlo v težavah, saj v omejenih pogojih ni bilo mogoče zagotoviti dovolj surovine. »Zato je bila združitev z nami neke vrste idealna kombinacija – zadruga je imela surovino, mizarsko podjetje pa je prispevalo končni izdelek.« Nekako spontano je zrasla tudi odločitev o novi dejavnosti prodaje okovja. »Za našo mizarsko delavnico smo namreč sami kupovali materiale, in tako smo začeli razmišljati, da bi to lahko počeli še za druge.« Iz dodatne dejavnosti takratne Železnic se je tako postopoma razvila po prometu danes največja enota v M Sori in motor razvoja celotne družbe. Tudi ta dejavnost letos praznuje jubilej, saj je od začetkov prodaje stavbnega okovja minilo 25 let.

Skrb za dobrobit vseh

V tem svojem razvoju, pravi Dolenc, so bili tako vedno zelo inovativni. »Kot zadruga smo na žalost v Sloveniji nekaj posebnega. Žal mi je, ker je pri nas združništvo omejeno samo na kmetijsko dejavnost in mi predstavljamo izjemo; druga je tovrstno organiziranje podjetij precej bolj običajno.« V Sloveniji pa po njegovih besedah združništvo zaradi obremenjenosti z zablodami v preteklosti žal še vedno enačimo z nekakšnimi kolhozi. Sam je prepričan, da je veliko uspešnejša tista organizacija, v kateri imajo delavci vpliv na odločitve in so

Aleš Dolenc / Foto: Gorazd Kavčič

povabljeni v lastništvo in upravljanje, kot pa tista, v kateri so zaposleni le mezdni delavci. A čeprav so si vedno prizadevali biti inovativni, so bili sočasno tudi pristaši tradicije. »Vedno smo bili podjetje, ki je skrbelo tudi za skupnost in dobrobit vseh združnikov, ne samo posameznikov; to je bistvo zadrug.« V zadnjih dvajsetih letih so veliko vlagali predvsem v razvoj enot Mizarstva in Norice. Ogmorno sredstev so vložili v nove zgradbe, razvoj, marketing in nove stroje. »Na teh dveh področjih smo odlično opremljeni in pripravljeni na prihodnje izzive,« poudarja Dolenc in dodaja, da so obenem zelo zadovoljni, da jim je lani uspelo okrepitev tudi kmetijski del. Ob tem z obžalovanjem pojasni, da je bilo to možno zaradi nesreče drugih, saj so – potem ko so nekatere zadruge na območju južno od Žirov zašle v težave – ponudili roko tamkajšnjim kmetom ter organizirali odkup mleka in živine. Tudi na tem področju so zato ustvarili precejšnjo rast in v nekaterih dejavnostih, recimo pri odkupu mleka, so postali celo najmočnejša

zadruga med Ljubljano in morjem. »To zagotavlja dodatno varnost našim združnikom.« So tudi solastniki podjetja Mlekop, ki se ukvarja z nadaljnjim trženjem mleka, in solastniki Loških mesnin, ki jim prodajo vso živino. »Skupaj smo namreč močnejši,« poudarja Dolenc.

Temelj vsega je lastništvo

Letošnje poslovanje glede na ugodne gospodarske razmere Dolenc ocenjuje kot solidno. Računajo, da bodo prihodki ob koncu leta na ravni lanskimi oziroma bo realizacija celo nekoliko višja. »To pa ne pomeni, da ni nobenih težav, cenovni pritiski so strahoviti tudi na nabavni strani. Zato poskušamo delati čim bolj in prepoznavati, kako "diha" tržišče. Za zdaj nam pri tem kaže kar dobro.« Zadovoljni so tudi, da so lani vlagali v prodajalne, saj se letos že kažejo pozitivni učinki teh naložb in so po dolgem času zadovoljni s poslovanjem njihovih prodajaln. M Sora ima v Sloveniji ta čas 191 zaposlenih, še 26 pa v podjetjih v tujini. Njihova podjetja

na Kosovu, v Albaniji in Makedoniji sodijo pod enoto Norica in tržijo materiale za proizvodnjo stavbnega pohištva. Podjetji v Sloveniji stani ustvarili več kot trideset milijonov evrov prometa, še štiri milijone prometa pa so ustvarila podjetja v tujini. Ta čas vso pozornost usmerjajo v proizvodnjo oken, saj imajo do konca leta že vsa prodana in bo zato naporno vsa naročila izpolniti do roka, priznava Dolenc. Na področju veleprodaje okovja pa resno razmišljajo, da bi svojo dejavnost razširili tudi na sosednjo Hrvaško. O tem bo prihodnji teden odločal njihov nadzorni svet. Temelj vsega pa tudi v prihodnje ostaja lastništvo, je odločen Dolenc. »To mora ostati v rokah združnikov, kmetov in zaposlenih. Ne smemo dovoliti koncentracije lastništva v rokah peščice. Lastniki se res ne morejo in ne smejo vtikati v vsakodnevno poslovanje, toda v ključnih trenutkih lahko stopijo skupaj in potegnijo prave poteze.« V prihodnjih letih bo zato ključen izziv, kako pritegniti v lastniško strukturo nove zaposlene.

M SORA 70
let tradicije in inovativnosti

V M Sori so z okni opremili že mnogo hiš, med njimi tudi hišo biatlonca Jakova Faka, ki pravi, da je ponosen, da so njihova okna njegov pogled v svet. / Foto: Gorazd Kavčič

Praznovanje sedemdesetletnice so popestrili s koncertom terceta Katrinas in Pihalnega orkestra Alpina Žiri. / Foto: Gorazd Kavčič

Podjetji padli na zvižoč

SIMON ŠUBIC

Kranj – Dve gorenjski podjetji sta v sredo postali žrtvi goljufije, kakršne gorenjski policisti do zdaj še niso obravnavali. Preko izvajalca poštinih storitev sta sprejeli priporočeno pošiljko z odkupom v vrednosti približno 60 evrov. Na ovojnicah je bil poleg podatkov podjetja tudi napis »Strogo zaupno«, kot pošiljatelj pa je bil naveden »Davčni in pravni inštitut.eu«. Obe podjetji sta znesek plačali, ker sta menili, da je pošiljatelj davčni organ in da je pošiljka v povezavi s poslovanjem podjetja. Ko so ovojnico odprli, je bil v njej dopis, v katerem se pošiljatelj zahvaljuje za naročilo »spletnega doživljenjskega dostopa do spletnega priložnika

z vzorci pogodb«. Storitve podjetji nista naročili, dejanje pa sta zaradi suma goljufije naznanili policiji.

Spletna stran, ki je navedena v dopisu, sicer dejansko obstaja, vendar podrobnejši pregled strani razkrije, da je brez kontaktov in informacij o lastništvu, so ugotovili policisti. Stran tudi ne izpolnjuje varnostnih zahtev glede varovanja zasebnosti – napis ali ikona »Vaša povezava ni varna«, so dodali na Policijski upravi Kranj, kjer opozarjajo, da vedno presodite, ali greste takoj v plačilo odkupnine za pošiljko. Če je ne pričakuje, odložite prevzem pošiljke na kasnejši čas in najprej podrobno preverite pošiljatelja. Če ste tako pošiljko že sprejeli, dejanje prijavite na najbližjo policijsko postajo.

Telefonirali, vozili v rdečo

SIMON ŠUBIC

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so v sredo dopoldne izvedli krajši poostren nadzor prometa, v katerem so pet voznikov zasačili med uporabo mobilnega telefona med vožnjo, dva nista bila pripeta z varnostnim pasom, dva voznika sta bila tudi vinjena. Ugotovili so kršitve zaradi vožnje v rdečo in rumenno luč na semaforju ter nepravilnega prečkanja ceste.

Naštete kršitve sodijo med najpogostejše, vse po vrsti pa vplivajo na varnost udeležencev, ugotavljajo policisti.

Raba mobilnega telefona tako zmanjšuje zbranost in osredotočenost voznika na vožnjo, neuporaba varnostnega pasu zelo povečuje tveganje za telesne poškodbe v primeru nesreče. Zaradi vožnj v rdečo in rumeno luč na semaforju prihaja do prometnih nesreč in povozenj pešcev, nepravilno prečkanje ceste pa zelo ogroža predvsem pešce in zvišuje tveganje za hujske telesne poškodbe, ki so lahko tudi trajne. Alkohol pa seveda oslabi sposobnost presojanja voznika, ki zato izziva nevarnost.

Planinec padel v globino

SIMON ŠUBIC

Kredarica – Pri sestopu z Malega Triglava proti Kredarici je včeraj dopoldne umrl planinec, so sporočili s Policijske uprave Kranj. Za planinca je bil usoden padec v globino na zelo strm delu, kjer smer poteka po jeklenih klinih. Okoliščine kažejo, da gre za nesrečo, so razložili. Umrlega planinca so z

vojaškim helikopterjem prepeljali v dolino.

Včeraj je helikopterski prevoz potrebovala tudi planinka, ki si je na Kredarici poskodovala gleženj. Posredovali so gorski reševalci iz Mojstrane ter združena ekipa helikopterske nujne pomoči in gorske reševalne službe z Brnika. Poškodovano planinko so s helikopterjem prepeljali v jeseniško bolnišnico.

Na policijo prišel po denar

SIMON ŠUBIC

Cerklje – Kranjski policisti so v sredo preko medijev iskali lastnika 300 evrov, pozabljene v bankomatu na območju Cerkelj. Kot so sporočili včeraj, se je lastnik pozabljene denarja pri njih zglasil še isti dan in denar prevzel. Da je bil njegov denar obravnavan kot najdena stvar, je izvedel iz medijev, je razložil policistom. Pozabljen denar

je sicer v bankomatu našla poštena občanka iz Cerkelj in ga izročila policistom.

Policija najdene stvari, ki jih najditelji izročijo policistom, hrani trideset dni, nato jih preda finančni upravi. Obveznost najditelja sicer je, da najdeno stvar vrne lastniku ali pa jo izroči policiji, ki išče lastnika najdene stvari in objavi podatke na oglasni deski policijske postaje, kjer je bil predmet najden.

Odškodnina roparju banke

Slovenija mora Litovcu Danasu Vizgirdi, ki je bil s šestereo pajdašev leta 2002 zaradi oboroženega ropa banke v Radovljici obsojen na več kot osem let zapora, plačati odškodnino zaradi kršitev pravice do pravičnega sojenja.

SIMON ŠUBIC

Kranj, Strasbourg – Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) v Strasbourgu je pred kratkim odločilo, da mora Slovenija Litovcu Danasu Vizgirdi, ki je bil na kranjskem okrožnem sodišču zaradi sodelovanja v oboroženem in nasilnem ropu bančne poslovalnice v Radovljici leta 2002 obsojen na osem let in štiri mesece zapora, plačati 6400 evrov odškodnine ter 2500 evrov sodnih stroškov. Po mnenju sodnega senata ESČP je Slovenija kršila evropsko konvencijo o človekovih pravicah oziroma pravico do pravičnega sojenja, ker litovskemu državljanu ni zagotovila tolmačenja v litovski jezik. Vizgirda je sicer zahteval 46.840 evrov odškodnine.

Litovskega državljanca so skupaj s šestimi pajdaši aretirali pred dobrih šestnajstimi leti zaradi suma sodelovanja v ropu poslovalnice Gorenjske banke v Radovljici 13. marca 2002, iz katere so odnesli za okoli 20 tisoč evrov v različnih valutah. Za vse sodne postopke so mu zagotovili tolmačenje v ruski jezik, dobil je tudi ruski prevod izjav prič. Julija istega leta je bil obsojen na osem let in štiri mesece zapora, njegovo pritožbo je višje sodišče zavrnilo. Vizgirda je kmalu po obsodbi začel

Slovenski član senata Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgu je odločitve slovenskih sodišč ocenil kot pravilne, vendar je bil skupaj s somišljenico, avstrijsko sodnico, preglasovan. / Foto: arhiv GG

trditi, da sojenje ni bilo pravično, ker ni razumel tolmačenja v ruščino, čeprav se naj bi na sodišču strinjal z ruskim tolmačem in litovskega tolmača niti ni zahteval, tudi zagovarjal se je v ruskem jeziku. Tako se je že leta 2003 pred slovenskimi sodišči pritožil, da med drugim ni dobro razumel rusko in da mu je bila med sojenjem kršena pravica do uporabe svojega jezika. Njegovo zahtevo je leta 2006 zavrnilo slovensko vrhovno sodišče, leta 2008 pa še ustavno sodišče. Obe sta odločitev utemeljili s tem, da se med sojenjem nikoli ni pritožil, da ne razume rusko, da je na sojenju sodeloval in da mu

ni bila kršena pravica do pravičnega sojenja.

A senat ESČP je zdaj ugotovil, da bi morala slovenska sodišča preveriti, ali Litovec zna toliko rusko, da v tem jeziku lahko poteka njegova obramba. Utemeljitev slovenskih oblasti, da je to moč predvideti, ker je ruščina v Litvi močno razširjena, je zavrnilo. Ugotovilo je še, da mu pomoč v zvezi z jezikom, ki jo je dobil, ni omogočila aktivnega sodelovanja v sojenju, ki zato ni bilo pravično, Vizgirdi pa so bile zato kršene pravice. Član senata ESČP je bil tudi slovenski sodnik Marko Bošnjak, ki se skupaj z avstrijsko kolegico z večinskim mnenjem

sodnikov v senatu ni strinjal. Oba sta odločitve slovenskih sodišč ocenila kot pravilne, po njunem mnenju tudi več dogodkov s sojenja kaže, da je bilo Vizgirdovo razumevanje ruščine zadostno za zagotovitev poštenega sojenja, vendar sta bila preglasovana.

O ropu poslovalnice Gorenjske banke v Radovljici in sojenju šestim obtoženim Litovcem in enemu Belorusu smo pred šestnajstimi leti podrobno poročali tudi v Gorenjskem glasu. Roparji, tedaj stari od 25 do 40 let, so v Slovenijo prišli nekaj dni pred ropom, ukradli dve vozili, prespali v kamnolomu pri Kamni Gorici, nato pa izvedli oborožen in nasilen rop v Radovljici. Trije zamaskirani roparji so vstopili v banko, v kateri so bile tedaj štiri stranke, med njimi tudi otrok. Preskočili so pult, zbili na tla bančnega uslužbenca in ga brcali v glavo. Pobrli so za okoli 20 tisoč evrov gotovine. Plena niso imeli časa razdeliti, saj so jih gorenjski policisti zelo hitro polovili. Prvega roparja so prijeli že po dobrih dvajsetih minutah. Sodišče je vseh sedem obtoženih julija 2002 spoznalo za krive in jih precej strogo obsodilo na skupaj kar 45 let zapora, po prestanih kaznih pa jih je čakal še izgon iz države za deset let.

Nasilja v šolah precej več kot prijav

Ob začetku novega šolskega leta je tudi slovenska policija opozorila, da je za mnoge učence vrnitev v šolske klopi stresna tudi zaradi strahu pred nesprejemanjem s strani sošolcev ali pred različnimi oblikami nasilja.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V Sloveniji je bilo v šoli ali njeni okolici vsaj enkrat ustraševanih ali vpletenih v pretep 44 odstotkov učencev, starih od trinajst do petnajst let, ugotavlja Unicef v najnovjšem mednarodnem poročilu o medvrstniškem nasilju v šolah. »Učenci so vsakodnevno izpostavljeni nevarnostim, kot so pretepanja, ustraševanje med vrstniki in na spletu, telesno kaznovanje, spolno nadlegovanje, nasilje z orožjem in pritiski, da se pridružijo tolпам. Kratkoročno ima to uničujoč vpliv na njihovo učenje, dolgoročno pa lahko vodi v depresije, tesnobe in celo samomor.

Nasilje je lekcija, ki je ne bi smel izkusiti noben otrok, saj za vedno zaznamuje njegovo življenje,« je ob objavi poročila poudarila izvršna direktorica Unicefa Henrietta H. Fore.

Ob začetku novega šolskega leta je tudi slovenska policija opozorila, da je za mnoge učence vrnitev v šolske klopi stresna tudi zaradi strahu pred nesprejemanjem s strani sošolcev ali pred različnimi oblikami nasilja. »Strah pred nasiljem je še posebej velik, če so bili medvrstniškemu nasilju v preteklosti že izpostavljeni,« poudarjajo na generalni policijski upravi.

Nasilje med vrstniki je lahko psihično, fizično ali kombinacija obojega. Nasilje

lahko nad žrtvijo izvaja enosameznik ali pa cela skupina. Medvrstniško nasilje ni omejeno na določen kraj, pojavi se lahko povsod. Razlogi in vzroki za nastanek nasilja so pogosto netoleranca do drugačnosti, koristoljubje in želja po lastni uveljavitvi, ugotavljajo policisti. Kot kažejo nekatere raziskave, med petnajst in dvajset odstotkov petnajstletnikov poročajo, da vsaj eno od oblik psihičnega ali fizičnega nasilja doživljajo nekajkrat na mesec, pri čemer dekleta bolj kot fantje poročajo predvsem o širjenju govoric, o doživljanju ostalih oblik nasilja pa bolj poročajo fantje.

Žal pa si žrtve pogosto ne upajo prijaviti dejanja. Policija sicer letno obravnava

približno sto primerov (predvsem) fizičnega nasilja, storjenega iz koristoljubja, zaveda pa se, da je neprijavljenih primerov veliko več. »Zato želimo spodbuditi otroke in mladostnike, da se o nasilju zaupajo svojim staršem, učiteljem, vzgojiteljem, trenerjem, prijateljem ali kateri koli drugi osebi, ki jim lahko pomaga. Starše, učitelje, vzgojitelje in druge, ki jim je zapuano varstvo otroka in mladostnika, pa pozivamo, naj bodo pozorni na prve znake in naj otroku oz. mladostniku prislusnejo, nasilje pa prijavijo policiji oz. drugim pristojnim institucijam,« pravi dr. Simon Šlokan iz Uprave uniformirane policije na Generalni policijski upravi.

zdravje & lepota

V rehabilitacijo čim več bolnikov

Tomaž Hafner, dr. med., specialist pneumologije s Klinike Golnik, je na nedavnem vseslovenskem srečanju Društva pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije, ki je potekalo v Škofji Loki, udeležencem predaval o rehabilitaciji bolnikov s kronično obstruktivno pljučno boleznijo.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kronična obstruktivna pljučna bolezen (KOPB) je kronično obolenje dihal. Za bolezen so značilni kratka sapa, kroničen kašelj ter povečano nastajanje sluzi in izpljunkov. Zdravniki delijo bolezen glede stanja obolelosti na štiri stopnje; na blago, zmerno, težko in zelo težko. Med najpogostejšimi dejavniki tveganja za nastanek in razvoj bolezni so cigaretni dim, poklicna izpostavljenost prahu, kemikalijam, onesnaženosti okolja, lahko pa so dejavniki tveganja tudi genetski oziroma kombinacija obojega. Tomaž Hafner, dr. med., specialist pneumologije s Klinike Golnik, je srečanju Društva pljučnih in alergijskih bolnikov Slovenije udeležencem predaval o rehabilitaciji bolnikov s KOPB. "Pod rehabilitacijo si običajno predstavljamo neki program, vaje, s katerimi želimo povrniti funkcijo

Tomaž Hafner, dr. med., specialist pneumologije

okvarjenemu organu npr. po poškodbi, infarktu. Pri pljučih je to malo drugače, saj se pljuča ne obnavljajo. Pri rehabilitaciji bolnikov s KOPB gre za multidisciplinarni program, ki je usmerjen predvsem v izboljšanje telesne zmogljivosti bolni-

kov, zmanjšanje težke sape in izboljšanje kakovosti življenja, da bolniki spet postanejo bolj samostojni, da več zmorejo. Sama rehabilitacija sicer ne izboljša pljučne funkcije, izboljšajo se pa mehanika dihanja, tehnika dihanja in zmanjša

prenapihnenost pljuč, ki zelo omejuje bolnike. Pomembno se zmanjša tudi število poslabšanj, hospitalizacij, posledično depresij in anksioznih motenj," je pojasnil Hafner in poudaril, da je še največji izziv za bolnika njegova motiviranost za rehabilitacijo: "Rehabilitacija vse bolj pridobiva pomen in je vključena že v zelo zgodnje stopnje bolezni. Kontraindikacij za samo izvedbo je zelo malo. O absolutni kontraindikaciji govorimo, ko ima bolnik pridružene nestabilne srčne bolezni in bi s telesno aktivnostjo poslabšali njegovo stanje, zato jo odsvetujemo. Vse drugo so relativne kontraindikacije, kar pomeni, da moramo program telesne aktivnosti zgolj prilagoditi bolnikovim omejitvam npr. pri pridruženih ortopedskih težavah..." Rehabilitacija poteka na treh nivojih, kot je še pojasnil zdravnik. Izvajajo jo že v bolnišnici v času hospitalizacije težjih bolnikov, ki

vaje delajo pod nadzorom fizioterapevta. V tujini večina rehabilitacij poteka ambulantno. Bolniki nekajkrat tedensko pridejo od doma v bližnji center, kjer ravno tako izvajajo aktivnosti pod nadzorom fizioterapevta in ostalih članov ekipe. Za bolnike z lažjo obliko KOPB je zelo priporočljiva vadba doma. Osnova rehabilitacije je torej telesna vadba, velik poudarek je na tehnikah dihanja, a je pridruženo tudi izobraževanje o bolezni, prepoznavanje poslabšanja bolezni, pravilna uporaba inhalatorne terapije, psihološko, socialno (če je potrebna pomoč na domu) in prehransko svetovanje. Bolniku kadilcu se ponudi tudi program prenehanja kajenja. "Vse s ciljem, da bolnik spremeni način življenja. Iz sedečega načina se spravi v aktivno življenje." Rehabilitacija na Kliniki Golnik poteka v obliki hospitalne rehabilitacije, sestoji iz treh testiranj, temu sle-

dijo štirje tedni vadbe, prilagojene individualno posameznemu pacientu. V timu so zdravnik, fizioterapevt, medicinske sestre, dietetiki, psiholog, socialni delavec. "V prihodnje moramo predvsem povečati samo vedenje o pomembnosti rehabilitacije za bolnike s KOPB. Sam program še ni odobren in financiran s strani zdravstvene zavarovalnice, za kar se borimo že zadnjih nekaj let. V Sloveniji se za zdaj rehabilitacija izvaja samo na treh lokacijah: na Golniku, v Sežani in Topolšici. Končni cilj je, da v program rehabilitacije vključimo čim več bolnikov, da vzpostavimo tudi ambulantni način," je še dejal Tomaž Hafner in dodal, da kot zdravnik želi, da so bolniki s KOPB tudi doma bolj telesno aktivni: "Da torej vzdržujejo redno telesno aktivnost in da jo postopoma zvišujejo. Priporočljiva je hoja, najprej po ravnem, postopoma v klanec, sčasoma hitreje. Zelo priporočljiva je tudi uporaba sobnega kolesa."

To soboto humanitarna akcija zbiranja hrane

SUZANA P. KOVAČIČ

Vsoboto, 8. septembra, bo potekala humanitarna akcija zbiranja hrane pod imenom "Zbiramo hrano. Lahko prispevaš?". Akcija je projekt Rdečega križa Slovenije (RKS), s katerim so začeli v letu 2017 in so z njim aktivni vsako četrtletje v letu. »V zadnjem obdobju opažamo, da so potrebe po hrani vse večje, saj je upravičencev oziroma uporabnikov vsak dan več, in to kljub dejstvu, da so zaposleni, gospodarska rast pa je evidentna. Hrana, ki jo dobimo iz različnih virov ali pa kupimo, preprosto ne zadoštuje več za potrebe, ki so dnevno prisotne v našem okolju,« je sporočil Marjan Potrata, sekretar pri RKS, Območnemu združenju (RKS, OZ) Kranj. RKS, OZ

Kranj vabi, da obiščete enega od trgovskih centrov Mercator (Mercator Hipermarket Primskovo, Mercator Hipermarket Savski otok ali Mercator Supermarket Kokrica) in donirate po svojih zmožnostih. V vsakem od njih vas bodo za blagajnami pričakali prostovoljci Rdečega križa iz krajevnih organizacij Primskovo, Orehek in Kokrica in vas ob stojnici, izdelani prav za ta namen, prijazno povabili k darovanju hrane. »S takšnimi humanitarnimi akcijami želimo tudi krepiti občutek socialne povezanosti, solidarnosti in dobrotelosti med ljudmi, zlasti mladimi, veseli pa bomo tudi novih prostovoljcev,« je še dejal Potrata in se ob tej priložnosti že vnaprej zahvalil vsem, ki bodo skladno s svojimi zmožnostmi podarili del hrane pomoči potrebnim.

Kakovostni slušni aparati za različne izgube sluha.

SLUŠNI APARATI - WIDEX d.o.o.
www.widex.si

Zakaj so slušni aparati Widex prava izbira za vaš sluh?

- ➔ Že **44 let** na slovenskem trgu.
- ➔ Zaupa nam **več kot 50.000** slovenskih uporabnikov.
- ➔ **10 slušnih centrov** po Sloveniji.

Ne preslišite najlepših trenutkov, zato vas pristrčno vabimo v Widexov slušni center Kranj

Gospodsvetska 10a/1. nadstropje, T: 04/202 84 20

Odprto: ponedeljek 11.00 - 18.00 ter torek, sredo, četrtek, petek 8.00 - 15.00

"Osnovno vodilo mojega dela je, da najprej prisluhnem strankam, ki mi povedo, s kakšnimi težavami z naglušnostjo se srečujejo. Nato pomagam izbrati slušni aparat. V pogovoru posredujem čimveč informacij o izbranem aparatu, da bi bile stranke res zadovoljne in da bi jim slušni aparat v največji možni meri pomagal pri njihovi naglušnosti. Tradicija našega podjetja, strokovnost našega dela in storitev, predvsem pa naši slušni aparati vsekakor pripomorejo k temu, da so stranke zadovoljne z nami."

Mitja Štirn, slušni akustik v slušnem centru v Kranju

Za brezplačno testiranje sluha in slušnih aparatov pokličite naš slušni center!

Po meri narejeni silikonski čepki proti močenju in proti hrupu.

ZDRAVILIŠKI TURIZEM

Po zdravje v najstarejše terme pri nas

S pestro in raznoliko hotelsko ponudbo, vodnimi razvajaji, lepotnimi tretmaji in naravnimi danostmi kot tudi sodobno medicinsko znanostjo se Terme Dobrna uvrščajo v sam vrh slovenskega turizma. Nastanitev je možna v treh štirizvezdičnih hotelih, ponudba bivanja zajema pakete za pare, družine z majhnimi otroki, seniorje in pakete s poudarkom na zdravju in preventivi.

Veliko blagodejnost gre dokazano pripisati kopelim z zdravilno termalno vodo. V Zdraviliškem domu so posebnost, zaradi katere se je tukaj vredno ustaviti, prav marmorne kopeli, ki so se ohranile vse do današnjih dni. V naravnih zdraviliščih so se ljudje zdravili že v časih davno pred našimi. Dandanes pa smo ugotovili, da je balneoterapija kljub napredku sodobne medicine nepogrešljiva pri zdravljenju različnih obolenj. Leta 1403 se je na Dobrni termalna voda prvič uporabljala v zdravstvene namene. Od leta 1542 pa velja za idealno sredstvo pri zdravljenju ginekoloških in uroloških obolenj, revmatičnih in revmatizmu sorodnih obolenj, zdravljenju boleznih in poškodb gibalnega sistema. Zelo zdravilna je tudi za bolnike s perifernimi obolenji ožilja, za bolnike z nevrološkimi težavami, za vse s

sladkorno boleznijo, povišanim krvnim tlakom, lažjimi obolenji srca in dihal. Alkalna termalna voda s temperaturo ob izviru od 35 do 36,5 stopinje Celzija, ki vsebuje primerne količine kalcija, magnezija in hidrogenkarbonata, je glavni zdravilni dejavnik v Termah Dobrna. Zaradi kalcijevih ionov, ki jih voda vsebuje, deluje protivnetno in protialergično pri vseh kroničnih vnetjih prebavil in sečil. Ob tem pospešuje odvajanje vode iz telesa. Posredno pomaga pri izločanju ledvičnih in žolčnih kamnov iz telesa. Zaradi svoje z minerali bogate sestave je voda primerna tudi za pitje.

Nagrajeni za usmerjenost v trajnostni turizem

Zaradi usmerjenosti v razvoj trajnostnega turizma in skrbi za ohranitev naravnega

Vila Higea je bila zgrajena leta 1855 in je poimenovana po boginji zdraviteljstva.

okolja se Terme Dobrna uvrščajo tudi med turistične ponudnike, ki so v letu 2018 prejeli znak Slovenia Green Accommodation.

Skrbno urejen park Term Dobrna je kraj, kjer se boste sprostiti in obnovili energijo. V neposredni bližini je športni park s teniški igrišči, igriščem za odbojko, namizni tenis ter trim stezo z vadbenimi postajami. Izpred hotelov vodijo številne sprehajalne in pohodniške poti, za dvig srčnega utripa pa se lahko podate tudi po gorskih pohodniških in kolesarskih poteh. Razgibali se boste lahko tudi v novem prostoru za fitnes, ki nudi vse najsodobnejše naprave in pripomočke za vadbo.

Ena največjih atrakcij pa so prav zagotovo izleti z okolju prijaznimi električnimi vozili, kjer lahko med vožnjo do znamenitosti opazujete čudovito naravo.

Terme Dobrna, najstarejše slovensko termalno zdravilišče, z več kot 610-letno tradicijo.

ODDIH IN SPROSTITEV V TERMAH DOBRNA

JESENSKI ODDIH

do 26. 10. 2018, od 04. 11. do 21. 12. 2018

1 x polpenzion + kohanje, že od 38,90 € oseba / noč, min. 2 noči*

NEOMEJENO KOPANJE

- ✓ živa glasba vsak petek in soboto,
- ✓ kopalni plašč v sobi,
- ✓ neomejen vstop v fitnes,
- ✓ wi-fi,
- ✓ doplačilo za 1 x polni penzion samo 8,90 €,...

SENIOR ODDIH

do 30. 12. 2018

5 x polpenzion + kohanje, že od 205,00 € oseba / 5 noči

BREZPLAČEN PREVOZ

- ✓ 1 x storitev za zdravje v medicinskem centru,
- ✓ 1 x storitev za odlično počutje v La Vita wellness centru,
- ✓ aktivnosti in družabni večeri,
- ✓ neomejen vstop v bazene,
- ✓ BREZPLAČEN PREVOZ od vašega doma do Term Dobrna in nazaj (nedelja prihod, petek odhod). PO VSEJ SLOVENIJI, BREZ OMEJITVE KILOMETROV!

Brezplačna številka: 080 22 10
www.terme-dobrna.si

VIKEND ODDIH V TERMAH DOBRNA

že od 38,90 € na osebo/noč*

polpenzion in neomejeno kohanje

TERME DOBRNA
HOTELS, SPA & MEDICAL CENTRE
SINCE 1403

AKTUALNO

Diabetik mora
negovati noge

Društvo diabetikov Škofja Loka je prvič organiziralo predavanje z naslovom "Zakaj je potrebno negovati noge?". Predavala je predsednica Društva diabetikov Velenje in medicinska pedikerka Romana Praprotnik.

Predavala je Romana Praprotnik. / Foto: PRIMOŽ PIČULIN

MAŠA LIKOSAR

V Sloveniji naj bi bilo po zadnjih podatkih okoli sto trideset tisoč sladkornih bolnikov. Ena izmed njih je tudi predavateljica Romana Praprotnik, ki že dvaintrideset let boleva za diabetesom tipa 1. Obiskovalcem je predstavila pomembnost negovanja nog in stopal pri sladkornih bolnikih. "Diabetiki premalo pozornosti namenijo oskrbi in negi nog, niti ne vedo, kako ukrepati in na koga se obrniti, je pa dejstvo, da sami lahko največ naredimo za lastno zdravje in ohranitev dveh zdravih nog."

Pojasni, da morajo bolniki, ob predpostavki, da imajo urejen sladkor, stopala in noge vsakodnevno zjutraj in zvečer pregledovati in si jih temeljito umiti. "Noge morajo biti ves čas navlažene in nahranjene s primernimi medicinskimi proizvodi. Trdo kožo na stopalih, kurja očesa in vraščene nohte mora nujno in redno

odstranjovati strokovno usposobljena oseba ali pediker s tečajem oskrbe diabetičnega stopala. Tovrstnih posegov nikoli ne smemo izvajati sami, ker lahko povzročimo hude zaplete."

Pri sladkornih bolnikih lahko že najmanjša razpoka, opekline ali rana povzroči dolgotrajne posledice. "Iz male rane zna nastati velika težava, poleg okužbe lahko pride do spremembe oblike stopala; okvare živčevja, kar lahko vodi v diabetično nevroopatijo ali motnjo prekrvavitve stopala, ki povzroči ishemično. Najslabše, kar pa se lahko zgodi, je amputacija nog, zato je tako zelo pomembno, da ob najmanjši poškodbi poiščemo prvo pomoč." Romana pravi, da nujna nega nog ne priteče le starejšim, temveč vsem obolelim. "Mnogi diabetiki menijo, da imajo bolezen pod nadzorom, nekateri se celo zdravijo kar sami in ne poiščejo strokovne pomoči, a to je velika napaka. Sladkorni bolnik se mora zavedati, da je mnogo bolj dovzeten za okužbe, rana pa se čeli drugače in počasneje."

Predavanje v Škofji Loki / Foto: PRIMOŽ PIČULIN

Donirali so v inkubator za nedonošenčke

Enoti intenzivne nege in terapije novorojenčkov Kliničnega oddelka za perinatologijo Ginekološke klinike UKC Ljubljana je Krka, tovarna zdravil, podarila inkubator za nedonošenčke. »V Sloveniji se vsako leto prezgodaj rodi 1400 otrok, kar je sedem odstotkov vseh novorojenčkov. Med njimi je sto takšnih, ki ob rojstvu tehtajo manj kot kilogram. Najlažji, brez pomembnih posledic preživeli novorojenček, je tehtal komaj 370 gramov. Tako krhko življenje nujno potrebuje posebno oskrbo visoko usposobljenega medicinskega osebja in podporo sodobnih, tehnološko dovršenih aparatov,« je poudarila dr. Lilijana Kornhauser Cerar, dr. med., vodja enote. Inkubator so strokovnjaki razvijali več kot desetletje.

Spremljanje virusa Zahodnega Nila

Nacionalni inštitut za javno zdravje v sodelovanju z drugimi institucijami spremlja potek sezone virusa Zahodnega Nila, odziv temelji na oceni tveganja, ki upošteva razširjenost zbolevanja v Sloveniji in sosednjih regijah. Letos je bilo v Sloveniji testiranih več kot trideset bolnikov zaradi suma okužbe, ki so jo doslej potrdili pri eni osebi v prejšnjem tednu. Obolela oseba je bila hospitalizirana in že odpuščena v domačo oskrbo. Približno petina okuženih zbolijo zaradi vročinsko boleznijo, podobno gripi, ki izzveni brez posledic, večina oseb pa ne zbolijo. Prizadetost osrednjega živčnega sistema, ki se odraža kot meningoencefalitis, ima manj kot en odstotek okuženih, večina teh v je starejših od 65 let in kronično bolnih, pojasnjujejo na NIJZ.

gorenjske lekarnice

Farmaceutov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Izdelki iz zdravilnih rastlin

Zdravilne rastline se pri zdravljenju različnih bolezni uporabljajo že stoletja. Tudi danes kljub hitremu razvoju sintezna zdravila niso izkoreninila uporabe zdravilnih rastlin in zdravil rastlinskega izvora. Ravno nasprotno, po kriterijih uradne medicine so dokazali zdravilne učinke mnogim rastlinam ljudske medicine. Izdelki iz zdravilnih rastlin so zato lahko učinkoviti tudi pri lajšanju blažjih zdravstvenih težav.

Previdnost pri uporabi kljub naravnemu izvoru

Potrebno je opozoriti na prepričanje, da je uporaba zdravilnih rastlin in izdelkov iz njih varna, ker izvirajo iz narave, včasih povsem napačno. Že nabiranje zelišč ob nepravem trenutku, nepravilno shranjevanje pri nabiranju ali neustrezen proces obdelave lahko zdravilne snovi spremeni v manj učinkovite ali celo zdravju škodljive. Za zagotovitev učinkovitega, kvalitetnega in varnega izdelka iz zdravilnih rastlin moramo dobro poznati zdravilne rastline (namen uporabe, kateri del uporabimo), vedeti kdaj (ob katerem letnem času, katerem delu dneva) in kje jih nabirati (ne ob prometnih cestah, bližini industrije) ter na kakšen način jih shranjevati. Poznati moramo tudi način priprave različnih izdelkov, kot so čaji, tinkture, oljni izvlečki, mazila.

Posebej previdni moramo biti tudi pri nakupu izdelkov rastlinskega izvora, predvsem kot prehranskih dopolnil in v primeru nakupa izven lekarnice. Vsi izdelki iz zdravilnih rastlin namreč nimajo lastnosti, kot so zahtevane za zdravila, pa čeprav so rastlinskega izvora. Informacije o izdelku glede vsebnosti, učinkovitosti in varnosti zdravljenja so lahko tudi neresnične oziroma celo zavajajoče. Še posebej se odsvetuje nakup po spletu ter še večja previdnost pri uporabi izdelkov iz zdravilnih rastlin, ki ne rastejo v Evropi.

Še posebej se odsvetuje nakup po spletu ter še večja previdnost pri uporabi izdelkov iz zdravilnih rastlin, ki ne rastejo v Evropi.

Bolnik naj se pred uporabo posvetuje z zdravnikom ali farmacevtom

Pred uporabo zdravilnih rastlin ali izdelkov iz njih, tudi tistih, ki jih nabere oziroma pripravi bolnik sam, naj se bolnik vedno posvetuje z zdravnikom ali farmacevtom v lekarni. Vsakič je potrebno preveriti tudi morebiten vpliv na predpisana zdravila. Pomembno je tudi, da bolnik vedno pove tako zdravniku kot farmacevtu v lekarni, če in katere zdravilne rastline oziroma izdelke iz njih uporablja. Tudi izdelki iz zdravilnih rastlin imajo namreč lahko neželene učinke. Uporaba teh izdelkov naj bo zapisana tudi na osebni kartici zdravil, ki jo lahko pripravimo tudi v lekarni.

Galenski izdelki rastlinskega izvora

Čaji in čajne mešanice, ki so na voljo v lekarnah, ter rastlinski materiali, ki se uporabljajo za pripravo kapljic, sirupov, tinktur in mazil so ustrezne kakovosti. V priloženem navodilu za uporabo in na ovojnicah so navedeni verodostojni podatki o učinkovitosti, opozorilih in previdnostnih ukrepih ter morebitnih neželenih učinkih. Take izdelke izdeluje tudi Galenski laboratorij Gorenjskih lekarn. Ti galenski izdelki so na voljo skoraj v vseh lekarnah po Sloveniji, predstavljani pa so tudi na spletni strani Gorenjskih lekarn.

V Gorenjskih lekarnah vam bomo znali svetovati o izdelkih iz zdravilnih rastlin, njihovi pravilni in varni uporabi, vas opozorili na možnost neželenih učinkov ter medsebojnega delovanja z zdravili, izdanimi na recept.

mag. Nina Pisk, mag. farm., spec.

Zdravilni čaji
GALENSKI LABORATORIJ
Gorenjske lekarnice

Filter vrečke za enostavno in hitro pripravo čaja!

Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

14. dan slovenskih lekarn – Izdelki iz zdravilnih rastlin

Lekarniški farmacevti smo tudi letos pripravili posebno knjižico, tokrat s številnimi koristnimi nasveti o nabiranju, pripravi in shranjevanju zdravilnih rastlin, predvsem pa o pravilnem izboru izdelka iz zdravilnih rastlin ter primernosti uporabe pri različnih bolezenskih stanjih in starostnih skupinah. Knjižica bo od 26. septembra na voljo tudi v vseh lekarniških enotah Gorenjskih lekarn.

www.gorenjske-lekarnice.si, info@gorenjske-lekarnice.si

Lekarniške enote: Bled Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Spletna lekarna: www.lekarnagorenjske.si

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

Nagrajeni za kakovost

V Samostanu Mekinje so podelili novih osemnajst certifikatov za kolektivno tržno znamko Srce Slovenije za prehranske in rokodelske izdelke.

JASNA PALADIN

Kamnik – Razvojni center Srca Slovenije, ki združuje občine osrednje Slovenije, med drugim tudi Kamnik, je podelilo osemnajst novih certifikatov kolektivne tržne znamke Srce Slovenije, s katero se zdaj ponašata že 102 prehranska in rokodelska izdelka s tega območja. Certifikat, ki je dodeljen na podlagi številnih strokovnih kriterijev, rokodelcem daje pravico do označevanja svojih

ocenjenih izdelkov z znakom Srce Slovenije.

Med novimi prejemniki so tudi Katarina Spruk iz Volčjega Potoka, ki izdeluje glinene posode, Andreja Humar Gruden iz Nevelj, ki je bila nagrajena za svoje izdelke iz čipk, Domen Virant s Kmetije pri Ropet iz Volčjega Potoka za kakovostno surovo kozje mleko in Ivanka Brodar s Hudega pri Radomljah, ki je strokovno komisijo prepričala s špehovko, kvašenimi flancati in zeliščno potico.

Ivanka Brodar, Domen Virant, Katarina Spruk in Andreja Humar Gruden

Gorenjska s tremi kandidati

Na jutrišnjem izboru na Prevaljah se bosta za naziv mladega kmečkega gospodarja leta potegovala tudi Matej Ržek z Gorenjega Brda in Rok Koncilja z Laz v Tuhinju, za mlado kmetico leta pa Petra Potočnik s Hotavelj.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Jutri, v soboto, bo v Družbenem domu na Prevaljah izbor Mlade kmetice in Mladega gospodarja leta, ki ga pripravlja Časopisno-založniška družba Kmečki glas v sodelovanju z Občino Prevalje in Društvom kmetič Mežiške doline. Za laskava naziva se bodo potegovali tudi trije kandidati s širšega gorenjskega območja: Petra Potočnik s Hotavelj, Matej Ržek z Gorenjega Brda in Rok Koncilja z Laz v Tuhinju.

Petra Potočnik je odraščala v obrtniški družini v Stari Loki, se izšolala za medicinsko sestro, a se potlej poročila na petdeset hektarjev velika kmetijo, na kateri redijo štirideset goved in sto kokoši nesnic in se ukvarja z različnimi dopolnilnimi dejavnostmi. Pridelke in izdelke prodajajo na tržnici v

Petra Potočnik

Stari Loki, v Domačem kotičku v KGZ Škofja Loka in na prodajnem avtomatu na kmetiji.

Na Ržkovi kmetiji, od koder prihaja Matej, obdelujejo pet hektarjev kmetijskih zemljišč in gospodarijo s 16 hektarji gozda. Njihova glavna dejavnost je živinoreja. Ko so pred dvajsetimi leti prenehali z rejo krav molznic, so se na kmetiji

Matej Ržek

posvetili dopolnilni dejavnosti – peki drobnega peciva, potic in kruha ter izdelavi testenin. Najprej se je s tem ukvarjala mama Francika, zadnja tri leta njeno dejavnost nadaljuje Matej.

Rok Koncilja je avgusta dopolnil 28 let, gospodar na kmetiji pa je postal že pri 22 letih. Na kmetiji obdelujejo dvajset hektarjev lastnih in najetih zemljišč

Rok Koncilja

in gospodarijo s tridesetimi hektarji gozda. Glavni dejavnosti sta govedoreja in gozdarstvo – redijo tako krave molznice kot bike, pomembna je tudi prodaja bukovih drv in sekancev. Rok je tudi predsednik Govedorejskega društva Kamnik, aktiven pa je v Strojnem krožku Pšata - Bistrica in v Društvu kranjske in tržiške podeželske mladine.

Rojstni dan Radio Sora

Torek, 11. september
od 14.00 do 17.00

Vabljeni na dan
odprtih vrat!

Radio Sora

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Pravljica o ledenem kralju

Naša največja hokejska zvezda Anže Kopitar je dobil svojo pravljico. Resnično pravljico. Nosi naslov Anže – ledeni kralj, napisal jo je Primož Suhodolčan, v njej pa poleg Anžeta nastopa tudi kuža Gustl, ki se je, skupaj z Anžetovo ženo Ines in otrokoma Nežo in Jakobom, udeležil predstavitve knjige na Jesenicah.

URŠA PETERNEL

»Anže je za trenutek obstal in pogledal proti голу. Zdel se mu je čisto majhen in tako zelo velik hkrati. Po časi je dvignil pogled. Pred njim je stal Velikan, visok kot gora. Bil je ogromen, še višji kot planine nad Hrušico. Le kako naj najdem pot mimo njega? Naj grem okoli, počez ali naravnost? Naj ga kar preplezam?«

Tako se začne pravljica z naslovom Anže – ledeni kralj, ki je pred dnevi izšla pri založbi DZS, govori pa o najboljšem slovenskem hokejistu Anžetu Kopitarju in njegovi poti med hokejske zvezde. Pravljico z biografskimi elementi je napisal Primož Suhodolčan,

»Anže je iskren, pošten, fejest fant in z njim je bilo odlično sodelovati.« je dejala vodja projekta priprave slikanice Andreja Kavčič z DZS. Avtor pravljice Primož Suhodolčan pa je o tem, kakšno sporočilo prinaša knjiga, povedal: »Šport, gibanje in branje je najlepše potovanje.«

ilustriral pa Matej de Cecco. V njej je opisana Anžetova hokejska pot, ki se je začela za domačo hišo na Hrušici, kjer sta mu oče in stari oče vsako zimo pripravila led, da je lahko najprej drsal, potem pa igral hokej. Njegova prva soigralka je bila kar babica, in to ne le v pravljici, temveč v čisto resničnem življenju. Anže v knjigi z veliko treninga, vztrajnosti, potrpežljivosti in ljubezni do hokeja premaguje vse

ovire in na koncu premaga tudi Velikane. Na koncu se njegove sanje uresničijo in tako se začne Anžetova resnična pravljica ...

Poleg Anžeta je osrednja zvezda slikanice njegov pes Gustl, prijazen zlati koder, ki je najbrž najslavnejši hokejski pes v ZDA, saj ima celo svoj lasten Twitter profil. Gustl se je, skupaj z Anžetovo ženo Ines in otrokoma Nežo in Jakobom, udeležil ponedeljkove predstavitve

knjige na Jesenicah. To so pripravili na Osnovni šoli Prežihovega Voranca, ki jo je Anže obiskoval kot otrok in na katero ima, kot je dejal, lepe spomine. Četudi je iskreno priznal, da ni prav rad bral in se je raje podil po hodnikih ... A bil je odličan učenec, je zagotovil njegov nekdanji učitelj telovadbe, zdaj ravnatelj šole Robert Kerštajn, ki se spominja, da je bil Anže že takrat odličan športnik, ne le hokejist, temveč je zmagoval tudi na krosih. In že v osmem razredu, leta 2002, je pri likovnem pouku narisal sliko hokejista z dresom NHL, kot bi vedel, kam ga bo pripeljala prihodnost.

Anže je ob tem povedal, da je zelo ponosen, da je dobil svojo pravljico. Povabilo je zato z veseljem sprejel in je tudi sodeloval pri pripravi, predvsem s svojimi spomini na otroštvo. V knjigi sicer celo spi s hokejsko čelado, v resničnem življenju pa je, je povedal, čelado imel ob postelji, skupaj z drugo hokejsko opremo. Nekaj vprašanj so hokejskemu zvezdniku, ki je kljub svetovni slavi ostal skromen in preprost fant s Hrušice, postavili tudi pogumni tretješolci. Tako so izvedeli, da je Anže začel drsati, ko je imel štiri leta, najprej s pomočjo stola, kasneje sam. »In kar nekajkrat sem padel,« je priznal in povedal, da ga je za hokej navdušil oče, ki je igral na Jesenicah. In kdo je njegov najljubši soigralec? V knjigi Gustl, v resničnem

Anže Kopitar je povedal, da je zelo ponosen, da je dobil svojo pravljico. A iz pravljice je mogoče potegniti tudi vzporednice z resničnim življenjem: »Stvari, ki se jih lotiš, moraš delati s srcem, če želiš uspeti. Potrebne so vztrajnost, potrpežljivost in ljubezen do dela.« / Foto: Gorazd Kavčič

Bodi potrpežljiv in hiter hkrati, se glasi nasvet v knjigi. »To je dober nasvet tako za pravljico kot v resničnem življenju,« je dejal Anže.

življenju pa Dustin Brown, s katerim že dolgo igrata skupaj pri ekipi Los Angeles Kings, je odgovoril na vprašanje tretješolca.

Predstavitve se je udeležil tudi dobršen del Anžetove družine, tudi mama in ponosni stari starši. Ena od babic je poučevala angleščino prav na Osnovni šoli Prežihovega Voranca, in ker je

Anže že od samega začetka sanjal, da bo nekoč igral hokej v tujini, je povedal, da sta po vsaki tekmi vadila intervjuje v angleščini ... Dedek pa je še danes Anžetov največji navijač in ne zamudi nobene njegove tekme. V času hokejske sezone »obrne čas« in vse noči gleda prenose tekem iz ZDA ...

Anže se je z družino v sredo že vrnil nazaj v ZDA, kjer ga čaka nova hokejska sezona. V kovčkih je bila tudi nova slikanica (založba je Anžetu poklonila izvod z zlato naslovnico), ki jo bosta Anže in njegova žena Ines ob večerih prebirala Neži in Jakobu.

Predstavitve se je udeležil tudi velik del Anžetove družine, žena Ines z otrokoma Nežo in Jakobom, Anžetova mama in stari starši. Manjkal pa ni niti pes Gustl, poleg Anžeta osrednja zvezda v knjigi.

Pogovor

Prof. dr. Igor Zupan, po rodu iz Bohinja, je srčni zdravnik za srčne bolnike. Stran 26

Zanimivosti

Jaka Mohor iz Srednje vasi pri Šenčurju že skoraj sedem let živi na Filipinih. Stran 27

Osebnosti

Ivan Švegel iz Zgornjih Gorij je bil diplomat, politik in tudi vojak. Stran 28

Od petka do petka

Minuli konec tedna so po družbenih omrežjih zaokrožile slike postroja t. i. Štajerske varde. / Foto: Facebook/Slovenka TV

Predsednika stranke Zedinjena Slovenija Andreja Šiška, ki naj bi bil poveljnik Štajerske varde, so včeraj pridržali.

Predsednik republike Borut Pahor je opozoril, da je oblikovanje oborožene skupine popolnoma nesprejemljivo.

Šiškova Štajerska varda

Policija je včeraj pridržala Andreja Šiška, ki je po objavi slik postroja oborožene skupine zamaskiranih moških potrdil, da je poveljnik »prostovoljne obrambne skupine« Štajerska varda.

SIMON ŠUBIC

Policija pridržala dve osebi

V zadnjem tednu so na družbenih omrežjih zakrožile fotografije in posnetki urjenja in postroja skupine oboroženih zamaskiranih moških, poimenovane Štajerska varda. Po besedah njegovega vodje oziroma poveljnika Andreja Šiška, predsednika zunajparlamentarne stranke Zedinjena Slovenija in kandidata na zadnjih predsedniških volitvah, na katerih je prejel dva odstotka glasov, ne gre za paravojaško enoto, temveč za »prostovoljno obrambno skupino svobodnih ljudi dežele Štajerske«, ki so jo oblikovali po ustanovitvi Dežele Štajerske junija lani. Nasprotno pa menijo različni strokovnjaki za varnostne vede, ki so v izjavah za medije opozorili, da oblikovanje oboroženih skupin, kot je Štajerska varda, ni nedolžna zadeva. Tega se očitno zaveda tudi policija, ki je včeraj opravila pet hišnih preiskav in odvzela prostost dvema osumljenima (neuradno tudi Šišku) in ju pridržala zaradi domnevne storitve kaznivih dejanj škovanja k nasilni spremembi ustavne ureditve, nedovoljene proizvodnje in prometa orožja ali eksploziva ter neupravičene

proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami. S policije so še sporočili, da so kriminalisti ugotovili, da je bil del oseb, ki so bile 1. septembra prisotne na zborovanju na območju Apač, s strani organizatorjev zaveden, zato so pozvali vse, ki karkoli vedo o dogodku, da jih o tem seznani. Na formiranje Štajerske varde se je kritično odzval celoten državni vrh. Po mnenju predsednika republike Boruta Pahorja je popolnoma nesprejemljivo oblikovanje oborožene skupine, ki naj bi po besedah vodje skupine »zagotavljala red in mir ter nadzirala mejo države«, zato od pristojnih organov pričakuje, da bodo ukrepali v skladu z zakonodajo. Predsednik odhajajoče vlade Miro Cerar je zapisal, da gre za absolutno nedopustno početje, ki po nepotrebnem vzbuja strah in širi sovraštvo. Povsem drugače se je odzval prvak največje parlamentarne stranke SDS Janez Janša, ki je tvitnil, da gre za večkrat ponovljen trik globoke države, pri katerem sodelujejo vsi – od predsednika republike do mainstream medijev.

Šole ta teden spet odprle vrata

V ponedeljek se je za več kot 257 tisoč učencev in dijakov, med njimi tudi slabih

22 tisoč prvošolcev, začelo novo šolsko leto. Predsednik republike Borut Pahor jih je ob tej priložnosti v poslanici pozval, naj dajo šoli priložnost, saj da je šola njihova življenjska priložnost. »Razvijajte edinstvenost, toda ne na račun drugega. Z drugimi si bodite dobri in pazite eden na drugega,« je zapisal. Šola jim bo pomagala odkriti tudi talente, ki so pomembni zanje in za vse nas, je dodal. Premier v odhajanju Miro Cerar je otroke opozoril, da se ne učijo za šolo, temveč za življenje, predsednik državnega zbora Dejan Židan pa je učencem in dijakom zaželel čim več znanja, vedoželjnosti in radovednosti, saj znanje »širi naša obzorja, pripomore k razumevanju drugačnosti, k solidarnosti ter človečnosti in strpnosti«.

Protestirali proti migrantskim centrom

V Metliki sta v sredo civilni iniciativi Metlika in Bela krajina pripravili protest proti morebitnim območnim migrantskim centrom, ki se ga je po poročanju medijev udeležilo okoli dvesto protestnikov. Po mnenju obeh civilnih iniciativ namreč javna naročila urada za oskrbo in integracijo migrantov nakazujejo možnost območnih migrantskih centrov,

sta zapisali v vabilu. Predstavnica Civilne iniciative Metlika Annemarie Šimec je dejala, da bi radi s protestom dosegli to, da se Belokranjecem prisluhne in njihovim željam ugoti, protestirajo pa tudi proti neinformiranosti. Predstavnica Civilne iniciative Bela krajina Maja Kocjan pa je dodala, da omenjeni razpisi nakazujejo, da bodo migrantski center vzpostavili nekje v Beli krajini, zato zahtevajo umik vseh razpisov urada, ki zadevajo Belo krajino, in okrepitev nadzora meje. Direktorica vladnega urada za oskrbo in integracijo migrantov Mojca Špec Potočar je pojasnila, da je urad omenjena dolgoročna naročila objavil v okviru svojega rednega delovanja in ker morajo biti pripravljene na možnost krepitev prihoda migrantov. »Ker gre za oceno, da bi ob množičnem prihodu migrantov prišlo v naslednjem obdobju, je zato treba v skladu z zakonom izpeljati vse potrebne postopke, pri čemer gre za velika in dolgotrajna javna naročila in le za okvirne sporazume, ki se bodo sprožili le takrat in če bo prišlo do povečanja prihoda migrantov,« je opozorila. Tudi metliški župan Darko Zevnik ter županji Črnomlja in Semiča Mojca Čemas Stjepanovič in Polona Kambič menijo, da za protest ni potrebe.

Slovinci v zamejstvu (628)

Po slovensko na Dobraču

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Pred enim letom so na 2166 metrov visokem Dobraču (Dobratsch po nemško), ki mu rečejo tudi Beljaške Alpe in se z odtrgano južno steno dviguje nad Ziljsko dolino, na slovenski cerkvi namestili dvojezično tablo, ki spominja na nastanek cerkve leta 1690. Po pripovedovanju pobudnikov dogodka so imeli z namestitvijo dvojezične slovensko-nemške plošče pri cerkvenih oblasteh kar nekaj težav in je moral osebno posredovati sedaj že bivši celovški škof dr. Alois Schwarz. Na Dobraču je postavljena tudi nemška cerkev, na kateri pa plošča, ki pripoveduje o nastanku cerkve, ob vgraditvi za nikogar ni bila moteča.

Slovenska cerkev, postavljena na robu prepadne

stene in posvečena Marijini vnebovzetju, ima zanimivo zgodovino nastanka. Leta 1690 sta se plemiška zakonca Semmler, lastnika Levjega gradu v Čačah pod Dobračem, zaobljubila, da bosta na Dobraču postavila cerkev, če bo njun gluhonemi sin po Marijini priprošnji ozdravel. Njuna prošnja je bila uslišana, vendar je beljaško sodišče zgraditev cerkve prepovedalo.

Slovenski raziskovalni inštitut Slori iz Trsta, Slovensko kulturno središče Planika v kanalski dolini, Občina Trbiž in Slovensko deželno gospodarsko združenje v deželi Furlanija in Julijska Krajina bodo organizirali drevi ob 17.30 v Kulturnem centru v Trbižu pogovor o izzivih in priložnostih, ki jih daje šengenski prostor za slovensko manjšino v Italiji. Letos mineva deset let od vstopa Slovenije v šengensko območje.

Zakonca sta vztrajala in cerkev zgradila na svoji zemlji in tako dala Dobraču tudi slovenski obraz. Že lega cerkve je nekaj posebnega. Je med najvišje ležečimi cerkvami v Evropi, njeno pročelje pa krasi slika Črne Madone, ki jo je leta 2007 naslikala akademska slikarka Helga Druml, rojena v Beljaku. Živela in ustvarjala je tudi v Čajni / Noetschu v Ziljski dolini pod Dobračem.

Slovenska cerkev na Dobraču, postavljena leta 1690. Na njeno gradnjo spominja od lani naprej tudi slovenska plošča. / Foto: ORF Celovec

Jutri, 8. septembra, leto po odkritju plošče, bo znova slovenski dan na Dobraču. Ob 9.30 bo zbirališče na dobrih 1700 metrov visoko ležečem parkirišču Rožtrata / Rosstratte. Sledilo bo slovensko geološko in botanično vodenje po nacionalnem parku do vrha, za kar bo poskrbel Reinhold Jannach. Hoja ni zahtevna. Popoldne

bo v slovenski cerkvi maša, ki jo bo daroval župnik Peter Olip, za petje pa bo poskrbela skupina Katoliška akcija iz Celovca. Maša bo v vsakem vremenu. Na vrh Dobrača vabijo Slovensko prosvetno društvo Dobrač z Brnce, Slovensko prosvetno društvo Zila, Slovensko planinsko društvo Celovec, fara Čače / Saak in Klub 99 Celovec.

Po svetu

Smrtna kazen nedopustna

Papež Frančišek je v zadnjem času medijsko izpostavljen predvsem zaradi (prepozne) obsodbe pedofilije v Cerkvi. V tej senci je ostalo njegovo drugo epohalno dejanje: da je dal prepoved smrtne kazni vpisati v Katekizem RKC ...

MIHA NAGLIČ

Pravrednote človečnosti

»Dolgo časa je uporaba smrtne kazni s strani legitimne oblasti po pravilno izpeljanem procesu veljala za primeren odgovor na teže nekaterih zločinov in sprejemljivo sredstvo, čeprav skrajno, za zaščito skupnega dobrega. / Danes pa je vedno bolj živa zavest, da se ne izgubi dostojanstvo osebe niti takrat, ko je nekdo zagrešil najtežje zločine. Poleg tega se je razširilo novo razumevanje pomena kazenskih sankcij s strani države. In še, uveljavili so se bolj učinkoviti sistemi zapiranja, ki zagotavljajo dolžno zaščito državljanov in sočasno ne odvzema obdolžencu na dokončen način možnosti prostosti. / Zato Cerkev v luči evangelija uči, da je smrtna kazen nedopustna, saj napada nedotakljivost in dostojanstvo osebe, zato si odločno prizadeva za njeno odpravo po vsem svetu. / Ta ukaz bo razglašen z objavo v L'Osservatore Romano ter bo še isti dan začel veljati. Objavljen bo tudi v Acta Apostolicae Sedis.« Tako se glasi papeški ukaz, ki radikalno spreminja vsebino 2267. člena Katekizma RKC. Filozof Tine Hribar

nam pomen tega dejanja razloži, kakor sledi: »S prepovedjo smrtne kazni se papež Frančišek uvršča pod obnebe, ki ga je s projektom svetovnega etosa začrtal katoliški duhovnik in teolog Hans Küng ... Uresničitev svojih sanj je doživel, ko je 9. septembra 2001 dobil mednarodno priznanje najvišje stopnje. Generalna skupščina OZN je tega dne sprejela dokument, katerega idejni pobudnik, obenem pa sotvorec – skupaj z dvajsetimi reprezentativnimi intelektualci z vsega sveta – je bil Küng. Dokument ima naslov Resolucija o dialogu med civilizacijami. Küngu je pripadla čast, da je uvodoma prebral svoje besedilo, ki ima naslov Izjava pred Generalno skupščino Združenih narodov. Resolucija namreč izhaja iz temeljnih vrednot svetovnega etosa, se pravi, iz pravrednot človeka kot človeka in s tem človečnosti. Te so: svetost življenja, posvečenost mrtvih, dostojanstvo človeka in zlato pravilo (ne stori drugemu tega, česar ne želiš, da bi drugi storil tebi). Prva vrednota je stara več kot dva tisoč šeststo let, druga dva tisoč petsto let, tretja pol tisočletja (izrecno jo je leta 1486 v spisu O dostojanstvu človeka izpostavil renesančno humanistični

mislec Giovanni Pico della Mirandola), četrta pa več kot tri tisoč let. Te vrednote so navzoče v vseh svetovnih religijah, tvorijo njihovo skupno jedro in zaradi tega lahko igrajo skupni imenovalac dialoga med njimi. Ne religiozni, ki je zaradi njihove versko obredne pestrosti/različnosti nemogoč, temveč etični skupni imenovalac.« Hribar sklene z naslednjim poudarkom: »Niso religije kriterij resnične etičnosti, marveč je praetičnost kriterij prave religioznosti, konkretno, pravega krščanstva. Ali kot v zvezi s svetostjo življenja že leta opozarja papež Frančišek: svetost življenja je pred vsem drugim, zato niti v imenu Boga ni dovoljeno ubijati. Merilo resnične vernosti je etični kriterij, konkretno, svetost življenja kot izhodiščna pravrednota svetovnega etosa. Iz tega dejstva izhajajo po Küngu naslednja tri spoznanja: Ni dialoga med religijami brez skupnih etičnih vrednot. Ni miru med religijami brez dialoga med njimi. Ni miru med narodi brez miru med religijami. V povzetku: ni svetovnega miru brez svetovnega etosa. Pa tudi spravnega dialoga med teisti in ateisti oziroma agnostiki ne.« (Vir: Sobotna priloga Dela, 18. 8. 2018)

Smrtna kazen po svetu

Večina držav je zaradi etičnih razlogov in zaradi nepopravljivosti ob morebitni sodni napaki smrtno kazen odpravila. V Sloveniji smo zadnjo smrtno kazen izvršili leta 1957, leta 1989 smo jo tudi uradno odpravili. Po poročanju ustanove Amnesty International so npr. v letu 2004 izvedli 3797 usmrtitev v 25 državah, od tega kar 3400 v Ljudski republiki Kitajski. Med letoma 1990 in 2003 so po istem viru na svetu povprečno usmrtili 2242 zapornikov letno; LR Kitajska več kot 20.000! (Vir: Wikipedija)

Nič več premikanja ure?

Predsednik Evropske komisije Jean Claude Juncker je napovedal konec premikanja ure. Med 4. julijem in 16. avgustom 2018 je namreč 4,6 milijona Evropejcev iz vseh 28 držav članic EU-ja odgovarjalo na vprašalnik o ureditvi poletnega časa. Odgovori so pokazali, da je velika večina državljanov EU proti premikanju ure. Juncker zato Evropski komisiji predlaga, da upošteva voljo anketiranih prebivalcev. Obljublja, da se bo tudi osebno zavzel za ukinitve poletnega oziroma zimskega časa. Tako je mogoče, da bo ustrezen in zavezujoč sklep sprejet že do marca 2019.

Švicarski katoliški teolog Hans Küng (1928) je utemeljil svetovni etos, ta pa je temelj, na katerem je papež Frančišek katekizemsko prepovedal smrtno kazen. / Foto: Wikipedija

Zemljevid izvajanja smrtne kazni po svetu. Modra: odpravljena za vse zločine. Zelena: odpravljena za navadne zločine. Svetlo rjava: odpravljena v praksi. Temno rjava: zakonita oblika kazni. / Foto: Wikipedija

Jean Claude Juncker in Angela Merkel. Predsednik Evropske komisije bi ukinitel premikanje ure. Kaj pa nemška kanclerka?

Petinšestdeset let Gorenjskega muzeja (32)

Muzejčica

MAGDA ZORE

GORENJSKI MUZEJ

»V gradu Khislstein so nekoč živeli čisto pravi imenitni graščaki. Prišli pa so takšni časi, da so se ti graščaki preselili drugam.

V Khislsteinu je živela tudi mala zelenolasa nagajivka. V gradu ji je bilo tako lepo, da ni odšla nikamor. Še vedno živi v njem in pozna vse skrite kotičke in luknje, klet in podstrešje. Odkar se je v Khislstein vselil muzej, je zelenolaska prav navdušena! Vsak večer prešteje in pregleda imenitne stare predmete in poskrbi, da je vse na svojem mestu.«

To je kratek življenjepis naše pedagoške maskote z imenom Muzejčica. Ideja o rdečelični zelenolaski v gorenjski noši se je porodila ob zanimivi hišni legendi, ki je v muzeju prisotna že nekaj desetletij.

Pri dolgoletnem arheologu Gorenjskega muzeja, Andreju Valiču, je bil na obisku prijatelj, znani slovenski umetnik. V kleti gradu Khislstein naj bi strašilo. Umetnik se je zaprl v klet in po kaki uri izstopil iz nje vidno pretresen. Spodaj naj bi bila namreč že stoletja ujeta duša nekdanje graščakinje in umetnik jo je osvobodil. Na vprašanje, kakšna je bila, pa je odgovoril le to, da so bili njeni lasje zeleni.

Ne sprašujte po datumih in podrobnostih, ne prepričajte se o verodostojnosti te zgodbe. Dogodek se je ohranil le kot hišna legenda, te pa imajo tako ali tako svojo logiko in svoje življenje.

Po odprtju nove stalne razstave Prelepa Gorenjska smo želeli imeti simpatično

maskoto za pedagoške in promocijske namene. Ideja je bilo veliko, v ožji izbor sta prišla le mali navihani deček po imenu Janž (po Janžu Khislu) in Muzejčica. Ko smo zelenolasko oblekli v Gorenjko, je na končnem izboru zmagala.

Muzejčica je tista, ki nas zvedavo vodi skozi otroški vodnik po Prelepi Gorenjski. Glavno vlogo igra tudi na delovnih listih, ki smo jih pripravili za predšolske in šolske obiskovalce. Ob večjih prireditvah ali na kako sončno soboto jo boste srečali na ulicah starega mestnega jedra. Povabila vas bo na obisk razstave ali pa na sobotne delavnice na gradu Khislstein. Te že nekaj let potekajo vsako prvo in tretjo soboto v mesecu na dvorišču gradu,

Muzejčica v gradu Khislstein, na razstavi Prelepa Gorenjska

če je lepo vreme, ob dežju in mrazu pa v pedagoški sobi. Če bi naštevati, kaj vse smo že delali na teh delavnicah, bi nam tukaj zmanjkalo prostora. Zato vam bom rajši izdala skrivnost o tem, kaj vse pripravljamo. Ob veliki

razstavi o družini Khisl, ki jo bomo odprli konec oktobra, bomo streljali z loki, se igrali viteze, gradili gradove iz velikih zidakov, ročno izdelovali papir, poslušali staro glasbo ... Tudi Muzejčica bo z nami!

Pogovor

Srčni zdravnik za srčne bolnike

Prof. dr. Igor Zupan, dr. med.

Prof. dr. Igor Zupan, dr. med., specialist kardiologije in vaskularne medicine, je zaposlen v UKC Ljubljana. Po rodu je iz Nomenja v bohinjki občini, vasi, ki ima najverjetneje svetovni rekord po številu zdravnikov glede na število prebivalcev. Igor Zupan je januarja postal ime meseca na Valu 202, prvim sedmim bolnikom v tem delu Evrope je vstavil najnovejše najmanjše srčne spodbujevalnike na svetu. Njegov srčni pogon pa so osebni entuziazem, korakanje vštric z napredkom v medicini, družina in vračanje v domačo vas ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Rodni Nomenj ste zamenjali za Ljubljano zaradi študija medicine. Kdaj ste bili odločeni, da postanete zdravnik?

»Odraščal sem v Nomenju, obiskoval Gimnazijo Jesenice. Prva izbira za študij je bila medicina, ostali dve opciji pa zaradi zanimanja za naravo še biologija in veterina. Odločil sem se za medicino. Po končanem študiju sem bil ob pravem času na pravem mestu, v Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Ljubljana sem dobil zaposlitev na mestu mladega raziskovalca. Tako sem že od leta 1989 na kardiologiji. Nikoli nisem razmišljal o tem, da bi zapustil to ustanovo in odšel drugam, ker v UKC Ljubljana predvsem z osebnim entuziazmom še vedno lahko veliko dosežemo.«

Kako ste gradili karierno pot v UKC Ljubljana?

»Začel sem kot intervencijski kardiolog; petnajst let sem delal v pripravljenosti na klic ponoči in podnevi, kot tudi zdaj delajo kolegi. Že od začetka delovanja na kardiologiji sem kontroliral tudi srčne spodbujevalnike, tako sem bil z njihovim delovanjem doobra znanjen. Vstavljali so jih kardiovaskularni kirurgi, a se je v zadnjih petnajstih letih zgodil preobrat in smo z vstavljanjem začeli tudi kardiologi. Bolnikom s srčnim popuščanjem smo leta 2005 začeli vstavljati t. i. resinhronizacijske spodbujevalnike, ki pomagajo pri opešanem srcu. Spodbujevalniki delujejo tudi v kombinaciji s podkožnim defibrilatorjem, ki pacienta oživi, če se srce ustavi. To je zelo obetavna terapija, na ta način smo rešili veliko pacientov pred presaditvijo srca. Srčni spodbujevalnik zelo izboljša kakovost življenja bolnika, tako klasični kot najnovejši delujejo približno 15 let. Bolnik lahko živi normalno življenje brez posebnih omejitev.«

Januarja letos ste postali ime meseca na Valu 202. Prvi v tem delu Evrope ste prvim sedmim bolnikom vstavili najnovejše najmanjše srčne spodbujevalnike na svetu.

»Micra spodbujevalnik je velik le centimeter in pol, težak je dva grama, podoben je malo večji vitaminski kapsuli in je zadnja novost, plod

nanotehnologije, ki obstaja na področju elektrostimulacije. Vstavev klasičnega spodbujevalnika zahteva vstavev baterije v podkožje prsnega koša, baterija pa je z elektrodami povezana s srcem, poseg poteka v lokalni narkozi. Pri implantaciji Micre spodbujevalnik vstavimo direktno v srce preko vene v dimljah. Do danes smo vstavili šestnajst Micra spodbujevalnikov predvsem starejšim bolnikom, tudi dializnim bolnikom, ki nimajo žilnega dostopa. S tem gremo nekako vštric z najnovejšo tehnologijo, ki pa je za naše razmere zelo draga.«

Kako velik je problem srčno-žilnih bolezni pri nas?

»S srčno-žilnimi boleznimi je v Sloveniji podobno kot v centralni Evropi. Nekoliko stagnirajo oziroma so celo nekoliko v upadu, verjetno je to na račun boljše preventive in hitrejšega odkrivanja bolezni in zdravljenja. Danes je veliko ljudi, ki so športno aktivni, ki gledajo na to, kaj pojedjo. Svojim bolnikom rečem, da morajo spremeniti eno izmed treh življenjskih navad; prvo je gibanje, drugo je razmišljanje, dojevanje bolezni, tretja je prehrana. Če eno od teh korenito spremenijo, so na dobri poti, da ne zbolijo ponovno oziroma da živijo bolje. Sistem z zgodnejšim odkrivanjem bolezni in hitro terapijo omogoča boljše preživetje. Velik napredek pri zdravljenju srčno-žilnih bolezni je takojšnja intervencija ob srčnem infarktu, tako bolniki tudi nimajo več posledic, kot je bila nekdanja težka invalidnost ali drugi zapleti. Žal pa še vedno polovica bolnikov s srčnim infarktom umre na domu, vendar zato, ker poprej niso imeli, niso zaznali simptomov te bolezni ali pa so jih zamenjali s simptomi za bolečino v želodcu, bolečino v grlu, zobeh. Nekateri simptome tudi ignorirajo. Tveganje za srčni infarkt je sicer večje pri starejših ljudeh in pri ženskah po menopavzi.«

Je UKC Ljubljana dovolj kakovostno in medicinsko-tehnično opremljen, da na vašem področju dela lahko konkurira s sodobnimi zdravstvenimi centri?

»Solidno, vendarle pa smo nekoliko kadrovske in

Prof. dr. Igor Zupan, dr. med., specialist kardiologije in vaskularne medicine / Foto: Gorazd Kavčič

tehnološko podhranjeni. O tem pričajo številne polemike, ki jih poslušate vsak dan, jih je vse več in so žal resnične. Ko sem prišel v UKC, smo imeli na voljo enako število rentgenskih aparatov, kot jih imamo danes, skoraj trideset let kasneje. Večina naših dejavnosti pa temelji ravno na teh aparaturah. To je težko razumeti. Tudi pri organizaciji dela bi bilo treba narediti kak korak več. Z elektrostimulacijo še vedno gostujemo po raznih oddelkih, npr. radiologiji, ki nam prijazno odstopi kakšen termin. Problema pa sama kardiologija ne more rešiti, problem je mnogo širši.«

Je pa delovanje v mejah varnosti za paciente?

»Nikoli ne naredimo nobene stvari, če nismo absolutno varni. Raje odjavimo operacijo, počakamo na naslednji dan, teden. Treba pa se je zavedati, da smo na kardiologiji v zadnjih dvajsetih letih povečali obseg dela, programa za vsaj dvesto odstotkov. Začeli smo s številnimi novostmi, kot je že omenjena elektrostimulacija, izvajamo program matičnih celic pri srčnem popuščanju, vstavljamo srčne zaklopke preko žil, elektrofiziološko dejavnost pri srčnih aritmijah in še bi lahko našteval. Kapacitete niso sledile temu napredku, v tem je razkorak in problem. Vodstvo nas sicer spodbuja, podpira pri uvajanju novosti, a komu bi morali pripisati krivdo, da kronično primanjkuje predvsem

medicinskih sester, vam ne znam odgovoriti. Ali je to politika ali je to ožja struktura vodenja, ne vem.«

Ste izkušnje, znanje pridobivali tudi v tujini?

»Izobraževal sem se na znani kliniki Cleveland Clinic Foundation v Ameriki pa v Brnu na Češkem pri priznanem intervencijskem kardiologu. Bil sem tudi na raznoraznih krajših izpopolnjevanjih, predavam študentom medicine, stanovskim kolegom, gostujem v tujini. Pred nekaj meseci sem postal redni profesor, tako je zdaj tudi akademska kariera pod streho.«

Vaš poklic je z veliko osebno odgovornostjo ter pričakanji pacientov in svojcev po ozdravitvi že sam po sebi zelo zahteven. Kako je vam delati z ljudmi, na kakšen način pristopate do pacientov, kako s svojim zgledom vzdržujete ugled zdravniškega poklica?

»Za delo z ljudmi vemo, da je eno najlepših in obenem eno najtežjih. Vsako tako delo terja svoj davek. Moje prvo vodilo je, da je v ospredju vedno pacient, ne glede na vse. Osebno skušam biti do pacienta pošten, objektivni in to pacienti znajo ceniti. Ugled zdravniškega poklica izhaja zlasti iz osebnega dojevanja poslanstva, individualno. Pacienti so v času hospitalizacije, pregledov še posebej občutljivi in z veliko pozornostjo spremljajo vsak naš korak, vsako

našo besedo, bolj, kot si to mislimo. To je treba nositi v glavi, ko greš na vizito, na razgovore z njimi.«

Se še vračate v Nomenj, je to vaš koticček sprostitve?

»Živim v Ljubljani, se pa pogosto vračam v rojstno vas Nomenj, kjer je tudi brat z družino in drugi sorodniki. Tja se ob koncih tedna vsi radi vračamo; radi imamo sprehode, ture, bodisi peš ali na kolesu. Sprostiti se v bohinjškem koncu res ni težko. Tudi debate s prijatelji so zelo sproščujoče. Nomenj je sicer prav posebna vas. Če seštejem vse zdravnike, nas je pet, kar je glede na število prebivalcev (okrog 160) nad vsakim svetovnim povprečjem. Poleg mene je zdravnica soproga Irena, ugledna hematologinja v UKC Ljubljana, pa sin Matej, ki bo začel specializacijo iz oftalmologije v UKC Ljubljana. Iz Nomenja je kardiologinja v UKC Ljubljana Marta Cvijić, njena teta Slavica Maver pa je zdravnica na Oddelku za transfuzijsko medicino v Splošni bolnišnici Izola.«

S pilotiranjem jadralnih letal se še ukvarjate?

»Zgodba je iz davne preteklosti. Proti koncu osnovne šole sem dobil idejo, da bi bil vojaški pilot. Opravi sem zdravniški pregled v Beogradu, ampak potem se je to zasukalo drugače in sem postal čez nekaj časa jadralni pilot v Lescah. Seveda je želja po letenju ostala, med sluzenjem vojaškega roka sem bil padalec v Nišu. Da nisem postal vojaški pilot, pa se je pravilno zasukalo, glede na politične razmere konec osemdesetih let prejšnjega stoletja.«

Pogosto so zdravniki tudi odlični umetniki v prostem času. Slikajo, se ukvarjajo z glasbo ... Je tudi vam blizu kaj od tega?

»V gimnazijskih in študijskih letih sem igral kitaro. To mi je precej krajšalo monotoni čas med študijem, med premori. To je bila dobra terapija. Je pa hči Urška nadarjena klarinetistka, že tretje leto študira na univerzi Mozarteum v Salzburgu. Rad ji prisluhnem. Tudi sin je zaključil glasbeno šolo, igra klavirsko in diatonično harmoniko, ima celo ansambel Kerlci.« (smeh)

»Ugled zdravniškega poklica izhaja zlasti iz osebnega dojevanja poslanstva, individualno. Pacienti so v času hospitalizacije, pregledov še posebej občutljivi in z veliko pozornostjo spremljajo vsak naš korak, vsako našo besedo, bolj, kot si to mislimo. To je treba nositi v glavi, ko greš na vizito, na razgovore z njimi.«

Zanimivosti

Na Filipine se je vedno rad vračal

Potem je nekega dne enostavno ostal. Sedaj je že skoraj sedem let od tega, kar je Jaka Mohor, kleni Gorenjec iz Srednje vasi pri Šenčurju, za dom izbral Filipine. Živi v kraju Puerto Princesa, ukvarja pa se s turizmom.

ALENKA BRUN

Trenutno Jaka Mohor šteje 42 let, se pa »trojka« hitro približuje, smeje pove. Nadaljuje: »Ko sem bil mlajši, sem veliko potoval, za potovanja pa me je navdušila mama. Tako sem recimo že kmalu videl Kenijo, križaril po Nilu, obiskal Tajsko. Kasneje sem potoval sam ali s prijatelji. Vedno pa mi je bila všeč Azija, predvsem Filipini, kamor sem se vračal, in se tako nekega dne odločil, da bi poskusil življenje tu. Najprej sem delal za neko slovensko podjetje preko spleta v Manili, kasneje sem se preselil na Palawan, kjer sem se preizkusil v gostinstvu in turizmu, in na koncu je odtehtal turizem. Tako sem sedaj tu že skoraj sedem let.«

Življenje teče počasneje

Ko moški omeni, da živi na Filipinih, se nam v glavi najraje porodi misel, da ga je morda očarala kakšna Filipinka in je to botrovalo

Jaka Mohor v družbi svojega sina / Foto: osebni arhiv

njegovi selitvi. Jaka v te kraje ni pripeljala ljubezen, se pa strinja, da ima večina tujcev, ki živi na Filipinih, za sabo res tako zgodbo. Kasneje je sicer tudi on spoznal Filipinko, s katero ima sina, v Sloveniji pa ima tudi hči. Smeje razložiti, da so mu Filipini všeč, ker življenje teče počasneje, ni stresa in je vedno toplo.

Jaka je v Manili živel dve leti, potem se je odločil, da

se preseli na varnejši, mirnejši otok. »Smo namreč na drugi tektonski plošči in ni potresov, tajfuni so v precej milejši obliki.« Živi v mestu Puerto Princesa, ki s približno 220 tisoč prebivalci velja za največje mesto na otoku Palawan, znano pa je tudi po dveh znamenitostih: podvodni reki in krokodilji farmi. »Palawan ima 1780 otokov, tako da če vas mika obisk

katerega od njih, je možnost očitno veliko.« (smeh) Filipini pa so sploh zelo razvpiti med ljubitelji morskih globlin in so znani kot raj za potapljače.

Brez barantanja ne gre

Jaka se z domačini dobro razume. Pozna tudi nekaj Slovencev, ki so upokojeni in živijo na Palawanu.

»S petsto evri pokojnine na mesec se lahko tu normalno, če ne lepo živi – upoštevajoč najemnino, elektriko, vodo, hrano ... V turističnih krajih so cene sicer višje, vendar še vedno ne tako zelo. Pa brez barantanja ne gre, ker drugače vas vse skupaj vseeno lahko drago stane.« (smeh)

Kakšni pa so Filipinci? »Nasmejan narod. Vedno so pripravljeni pomagati, a seveda pričakujejo kaj v zameno za svojo pomoč, se pa tudi kaj pretirano ne razburjajo, če slednjega ni.«

Kot smo že omenili, se sedaj Jaka na Palawanu posveča turizmu, od česar tudi živi. Sodeloval je in še sodeluje s slovenskimi turističnimi agencijami, a tokrat mu je uspelo, da je s svojo agencijo Eco Discovery Travel and Tours pripravil zanimivo popotovanje in vanj vključil celo povratni let iz Evrope. Turo je razpisal za februar prihodnje leto, a odziv je bil boljši od pričakovanega, tako da bo verjetno razpisal še eno. Meni, da tolikšno zanimanje pri Slovencih

zagotovo odtehtata kvaliteten program in seveda – cena. Zanimalo nas je, ali je na Filipinih težko biti podjetnik oziroma biti »na svoje«. Jaka razloži, da tujci na Filipinih, tudi če so poročeni, ne morejo biti lastniki podjetij. Obstajata pa možnosti: ali za papirje poskrbijo odvetniki ali pa ti nekdo, ki mu zaupaš, »posodi« svoje ime – seveda proti plačilu. Doda še: »Lažje je, če si poročen, neke bistvene prednosti pa to ne prinese.«

Pušča odprta vrata

V Slovenijo se Jaka vrača na dve leti. Ostane mesec dni in preživlja čas z domačimi, s hčerko. Največkrat je to čas, ko je v »njegovih krajih« deževna doba, pri nas pa poletje. Filipini mu za zdaj ustrezajo. Ne razmišlja, da bi se selil kam drugam, dopušča pa možnost, da se v prihodnosti tudi to lahko zgodi.

»Kaj pa veš, morda pa se res naveličam in odidem raziskovat še kakšno drugo državo.«

Tudi hrti si zaslužijo lepo življenje

Hrti sodijo med najbolj izkoriščane pse na svetu. Nekoč visoko cenjene aristokratske pse danes v Španiji, na Irskem ... izkoriščajo za lov in hitrostne tekme, nekaj deset tisoč jih pogine vsako leto na krute načine. Iz pekla v raj je naslov fotografske razstave društva Hrtji svet Slovenije v Kranjski hiši, saj s pomočjo zavetišč in organizacij po svetu iz pekla uspe priti redkim hrtom. V Sloveniji je okrog tristo posvojenih hrtov preko tega društva, ki so našli odgovoren dom.

SUZANA P. KOVAČIČ

Za ponazoritev: tisoče velikih angleških hrtov je vsako leto vzrejenih za namene tekaške industrije na Irskem, v Veliki Britaniji ..., kjer se obračajo veliki denarji. Selekcija tistih, ki potencialno

ustrezajo normam tekmovanj, je nepopustljiva. Običajno zahtevam za nadaljnje treninge ustreza tretjina psov, večina greyhoundov tako zaključijo svojo kariero starih od osemnajst mesecev do treh let. Vsako leto po ocenah izgine najmanj

trideset tisoč greyhoundov, le vsak peti »odvržen in nekoristen« pa ima možnost posvojitve. Preko društva Hrtji svet Slovenije je do sedaj našlo prijazen in odgovoren dom okrog tristo galgov, greyhoundov, podencev in lurcherjev, posvojitelji

pa so med seboj povezani. »Društvo Hrtji svet Slovenije sestavljamo ljudje, ki smo očarani nad lepoto in karakterjem hrtov. Zaradi njihovega krutega izkoriščanja v Španiji in na Irskem smo združili moči v želji, da jim pomagamo. Ljudi v Sloveniji seznanjamo s hrtjo problematiko, ki je skrita našim očem, in si prizadevamo, da čim več 'odsluženih' hrtov najde domove, kjer se počutijo varno in so končno ljubljene,« sta povzeli Tjaša Božič in Urška Petek iz društva.

Še ena ponazoritev: V Španiji se hrti uporabljajo skorajda izključno za namene lova. Večina lovcev do svojih »sužnjev« ne goji prijetnega odnosa. Mnogokrat so ti psi zanemarjeni in preživijo le eno sezono lova. Po podatkih društva Hrtji svet Slovenije vsako leto po koncu sezone kruto pobijejo okoli 60 tisoč galgov in podencev. »Hrti, ki preživijo, so pogosto travmatizirani, zato posvojiteljem v društvu nudimo

Petletni Bart, ki je terapevtski pes, in desetletna Angola

tudi strokovno podporo, pomoč, da psi lahko zaživijo normalno družinsko življenje, mi mu rečemo kar rajsko življenje. To spremembo prikazujejo tudi amaterske fotografije na razstavi Iz pekla v raj, ki so jih posneli naši posvojitelji; ja, pasji prijatelji tudi kakšno ušpičijo, kot boste videli na motivih fotografij (smeh). Hrti so sicer krasni družinski psi, so mili, elegantni, nežni in prijazni do otrok, če so otroci pravilno poučeni.

Potrebujejo sprehod dvakrat na dan in obožujejo ležanje na kavču,« je izkušnjo podelila Tjaša. Društvo, ki ima sedež v Celju, vsak mesec organizira dogodek ali dva tudi drugod po Sloveniji, kot je potujoča razstava, ki bo v Kranjski hiši v Kranju na ogled do konca septembra. Večinoma pa imajo promocijske sprehode s hrti po mestih in so mimoidočim na voljo za vse, kar jih zanima v zvezi s hrtjo problematiko in posvajanjem.

Odpertju razstave v Kranjski hiši je sledil promocijski sprehod po starem Kranju.

Osebnosti

Služil je cesarju in kralju

Nekdanji slovenski veleposlanik na Dunaju, zgodovinar dr. Andrej Rahten je napisal knjigo o diplomatu, politiku in tudi vojaku Janezu Žveglju, kasneje Hansu Schweglu alias Ivanu Šveglu iz Zgornjih Gorij.

JOŽE KOŠNJEK

Na Gorenjskem je bilo rojenih veliko slavnih mož. Kar precej jih je še vedno pozabljenih ali komaj omenjenih. V začetku tega tedna se je eden od njih vrnil v narodov zgodovinski spomin. Nekdanji slovenski poslanik na Dunaju, zgodovinar po izobrazbi, dr. Andrej Rahten je napisal in pri Mohorjevi založbi izdal knjigo o gorjanskem rojaku, diplomatu, politiku in tudi vojaku Hansu Schweglu oziroma Ivanu Šveglu, ki se je kot Janez Žveglj 17. februarja leta 1875 kot eden od devetih otrok rodil na Jelarjevi domačiji očetu Martinu in materi Ani, rojeni Jan iz Spodnjih Gorij. Dr. Rahten je na osnovi številnih virov iz domačih in tujih arhivov ter avtobiografije, ki jo je Schwegel oziroma Švegel leta 1953 sam napisal za Slovenski biografski leksikon, napisal zelo berljivo knjigo o zanimivem možu iz Gorij, pa tudi o času, v katerem je živel in umrl. Že njen naslov marsikaj pove: Med Kakanijo in Wilsonio – Poklicne in politične preizkušnje Hansa Schwegla alias Ivana Švegla. Pomemben vir v Trstu je zgodovinarju dr. Rahtenu posredoval tudi blejski župan Janez Fajfar, za kar mu avtor izreka iskreno hvaležnost. »To je odlična knjiga, ki se bere v dolgih požirkih in je zelo pomembna v času, ko zgodovino pogosto prepletamo s politiko,« je v tork v gradu Jable pri Mengšu na predstavitvi knjige dejal direktor Znanstveno raziskovalnega centra SAZU dr. Oto Luthar.

V senci velikega strica Jožefa

Ivan Švegel je v krstni knjigi vpisan kot Ivan Žveglj. Njegov krstni boter je bil stric Josip oziroma Josef, »gorjanska ekselencija«, ki je zaradi uspešnega službovanja v avstro-ogrski diplomaciji dobil baronski naslov. Bil je konzul v Aleksandriji in v Istanbulu in je bil

Diplomat in zgodovinar dr. Andrej Rahten s knjigo o Žveglju oziroma Šveglu iz Gorij

najvišje postavljen slovenski uradnik v habsburški diplomaciji. Slavni stric se je v mladosti podpisoval Josip Žvegl, na vrhuncu slave pa Josef baron Schwegel. Nečak Ivan nikdar ni mogel iz njegove sence. Stric Josip oziroma Josef je bil »nedosegljiv ideal in nikoli dosežen vzornik«, je o odnosu nečaka do strica zapisal zgodovinar in znanstvenik svetnik dr. Peter Vodopivec, recenzent Rahtenove knjige.

In dejansko Hans alias Ivan ne bi uspel brez njegovega vpliva. Ivan Švegel kot Hans Schwegel brez stričevega priporočila, imenovane »Dunajska protekcija«, ne bi bil sprejet na znamenito dunajsko gimnazijo Terezijanišče in leta 1892 na Orientalsko akademijo, ki je bila vrhunska avstro-ogrski diplomatska šola. Stric je obljubil, da bo njegov nečak vestno opravljal vse naloge, povezane s študijem. Brez tega priporočila kmečki fant, kljub veliki želji po znanju in napredovanju, ne bi prestopil praga dunajske šole. Hansova diplomatska oziroma konzularna kariera se je začela leta 1898 na Dunaju in nadaljevala v Chicagu, v Pittsburghu, Zürichu, celo v Capetownu v Afriki, v Solunu in Montrealu,

v Denverju in Saint Louisu. Povsod je opravljal večino konzularne naloge. Bil je vesten uslužbenec, tudi prepirljiv, in zelo spoštljiv do ljudi, ki jih je občudoval, in oster do tistih, ki jih ni maral. Prerekal se je tudi z nadrejenimi na Dunaju, grajal okostenelost, nenačelnost in politikanstvo in nečedne posle v avstro-ogrski diplomaciji in kazal naklonjenost tudi do drugih, še posebej slovenskih narodov. Zato višje od konzula ni posegel, v najbolj kritičnih trenutkih pa ga je reševala stričeva zaščita. »Bil je večplastna, razdvojena osebnost, tudi v političnem prepričanju, tako pri imenu in priimku, ki sta postala nemška in nato znova slovenska, kot pri državah, ki jima je do konca služil. Najprej cesarskemu Dunaju, za katerega se je še leta celo 1918 bojeval na albanski

Rahtenova knjiga ima zanimiv naslov »Med Kakanijo in Wilsonio – Poklicne in politične preizkušnje Hansa Schwegla alias Ivana Švegla«. Kakanija je manj znano ime za Habsburško monarhijo in njeno kratico K. (Kaiser) u. (und) K. (Koenig) oziroma cesar in kralj. Avstro-Ogrska je bila namreč od leta 1867 naprej cesarska in kraljeva monarhija. Wilsonia pa je ime za Šveglovo vilo v Grimščah pri Bledu.

fronti, potem pa kraljevske-mu Beogradu,« je o gorenjskem diplomatu dejal predsednik Slovenske maticice, zgodovinar dr. Aleš Gabrič.

Zagledan v predsednika Wilsona

Vrhunec Šveglve diplomatske dejavnosti je sodelovanje na Pariški mirovni konferenci leta 1919, ko se je odločalo o mejah med Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter Avstriji in Italijo. Švegel ni bil član delegacije, ampak izvedenec z močnimi poznanstvi v ameriški delegaciji, ki jo je vodil tedanji predsednik Thomas Woodrow Wilson. Šveglu gre zasluga, da so bili slovenski člani delegacije kar dvakrat pri Wilsonu, ki je bil med vsemi zahodnimi državniki pri določanju meje z Italijo najbolj naklonjen Sloveniji. Ko je zapustil konferenco, se je položaj jugoslovenskih oziroma slovenskih pogajalcev še poslabšal. Švegl v svojih spominih piše, da so ga rojaki na konferenci tudi grobo zavračali, ko jim je kot izkušen diplomat skušal razumno svetovati, kako naj se pogovarjajo z zahodnimi diplomati in izvedenci, še posebej glede Koroške, kjer je bil plebiscit za Slovence najmanj sprejemljiva rešitev.

Portret Ivana Švegla iz leta 1931. Njegov avtor je srbski slikar Uroš Predić.

Še posebno oster do njega je bil dr. Lambert Erlich. »Pariška konferenca je pokazala zavedanje o pogajalski šibkosti naroda, ki je še preteklo leto v strelskih jarkih dokazoval zvestobo habsburški monarhiji,« je zapisal dr. Andrej Rahten.

Hans oziroma Ivan Švegel je ostal še naprej Wilsonov oboževalec. Družinsko graščino Grimšče pri Bledu (Grimschitzhof po nemško), ki jo je podedoval po stricu, »gorjanski ekselencija« Josipu oziroma Josepu baronu Schweglu, je z dovoljenjem deželne vlade za Slovenijo preimenoval v Wilsonio, njegov predlog za postavitev spomenika pa je vlada zavrnila in dovolila, da se po ameriškem predsedniku imenuje le hotel na Trubarjevi cesti v Ljubljani.

Hrvaški poslanec v Beogradu

Ivan Švegel, ki je po propadu monarhije opustil nemško ime, je vlekel v politiki presenetljive poteze. Ker se s predsednikom tedanje slovenske ljudske stranke dr. Antonom Korošcem nista preveč dobro razumela, se je zblížal s Hrvaško kmečko stranko Stjepana Radića in bil na njeni listi na volitvah septembra leta 1927 v okraju Delnice - Vrbovsko v Gorskem kotarju izvoljen v beograjsko skupščino. Nekateri krogi v Sloveniji te Šveglve odločitve niso sprejeli z razumevanjem in so mu očitali, da se hodi Radić v njegovo vilo na Bledu »solnčit«. Dvajsetega junija leta 1928 je v beograjski skupščini, kjer so se razmere zaostrovale, počilo. Poslanec Narodne radikalne stranke Črne gore Puniša Račić je obračunal z nasprotniki iz Hrvaške kmečke stranke. Dva poslanca je ubil, Radića pa težko ranil. Švegel se je tega dogodka dobro zapomnil. Videl je, da je bilo veliko srbskih poslancev oboževanih, in pomagal rešiti Svetozarja Pribičevića, vodja srbske opozicije, iz dvo-rane. Šveglu se je vtisnilo v

spomin, da je kralj Aleksander ranjenemu Radiću menda poljubil roko.

Gorjanski diplomat in poslanec je kralja Aleksandra zelo spoštoval. Tudi po tem, ko je 6. januarja leta 1929 razglasil diktaturo, in po letu 1934, ko so ga ubili v Franciji. Mogoče je prav prijateljstvo Švegla s kraljem Aleksandrom vzrok, da je Bled izbral za poletno rezidenco. Gorenjski rojak je ostal zvest jugoslovanski državi. Bil je celo minister brez resorja v Živkovičevi vladi in dobro leto veleposlanik v Argentini.

Konec decembra leta 1932 je bil Ivan Švegel z vsemi častmi upokojen. S prvim januarjem leta 1933 je začel prejemati pokojnino v znesku 5468 dinarjev. Diplommat v pokoju je začel novo življenje v Wilsoniji.

Zadnji dom v Solkanu

Ivanu Šveglu se po drugi svetovni vojni, čeprav je bil naklonjen partizanom in grob do Nemcev, na Bledu ni dobro godilo. Njega in njegovo sopotnico Marijo Sancin, rojeno na Škednju pri Trstu, ki je iz Argentine prišla z njim na Bled, so novi oblastniki šikanirali, poniževali. Pobrali so jima vse in živela sta skromno. Lastnik Wilsonije je v Beogradu na Kalemegdanu pomagal postaviti kip Ulriku II. Celjskemu, s katerega je po vojni beograjska oblast odstranila napis, ga preimenovala v Bogorodico in ga nazadnje shranila v Narodni muzej v Beogradu.

Diplomat Švegel je umrl 5. februarja leta 1962, star 87 let. Skupaj z Marijo Sancin, s katero naj ne bi bil poročen, počivata na solkanskem pokopališču. Po pričevanju Marijinega vnuka naj bi bil grob na mestu, kjer je nekoč stal velik hrast in kjer so bili pokopani trije slovenski vitezi iz srednjeveških časov. Ivan je nameraval svoj življenjepis razširiti v knjigo, vendar mu oslavljen vid tega ni dovoljeval. »Doživel sem,« je zapisal v pismu Alfonzu Gspanu, »od našega naroda toliko bridkega, da me zares ne zanima več, če me bodo obdržali v spominu ali ne.« Zato je želel stran od rojstnega kraja in Bleda.

Če že grob v rojstnem kraju ali na Bledu ne spominja na tega pomembnega gorenjskega rojaka, pa ga je vsaj knjiga dr. Andreja Rahtena rešila pozabe.

»V zadnjih časih sem doživel toliko hudega, nehvaležnosti, pretenj in psovanj, da v starosti nimam nobenega zanimanja za spomine in življenjepise in zato, če bo naše ime tukaj malo preje ali pozneje pozabljeno. Upam, da bo za menoj ostalo vsaj še toliko sredstev, da bodo moje truplo mogli odpeljati v drugo zemljo, ker tukaj nočem ležati!« (Iz pisma Viktorju Smoleju leta 1952)

Na robu

Vse je nekje zapisano

Marinkina zgodba

MILENA MIKLAČIČ

usode

Včasih se mi zdi, kot da živimo dvojno življenje: eno pod preprogo, da se ne vidi, kadar počnemo neumnosti, in drugo nad njo. Da nas potem, ko pridemo k sebi in si na obraz ponovno narišemo smehljaj, lahko vidijo prijatelji in znanci. Marinka je invalidka, že od malih nog bolj ali manj na invalidskem vozičku, vidi in sliši marsikaj.

»Ljudje se mi smilijo. Zlasti tisti, ki vedo, da jaz vse vem, pa vseeno poskušajo pred menoj igrati, da so naj srečnejši na svetu. Razumem, da jih je strah privošljivosti – kdo med nami se pa ni v življenju vsaj enkrat komu zameril? –, vseeno pa se mi zdi, da zaradi pometanja problemov še bolj trpijo, kot bi, če bi bili iskreni. Spominjam se neke učiteljice. Žal je ni več v našem mestu, za kar mi je žal, ker bi nam lahko bila za vzor. Njen

mož je bil zatežen pijanec in brezdelnež. Dneve je preživel po gostilnah, se prepiral s sebi podobnimi. Še v prejšnji državi – takrat je bil še zelo mlad – so ga miličniki velikokrat naložili v avto in ga odpeljali na streznitev. Žal mi je, da policisti danes raje kasirajo, če kdo prehitro vozi, za takšne "krule" jim pa ni mar. No, in ta učiteljica, ko so jo začeli opravljati, ni bila tiho. Sklicala je roditeljski sestanek in staršem v desetih minutah opisala svojo življenjsko zgodbo. Ki, seveda, ni bila lahka. Ljudje v šolski telovadnici so obnemeli. Niso bili navajeni, da bi kdo o sebi in o težavah, ki jih ima, govoril tako odkrito in brez dlake na jeziku. Zanimivo pa je, da so jo potem še mesece in mesece vlačili po zobeh, njenega moža pa so pustili pri miru. Malo se jim je zasmilil, ko so slišali, da se je spremenil po hudi prometni nesreči. Ko sta sinova odrasla, so se preselili v Ljubljano, moža pa je dala v Dom za starejše. Še dobro, da ni slišala, kako polne golide grdih besed so ljudje zliivali na njeno glavo!«

Tudi o razlogih za Marinkino invalidnost kroži kar nekaj inačic. Eno bolj verjetnih je zaupala meni. Babica je bila stara že skoraj petinštirideset let, ko je bila ponovno noseča. Z dedkom sta se imela zelo rada in v času, ko kontracepcije še niso poznali, je pač mimogrede prišlo do zanositve tudi v zrelih letih. Družno sta se odločila,

da otroka obdržita in drug drugemu sta bila v oporo, ko sta se znašla v zobeh sovaščanov. Še župnik se je nad nosečnostjo zgražal, zdelo se mu je skregano s pametjo, da zakonci v "pozni" letih te reči še počnejo.

»Babica je z lahkoto rodila in ko je prišla Jera (ženska, ki je v predvojnem času pomagala pri porodih), je bil otrok, moj oče, že skopan in v plenica. Pogled na utrujeno mamico, ki so se ji potni sivi lasje lepili na glavo, verjetno ni bil prijeten. Jera je stopila do nje, jo prijala za roko, ter ji svetovala: 'Nesite otroka v gornjo hišo, zaprite vsa vrata, da se ne bo slišal jok. Čez tri dni pa pojdite ponj, jaz pa bom sporočila oblastem, da je umrl pri porodu.' Mojo babico je ob teh krutih besedah tako zvilo, da ni mogla dihati. Bila je že vsa modra v obraz, ko je ob mozevi nerodni pomoči končno prišla k sebi. Jero je odneslo iz hiše, ker če ne bi šla sama, bi ji ded "pomagal". Žal pa je usahnilo babičino mleko in moj oče je potem odraščal ob kravjem. Vsi ostali bratje in sestre so že odšli od doma, tako da je bil deležen obilo starševske ljubezni. Potem se je začela vojna, trije fantje so padli, vsak v drugi vojski. Za stare starše je bil to hud udarec. Do Jureta, mojega očeta, sta postala še bolj zaščitniška, še bolj sta ga zavijala v vato. Nič ni smel delati, da se ne bi poškodoval, jedel je samo najboljše, da bi lahko zdravo odraščal. Iz

njega sta naredila čustvene invalida, ki je imel v glavi in srcu samo sebe, za druge mu ni bilo mar. Zelo pa se je razlikoval tudi od vrstnikov, pri katerih doma niso šparali s palico in delovnimi obveznostmi. Osemletke ni naredil, pa se stara starša nista čisto nič vznemirjala. Menda se jima je celo oddahnilo, ker sta menila, da mu preveč znanja lahko celo škodi. Obdelovali so kmetijo, oče Jure pa se je raje izmuznil in že zelo zgodaj začel letati okoli deklet. Bil je zelo lep moški, postaven, visok, njegove roke so bile nežne in ne zgrane kot roke drugih vrstnikov. Pri dobrih sedemnajstih letih se je spoprijateljil z Rosando, ki je bila vojna vdova, stara skoraj štirideset let. Zanosila je in po glavi ji ni hodilo nič drugega kot to, kako bi se nezaželenega plodu znebila. Jera je bila takrat že precej v letih, a ker je bila porodnišnica daleč, se je še zmeraj ukvarjala z babištvom, na skrivaj pa je naredila tudi kakšen splav. Rosanda se je oglasila pri njej, moj oče pa si je doma na skrivaj "izposodil" denar, da je lahko Jeri plačal. Ko je zagledala očeta, se je na široko, a zlobno zasmejala in dejala, da bo splav naredila tudi zastoj, če ga le sme. Mojemu očetu so se, četudi je bil vohar in razvajen, te besede globoko vtisnile v spomin. Pa takrat še ni vedel, kaj točno se je Jeri motalo po glavi. Mičkeno se je zresnil, četudi sta se z Rosando še naprej srečevala. Vmes

je imel seveda tudi druge ženske, med njimi je bila tudi Jelka, moja mama. Tudi ona ni bila več med najmlajšimi, a je bila "vsaj" vdova, spodobna ženska, ki je v življenju veliko pretrpela zaradi moževe tašče, ki je ni pustila pri miru niti potem, ko je ostala sama z dvema otrokoma. Moj oče je imel takrat že poklic, ko se je seznanil z njo. Vozil je avtobus. Jelka pa je živela v bližini zadnje postaje. Beseda je dala besedo in prijaznost postavnega šoferja je padla na podna tla. Ko mu je povedala, da je noseča, se je oče brez obotavljanja odločil, da se poročita. Nista ga motila niti dva otroka, ki ju je priženil. Oče mu je že umrl, mama pa je nevesto sprejela z odprtimi rokami. Tudi pozneje sta se zelo dobro razumeli. Vsi so, seveda, težko čakali na moje rojstvo. Oče pa sploh, saj je verjetno imel zaradi Rosandinega splava zelo slabo vest. Žal pa so nastopile komplikacije. Mamo je naložil na avtobus in jo sredi noči čez drn in strn odpeljal v Ljubljano, v porodnišnico. Imela sem zavezano popkovo oko okoli vratu, nekaj predolgih trenutkov sem bila po rojstvu brez kisika, posledice so bile strašne. S težavo sem premikala ročici, nogic pa kot da ne bi čutila. Oče je bil prepričan, da ga je bog kaznoval zaradi njegovega razuzdanega življenja in zaradi pristanka na splav, do katerega je prišlo pri Rosandi, ko je imel malo več kot sedemnajst let. Kljub moji invalidnosti me je povsod, kamor je šel, jemal s seboj. Na avtobusu mi je na sedežu, takoj za voznikom, naredil poseben stolček, da sem se lahko vozila z njim. Brez sramu me je dvignil in odnesel na stranišče, mi zamenjal plenice, kajti ne blata

ne vode nisem zadrževala tja do osmega leta. Zelo rad me je imel. Vse bi naredil zame. Kot bi se onemu, v nebesih, hotel odkupiti za svoje grehe.

O nekaterih naključjih, ki so zaznamovala njegovo življenje, mi je pogosto pripovedoval. Imel je velik dar za tovrstne zgodbe. O ljudeh je vedel marsikaj, verjetno tudi zato, ker je na avtobusu, med vožnjo, veliko čenč ujel tudi na svoja ušesa. Mama je bila tudi dobra do mene, a ne tako kot oče. Skrbela je za hišo, kmetijo, ko je babica obnemogla, je ne-sebično skrbela zanjo. Moja dva polbrata sta me "prenasala", več kot toliko pa jima nisem pomenila. Če sta bila jezna name zaradi priboljškov, ki sem jih dobila, onadva pa ne, sta mi rekla "kripl!". Anže, ki je podedoval kmetijo, je v "paketu" dobil tudi mene. Njegova žena je bila fizioterapevtka. Pomagala mi je, da sem s pomočjo narpornih vaj naredila nekaj korakov tudi z berglami. Še danes trdi, da bi lahko celo shodila, če bi zdravniška stroka ob mojem rojstvu vedela to, kar ve danes.

Vesela sem bila, ko so mi potem v pritličju naredili skromno stanovanje, v katerem živim še danes. Prilagojeno je mojim potrebam, lahko sprejemam prijatelje, ne da bi motila ostale stanovalce v hiši. Zajtrk in večerjo si pripravim sama, kosilo mi prinesejo. Zelo sem vesela, če me kdo obiše, kajti tišina ni moja prijateljica. Morda bom o očetu nekoč napisala knjigo. Ali pa o čenčah, ki krožijo po vasih! (smeh) Hvala Bogu za internet, on je moj "partner" ponoči in podnevi. Naj bo še dolgo tako!«

Konec

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Upor gorenjskih protestantov

PETER COLNAR

Zaradi vse bolj zaostrenih verskih nasprotij so za zaščito protestantov 4. 9. 1587 deželni upravitelj in stanovalci skrivaj pozvali vse protestantske podložnike po Gorenjskem k orožju in jim določili za poveljnika člana iz ene najstarejših plemiških družin na Gorenjskem Andreja Galla. Leta 1586 je namreč briksenski škof odločno posegel v blejske razmere. Na Bled je poslal svoje komisarje, ki so opominjali protestante, naj se odpovedo krivoverstvu, ker bodo v nasprotnem primeru izgnani. Čeprav so imeli zemljiški gospodarji pravico odločati glede vere na svojih posestvih in so briksenski komisarji postopali

v soglasju z nadvojvodom Karolom, so vendar stanovi njihove odredbe proglasili za kršitev deželnih pravic, komisarje pa pozvali v Ljubljano na odgovor. Komisarji seveda niso hoteli priznati stanov za svoje oblastnike. Odgovorili so, da sprejemajo ukaze le od briksenskega škofa in nadvojvoda Karola.

Stanovi so nato nastopili s silo. Na Bled so poslali četo štiridesetih oboroženih konjenikov, da naj bi vrnili zemljišča izgnanim protestantom. Konjenikom se je pridružilo veliko rodovljajskih meščanov in drugih privržencev nove vere, tako da je četa kmalu narasla na dvesto ljudi. Od hiše do hiše

so po Bledu vračali s slovesnim trobentanjem izgnane protestante v njihove kmetije, rekoč: »Postavljamo te na zemljišče in vračamo ti, kar je tvojega, da bodeš graščini pokoren s štibro, davki in tlako in vsemi vnajnimi rečmi. Kar pa zadeva dušo in vest, nisi dolžan ubogati.«

Temu so se komisarji uprli. Z Jesenic so poklicali katalika Julija Buccelenija, ki je pripeljal na blejski grad štirideset mož, na pomoč pa so jim prišli tudi Bohinjci. Vse je kazalo, da bo v blejski okolici izbruhnil srditi boj.

Do krvoprelitja ni prišlo, ker je nadvojvoda Karol ukazal deželnemu upravitelju, da mora stanovske konjenike takoj odpoklicati z Bleda,

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Kropi se je 3. 9. 1693 rodil ladjar, trgovec Franc Grošelj. V Trstu je po letu 1730 postal ugleden trgovec in lastnik trgovske jadrnice.
- V Trstu se je 3. 9. 1879 rodil Rihard Svetoslav Premrou. Od leta 1928 je bil ravnatelj tovarne Peko v Trziču. Umrl je 20. 2. 1935 v Trziču.
- V Škofji Loki se je 3. 9. 1897 rodil čebelar Jože Okorn. Leta 1919 ga je Deželna vlada za Slovenijo imenovala za čebelarskega potovalnega učitelja.
- V Kranju se je 4. 9. 1874 rodil kontraadmiral Metod Koch. V letih 1919–20 je bil načelnik oddelka za mornarico, 1921–25 komandant I. pomorske obalne komande, od 1925 do upokojitve 1929 pa komandant III. pomorske obalne komande.

luteranske podložnike pa odstraniti z zemljišč in na njihovo mesto postaviti katoličane. Po dolgem obotavljanju sta Adam Ravbar in Andrej Gall s svojimi četami 24. septembra 1587 odšla z Bleda.

Stanovi so se maščevali nad katoliškimi blejskimi

podložniki tako, da so 24 kmetov zaradi zastalih davkov v znesku 800 renskih goldinarjev vtaknili v ječo. Nastop proti luteranskim kmetom pa se je zavlačeval do leta 1589, ko se je novoversko gibanje na Bledu končalo s popolno zmago briksenskih škofov.

Splavi, nato kralj

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Letos mineva 380 let od rojstva znamenitega francoskega kralja Ludvika XIV. Njegova mati, Ana de Austria, Ana Avstrijska, je veljala za eno najlepših žensk svojega časa, celo pesniki so opevali lepoto njenih rok. Rodila se je 1601 v Valladolidu, 1615 je postala francoska kraljica, 1643–1651 pa francoska regentinja. Njen oče je bil španski kralj Filip V. Poroko je napeljala mati kralja Luvika XIII., Maria de Medici, o kateri je šel glas, da je kraljevska zvitorepka. Ludvik XIII. in Ana sta bila

več kot različen par. On je bil strasten lovec, ona je ljubila gledališče, ples in glasbo. Plemstvo in ljudstvo je pričakovalo prestolonaslednika. Ana ni izpolnila pričakovanj. Po treh splavih je bila na dvoru več kot zagrenjena in zapostavljena. Bila je v brezupnem položaju in kralj se je še manj kot prej menil zanjo. Nekega zimskega dne, ko je bil Ludvik XIII. s svojim spremstvom namenjen na veliki lov v Versailles, mu je načrte prekrižalo vreme. Prenočiti je moral v pariškem Louvru, kjer je imela namen preživeti mrzli letni čas Ana. Pozimi so v gradovih kurili le tiste gosposke prostore, v katerih so bivali, in tako je zlovoljen mož hočeš nočeš pristal v ženini spalnici. Dne 5. septembra 1638 je bil rojen zdrav deček, poznejši Ludvik XIV. Ana je bila stara 37 let in seveda so se širile tudi spotakljive govorice, ki so utihnile 1640, ko je rodila še enega zdravega sina. Kakor je bil Ludvik XIII. srečen ob prestolonaslednikovem rojstvu, je postal neznansko ljubosumen, ker je med materjo in sinom vladalo pristno čustvo obojestranske naklonjenosti. Po etiketi bi moral mali Ludvik mater ogovarjati z madame, a če sta bila sama, je vedno govoril mami, mama, mami. Kraljevo zdravje je bilo vedno slabše in zato je v oporoki določil, da po njegovi smrti regentinja ne bo Ana, ampak regentski svet. Anin svetovalec je bil

takrat osovraženi kardinal Mazarin. Po kraljevi smrti je Anini vlogi najvišje pariško sodišče ugodilo, izničilo oporočno določilo in Ana je postala regentinja do sinovega trinajstega leta, ko so ga proglasili za polnoletnega. Ano so slikali najbolj znani slikarji tiste dobe, med drugim tudi Rubens. Iz Španije pa je z njo prišla tudi navada piti vročo čokolado, ki jo imajo Francozi še danes v čislih, najraje z rogljičkom.

Čokoladni mini sufle

Za 4 osebe potrebujemo: 50 g grenke čokolade (70 odstotkov kakava), 50 g masla + malo za modelčke, 50 g sladkorja, 1 jajce, 1 rumenjaki, ščepljivi soli, 2 žlički kakava, 1 žličko cimeta, 6 nepregornih posodic s premerom 6 cm.

Pečico ogrejemo na 160°. Posodice namažemo z maslom in opravimo s kakavom. Čokolado nalomimo in skupaj z maslom stopimo v vodni kopeli. Malce ohladimo. Penasto umešamo jajce, rumenjaki in sladkor. Čim dlje stepamo, tem bolj puhast bo sufle. Zmešamo z masleno-čokoladno maso in dodamo presejano moko, sol in cimet.

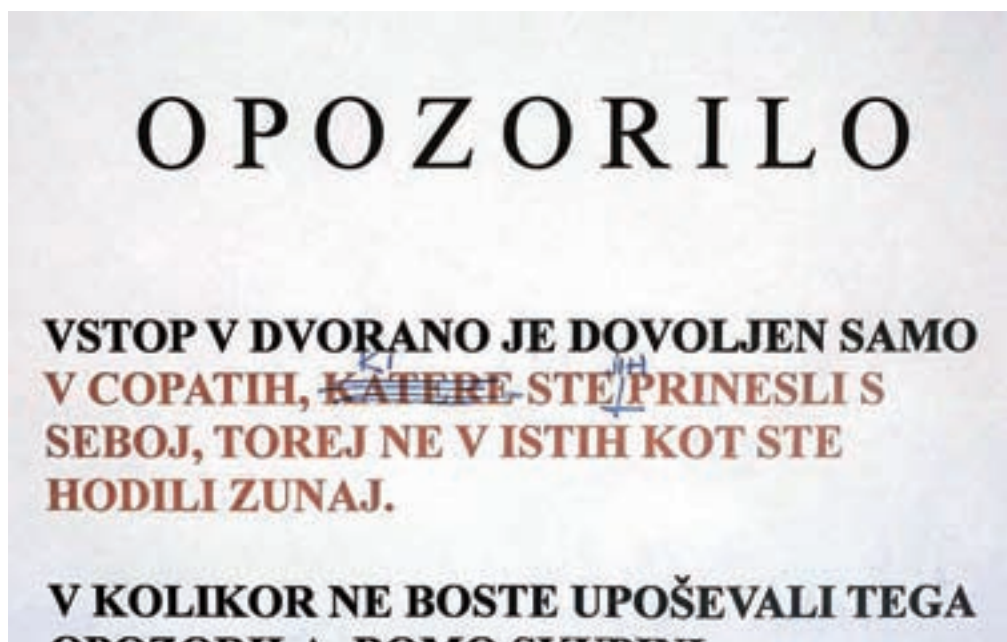
Če želimo tekočo sredico, pečemo sufle 12–13 minut. Pozor! Če ga pečemo prvič, je najboljšo, da ga mlačnega postrežemo kar v posodicah oziroma skledicah in ga narahlo posujemo s sladkorjem v prahu.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Letošnja poletna turistična sezona podira rekorde na domala vseh področjih, tudi v kampiranju. Infrastruktura ter ponudba gorenjskih kampov je vsako leto na višji kakovostni ravni, pa vendar si nekateri – očitno zelo dobro situirani gostje – počitek še vedno raje privoščijo izven njih. Tovrstno kampiranje pod zvezdami v miru in tišini je prav gotovo romantično, toda v nasprotju s pravnimi ter ekološkimi merili, tako da nadzorniki prijazno usmerjajo lastnike bivalnikov na njim namenjene prostore, od koder jih do lepote neokrnjene narave loči le korak. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Opozorilo, ki je pričakovalo obiskovalce na vhodu enega izmed gorenjskih kulturnih domov, priča o odgovorni skrbi za snaznost prostorov, v katerih se odvijajo kulturni dogodki (morda je šlo za predstavo *Moška copata?*), pa tudi o čutu nekaterih za pravilno rabo jezika – čeprav bi bil potreben še kakšen lektorski poseg, pa je vsakršen tovrstni trud vreden pozornosti in pohvale. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (450)

In vendar so jih brali

MIHA NAGLIČ

»Izvod papeškega indeksa, natisnjen leta 1711 pod papežem Klemenom XI., je imel v lasti kamniški župnik in operoz Maksimilijan Leopold pl. Rasp. Vsestransko izobraženi pospeševalec pobožnosti, verske vzgoje, šolstva in cerkvenih obnov v svoji župniji si je indeks priskrbel leta 1713, nato pa ga je stalno študiral, preverjal in dopolnjeval. Iz njegovih zaznamkov in pripomb je razvidno, da je posebej podrobno preučil tridentinska pravila in priporočila poznejših papežev, na primer o branju hebrejskih knjig. V seznamu si je označil pomembne prepovedane avtorje, na primer Petrarko,

Machiavellija, Melanchthona, Calvina in Bayla. Zanimal se je za novejša teološka, posebej mariološka dela in dela, naperjena zoper papeštvo. Pozoren je bil na oba Slovence na papeškem indeksu: Primoža Trubarja kot avtorja prvega razreda in Schönleba kot avtorja vsaj dveh prepovedanih knjig. V istem času in z istim namenom kakor Rasp so indeks uporabljali tudi drugi slovenski duhovniki. Ljubljanski stolni dekan Janez Anton Dolničar pl. Thalberg, Raspov sodelavec iz Akademije operozov, na primer, je imel v lasti indeks papeža Inocenca XI. iz leta 1685, ki ga je kupil leta 1686 v Rimu. Izvod indeksa iz leta 1683 pa je v frančiškanskem

samostanu v Novem mestu od leta 1712 naprej uporabljal p. Bernardin Gregorič. / S popolnoma drugačnim namenom si je indeks papeža Benedikta XIV. iz leta 1752 priskrbel baron Zois. Mecen slovenskega preroda, ki se je kot mladenič čutil blizu senzualizmu, morda deizmu, se je v starosti in boleznici sicer znova približal katolicizmu, vendar kot razsvetljenec indeksa značilno ni več razumel kot verskega priporočila, ampak ga je moral v svoji izjemno bogati knjižnici uporabljati kvečjemu kot bibliografijo oziroma brati kot dokument časa. Reformirani indeks so dobro poznali tudi drugi Kranjci. Izdajo iz leta 1764 je v frančiškanskem

samostanu v Kamniku od leta 1769 naprej uporabljal p. Modest Fabijanič.« (Str. 24–25)

Bil je vroč avgustovski dan, ko sem si v razstavnici dvorani NUK ogledal razstavo *Prepovedane knjige na Slovenskem v zgodnjem novem veku* iz zbirke NUK. Dvorana je bila zatemnjena in močno klimatizirana, taka naj bi ustrezala dragocenim starim knjigam, meni je pa zaradi vročine. Če si želite razstavo ogledati, morate pohiteti, odprta je samo še do 15. septembra. Lahko pa si oskrbite katalog, iz katerega je gornji gorenjsko izbrani odlomek. Priča o tem, da so bili naši predniki tudi v tem oziru na tekočem.

Luka Vidmar in Sonja Svolfšak, *In vendar so jih brali*, NUK in ZRC SAZU, Ljubljana, 2018, 162 strani

RAZVEDRILLO

GG

EMI JE MENEĐŽER BARA

Ta teden so na Planet TV začeli predvajati resničnostni šov Bar. V živo ga bosta vodila sicer pevec Domen Kumer in znan voditeljski obraz Jasna Kuljaj. Vlogo menedžerja bara pa so zaupali Škofjeločanu Emiju Nikočeviću, ki se ga spominjamo tudi kot tekmovalca iz zadnjega Bara.

Alenka Brun

Domen ima sicer izkušnje s televizijo in odrom iz glasbenih vod, a prav v vlogi voditelja se sedaj preizkuša prvič. Verjame, da bo delo ob takšni sovoditeljici, kot je Jasna, zagotovo zabavno. Seveda pa ima tremo, ker se zadeve loteva prvič.

Format resničnostnega šova Bar pozna. »Pričakujem predvsem veliko zabave, zanimive situacije in s strani tekmovalcev ogromno zanosa, ki ga bodo zagotovo potrebovali.«

Jasna pa najprej sploh ni vedela, da sta v igri dva voditeljska stola. Tako da je bil izbrani Domen Kumer zanj presenečenje, in ko ga je – kolikor se je to pač dalo v tem času – spoznala, se projekta zelo veseli; predvsem zato, ker sta voditeljski vlogi dve, ter zaradi Domna samega. Kljub temu da ju bomo na malih zaslonih lahko spremljali ob sobotah, bo Jasna verjetno tudi vmes Bar kdaj obiskala popolnoma nena-povedano, saj je lokal vendar odprt za javnost. »Najina osrednja naloga pa so sobotne oddaje v živo,« še enkrat poudari Jasna.

Domen ni nikoli delal kot natak, medtem ko Jasna je »kelnarila« – v študentskih letih – in ima na ta čas lepe spomine. »Če je ekipa dobra, če imaš s strankami dober odnos, je to super. V bistvu: če delaš nekaj, kar ti je všeč, to niti ne jemlješ več

Domen Kumer in Jasna Kuljaj

kot delo, ti ni težko. Jaz sem v 'kelnarjenju' uživala, tako kot danes, ko uživam v delu voditeljice. Vendar bodo za razliko barovci morali tu živeti in delati pod kamerami, kar pa je velik izziv. Človek je le navajen svojega načina življenja in tega tekmovalci tu ne bodo imeli; morali bodo živeti z neznanci, kar pa tudi ni za vsakogar, če smo realni.«

Vrača se v Bar kot menedžer

Šestindvajsetletnega Emija Nikočevića smo do danes Gorenjci že dobro spoznali. Tekmoval je v zadnjem Baru, tokrat pa se vanj vrača kot menedžer. Ko smo se

zadnjič pogovarjali z njim, je bil popolnoma predan teku oziroma maratonom. »Prvi maraton sem pretekel lani junija v Stockholmu, sledilo jih je še pet. Naslednji bo oktobra v Budimpešti. Za treninge izkoristim vsako sekundo prostega časa. Ločani so me že vajeni. Ko tečem, me lahko srečajo kadarkoli, tudi ponoči ali v zgodnjih jutranjih urah.«

Zadnje čase vloga. Na YouTubeu ima svoj kanal, kjer si lahko tisti, ki jih zanima, ogledajo njegova doživetja oziroma doživljanje maratonov. Udeležbo na maratonu pa izkoristi še za ogled turističnih znamenitosti mesta, kjer teče. Bil je

prvi Slovenec, ki je na Poljskem v Gdanskem pretekel maraton. Je tudi ambasador Istrskega maratona. S tekaškimi oblačili Emi na maratoni izstopa in obenem sporoča, da je iz Slovenije. Za njegovo tekaško podobo pa skrbita Ivo in Valerija Čarman.

Vmes je poleg redne službe v banki začel ponovno delati kot natak. »Veliko potujem, vsake tri tedne sem v tujini, kjer tečem, in to ni ravno poceni. Letalske vozovnice, nastanitve ...« Našel si je celo sponzorja, ki mu je pokril nekaj štartnin maratonov v tujini, ki pa so zelo različne: »Na Poljskem je bila recimo 15 evrov, medtem ko v Stockholmu kar 120.« Njegov cilj je na ta način preteči vso Evropo. Dolgoročno pa želi, da bi mu uspelo preteči najboljših šest maratonov na svetu. »Ko tečeš v Južni Afriki, na Grenlandiji, po Mjanmaru, Kitajskem zidu, na avstralski Zlati obali in mislim, da še v Indiji.«

Emi teče iz čistega užitka

»Ko tečem, se odmaknem od ostalega sveta in napolnim z energijo.« Podobno je z delom v gostinstvu: tudi to je zanj neke vrste sprostitve. Včasih ga povabijo, da odvo-di dogodek, ga najamejo za delo na zabavah. Nasmehne se: »Kar naporen urnik, ja.«

Najprej v vlogi žiranta

Njegovo ime pa se je ponovno začelo intenzivneje pojavljati v medijih v trenutku, ko so se začele avdicije

Emi Nikočević

za letošnji resničnostni šov Bar, ki ga že lahko spremljamo na Planet TV. Takoj so se začela ugibanja, a so njegovo vlogo v šovu ustvarjalci skrivali do zadnjega. Gledalci so komaj pred nekaj dnevi izvedeli, da bo Emi letošnji menedžer bara – tisti, ki bo bdel nad tekmovalci. Zanimalo pa nas je, kaj je na avdicijah za resničnostni šov iskal on; kaj je bilo tisto, kar ga je prepričalo pri kandidatih. Namreč bil je tudi član žirije, ko se je ta ustavila v Mariboru in Celju. »Rad imam direktne in

skrene ljudi. Če daš v prostor deset kandidatov za natak, mora med njimi eden izstopati. Takšen pritegne mojo pozornost.«

Čeprav Emi do vsakega izziva pristopi z dobro voljo, zna biti tudi strog: »Barovce bom poskušal čim bolj motivirati tudi s pohvalo, nagrado, včasih zna pa koga doleteti tudi kakšna kazen.«

Izziva se izjemno veseli, prizna pa, da mu delo pod pritiskom, načrtovanje, organizacija in vse novosti kar ustrezajo. »Pa še z veseljem opravljam to delo,« še pove.

BAROVKA KATARINA

Alenka Brun

V tokratnem Baru tekmovalcev in tekmovalk iz Gorenjske nisimo zasledili. Še največ Gorenjka je 26-letna Katarina Kosem iz Radomelj, ki vodi domačo, družinsko kavarno. Meni, da je tipična škorpionka, a kljub temu zase pravi, da je nekaj

posebnega. Je podpornica pošteno igre in to pričakuje tudi v Baru. Njen cilj je, da se izkaže v svoji delavnosti, saj je zelo pridna. Mikajo jo poslovne priložnosti, dokler je ljudje ne spoznajo, pa ji pogosto pripisujejo vzvišenost. Ne mara arogantnih ljudi. Rada ima živali, v družini pa imajo tudi glasbeni talent, saj njen oče poje v oktetu, sama pa se je učila solo petja.

Katarina ima rada pošteno igro. / Foto: Planet TV

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
Prisluhnili boste svojemu srcu in čudežno našli odgovore na vsa vprašanja, ki vas mučijo podnevi in ponoči. Vsa bremena preteklosti bodo odvržena in pozabljena. Glede zdravja pričakujte pozitivne spremembe.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
Ker včasih malo preveč preštete, se lahko tudi kdaj zato uštejete. Pa kaj zato. Saj je še mnogo dni, s tem pa tudi nove priložnosti in temu primerni izzivi. V teh dneh boste prišli do super dobre ideje in hiteli boste sto na uro.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
Ne borite se proti spremembam. Sprejmite nov način razmišljanja, s tem pa bodo tudi odločitve drugačne, kot so bile do sedaj. Zaupali boste zunanjim vplivom, vodili vas bodo točno tja, kjer tudi morate biti. Konec tedna bo pester.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
Zaradi preobilice dela boste naredili nekaj napačnih zaključkov, posledice, ki bodo sledile, pa so plaz hudih besed s strani domačega okolja. Na koncu ne bo nič kaj hujšega, saj boste z dobro voljo hitro postavili stvari na svoje mesto.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
Na vidiku imate večji denar, s tem pa bo tudi splošno počutje precej boljše. Bolj boste premišljevali, večje priložnosti bodo šle mimo vas, zato bodite v tem tednu na sestankih pozorni in naj vas zaupljivost ne zavede. Sobota bo vaš dober dan.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
Naučili se boste upočasniti svoj tempo življenja. Čas, ki je namenjen samo za lenarjenje, ima poseben čar in s tem notranje zadovoljstvo. Poslovno boste uspešni kot že dolgo ne, obeta se vam tudi nepričakovano napredovanje.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**
Težave, ki jih boste občutili, bodo samo trenutne in jih boste takoj rešili eno za drugo. Na osebnem področju se boste odločili za pravo potezo in s posledicami boste zadovoljni tako vi kot tudi drugi v vaši bližini. Pričakujte večji denar.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
Pred vami je kar naporen teden. Vsi bodo od vas kar nekaj pričakovali, vi pa boste kot po navadi vsem skušali ustreči. Ne ponavljajte starih napak. Vzemite si čas tudi zase in za tiste, ki so vam najbolj pri srcu, pa čeprav samo pet minut.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
Pred vami so veliki načrti. Postavili boste merilo, kakšna bo vaša prihodnost vnaprej. Naveličali se boste biti stranski igralec in le opazovalec sreče drugih. Novice, ki jih boste prejeli, vas postavijo pred težko odločitev.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
Spoznali boste osebo, ki vam bo v bližnji prihodnosti lahko pomagala pri vaših starih finančnih težavah in drugih s tem povezanih blokadah. Tudi na delovnem mestu bo prišlo do pozitivnih sprememb, imeli boste možnost napredovanja.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
Nekdo iz vaše bližnje okolice vas bo zelo prizadel in kar večji del tedna ne boste mogli priti k sebi. Šele čez daljši čas boste pripravljeni na pogovor in ni treba, da vas prepričujejo nekaj, kar sami dobro veste, da ni res. Presenetilo vas bo darilo.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
Obeta se vam prijetno srečanje v dvojici, ki se ga že zelo veselite. Kar naenkrat boste spoznali, kje vas čaka prava sreča, in vso energijo boste usmerili v to, da vam ne uide. Skrbni, ki si jih boste delali zaradi zdravja, so nepotrebne.

TA JE DOBRA

Svoje je opravil

Bilo je v času socializma. Ob cesti je ležal crknjen osel in okoli njega so se zbrali radovedneži. Muhe in črvi so se že gostili na mrhovini. Mimo je prišel župnik, si ogledal mrhovino in se odločil, da stopi na policijsko postajo in prijavi dogodek. Mlad nadobuden policist si ni mogel kaj, da ne bi naga-jivo vprašal župnika: „Kaj pravite, gospod župnik, naj ga pokopljemo cerkveno ali civilno?“ „Jaz sem svoje opravil in obvestil najožje sorodnike, vi pa kakor veste,“ mu ni ostal dolžan župnik.

Po vseh štirih

Marjan razlaga prijatelju: »Včeraj sva se z ženo tako udarila, da je, verjemi ali ne, na koncu prišla k meni po vseh štirih.« »Tega pa res ne verjamem,« razloži prijatelj: »Kaj pa je rekla?« »Boš prilezel izpod postelje, uboga reva, ali naj pridem jaz pote. To je rekla,« odgovori Marjan.

Ubil se bo

Črv zagrozi svoj prijateljici: „Če se ne boš poročila z mano, se bom vrgel pod kokoši!“

Pogumni vojak

Komandant predava vojakom: „Pogumen vojak je zmeraj tam, kjer je največ krogel. Kje ste bili vi na včerajšnjih vajah?“ „V skladišču streliva!“ izstrelji vojak Jože.

LAŽJI SUDOKU

7	4		3		6	8	
1	9		4			3	
			1	6	5		4
	2		7		3		
3	1					6	2
		8		4		9	
6			5	9	1		
	3			7		2	9
	4	5		8		7	6

Rešitev:

8	2	6	5	7	9	1	3
4	9	1	3	8	2	5	6
3	7	9	8	4	6	2	1
2	5	4	1	3	6	8	7
6	8	3	2	1	4	7	5
5	1	7	9	2	3	8	4
9	3	2	4	6	1	5	7
7	6	5	8	3	9	4	2

TEŽJI SUDOKU

5				1		9	
9	1			2	8	4	
	3		6	9			
7	6				4		
		5			1		
		9				8	2
				8	5		7
	9	8	4			2	5
	5		9				

Rešitev:

8	2	6	5	7	9	1	3
4	9	1	3	8	2	5	6
3	7	9	8	4	6	2	1
2	5	4	1	3	6	8	7
6	8	3	2	1	4	7	5
5	1	7	9	2	3	8	4
9	3	2	4	6	1	5	7
7	6	5	8	3	9	4	2

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Vpišite
abonma
3.-15.9.

Abonmajski program

Uprizoritve
Prešernovega gledališča

David Ives
Venera v krznu

Ivan Cankar
Ob zori

Kahlil Gibran
Prerok

Thomas Bernhard
Zabava za Borisa

+ gostujoča predstava
po vaši izbiri

Prešernovo gledališče
za prešernega duha!

SESTAVIL: F. KALAN	KOŠARKAR NIKOLIČ	MAVČNA OPORNICA	KOSTUMO- GRAFINJA VOGELNIK	KAKAV (OBLIKA ZAPISA)	ZID MED DVEMA OKNOMA	PROSTOR S KUPOLO V CERKVI	PISATELJ FIELDER	DANIEL TOSH	GRŠKA MUZA POEZIJE	ZADNUJCA	ENOTA ZA MERJENJE EL. NAPE- TOSTI	HLAPLJIVA TEKOČINA	KNJIŽEVNIK	VZDEVEK MAT. JAŽA JAVŠNIKA	VANDOTOV LITERARNI JUNAK	IMDŽ (ANGL.)	
MAKEDONSKI KRALJ																	
OBČUDO- VANJE DOMAČEGA KRAJA									5								
POPOLNA SLIČNOST								KRALJICA ŠPORTA									
KILOGRAM			NAŠ ZGO- DOVINAR (JOSIP) GLAD		3			POLJSKO GOROVJE ČASOVNO OBDOBJE						EDO GRUM REKA V RUSIJI			
IME VEČ NASELJ V SLOVENIJI					ALPINIST KARNICAR VRATA (STAR.)					REKA V GRČIJI	DALJINA	AMERIŠKI DRAMATIK (ELMER) ENEOLITIK					
GRŠKA ČRKA				PESNIK ZAJC RUSKI PISEC (JURIJ)					MALIK, VZOR MALAJSKA BLAZNOST		2			ŠPANSKI TENISAČ (RAFAEL)	GREŃICA		
BIAT- LONEC FAK						SLAST PRI JEDI	IZOLACIJA PRI OKUŽBI IZREZ FILM, PRI- ZORIŠČA										
GORENJSKI GLAS	GLAVNO MESTO POLJSKE	SOL OLJNE KISLINE SEDIMENTNA KAMNINA						PESNIK KLOPČIČ KRŠČANSKA MOLITEV					PREŠERNO- VA PESEM RDEČA MOR- SKA ALGA				
ŠPORTNA IGRA Z ŽO- GO V VODI					13					JOKANJE MODEL VOZILA OPEL				DENIŠ AVDIČ SNEMALEC TUŠAR			
MESTNI RAZBOJNIK					MORALA KRAJŠE LITERARNO DELO						SL. PESNIK (TOM) DOLINA POD TRIGLAVOM						
RADON			KEM. ELE- MENT (AI) MEHIŠKA PLOŠČIN- SKA MERA						GLASBILO (ZAST.)								
VODJA				ORODJE ZA PILJENJE OTOK PRI BENETKAH				6	TRTNI HROŠČ PESNICA ČERNEJ					TEŽKA KOVINA (Cu)	NAD- STROPJE		
VIET- NAMEC							ST. JAP. PRE- STOLNICA LUKA V JUŽ- NI ŠPANIJI					NAŠA ČELISTKA (HILDA) IVER		1			
TENIŠKA IGRALKA WILLIAMS						SL. PESNIK (IVAN) STROK. ZA MINIRANJE								ANJA TOMAŽIN TEPEC, BEBEC			
ZNAMKA RAČUNAL- NIKOV					INDJANCI V SR. AMERIKI SIN (LJUBK.)					GORSKA ZDRAVILNA RASTLINA	11						
GORENJSKI GLAS	SVILENA TKANINA Z VOTKOM	ČLAN GASILCEV SREDIŠČE PRLEKJE	9							PREME- TENKA	DREVESNI PLOD GORLJIV PLIN						
DEL KRANJA								OČKA EGIPČAN- SKI BOG SONCA					RIMSKA BOGINJA JEZE LAERT (LAT. ZAPIS)				
OLIVIA JOHN				REKA V RUSIJI SANITETNI MATERIAL					IT. PISEC SVEVO IRONIČNA OSEBA				10	SL. SKLA- DATELJ (BOJAN)	POL- KROŽNA PLOSKEV NAD VRATI		
KEMIJSKA RAZTOPINA				USTALJENA OKRAJŠAVA LANENO PREDIVO									ATALOS (KR. ZAPIS) GR. BOGI- NJA, GAJA				
STOJALO						DEL OBRAZA	MESTO V FRANCIJI TOYOTIN DŽIP							DUŠAN URŠIČ TESTIS			
JEČA (ZAST.)					MESTO NA ČESKEM MESTO V DALMACIJI					REKA MED BOSNO IN HRVAŠKO	SLOVENSKA ZNAMKA KITAR LOČEK						
JEZERO NA POLOTOKU KOLA V RUSIJI		7						BIVŠA SMU- ČARKA(N. T.) AFRIŠKA ANTILOPA									
LINDA EVANS			MAMA	RAVAN ANTIČNA ZGRADBA V PULI			12					OBLIKA IMENA EDITA		4			
IGRALEC ASSANTE							MITOLOŠKI LETALEC LETOVIŠČE NA KRKU					NAŠA REKA					
FANEGA IMANDRA KORALINA RETEŠ RICE	NAŠ LETALEC (EDVARD)	PEVKA GRANDE VERDIJEVA OPERA															
PREKMUR- SKO PEČI- VO Z NADE- VOM							JOHN LENNON GOSTIŠČE OB AVTO- CESTI										
SEČ					PEVKA ŽNIDARIČ SVIT, ZARJA												
SAMUEL NORTON			LUKA OB AZOVSKEM MORJU MANJ KOT ENA				8		ZVESTA DOMAČA ZIVAL								
HOKEJIST MURŠAK				ČUT ZA ZA- ZNAVANJE S PRSTI ŽELEZO													
NAŠA PEVKA (A. F.)																	
NEPO- MEMBEN ČLOVEK						GRADBENI MATERIAL											

Nagrade: trije nagrajenci bodo prejeli vsak po en redni abonma za sezono 2018/2019.

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 19. septembra 2018, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13			

DRUŽABNA KRONIKA

NA BREZJE IN VIŠARJE

Izletniki Gorenjskega glasa smo pretekli teden romali od brezjanske k višarski Mariji. Zaradi velikega zanimanja smo šli na pot kar dvakrat: v torek in v sredo.

Jože Košnjek

Kaj je lepšega in prijetnejšega kot v dneh med velikim (15. avgusta) in malim šmaronom (8. septembra) romati po Marijini poti od Brezij na Višarje! To smo pretekli teden kar dva dni zapored počeli izletniki Gorenjskega glasa. Izleta sta bila enkratna in vsebinsko bogata ter po zaslugi Grega Flajnika kot vedno izvrstno organizirana, poleg tega pa nam je bilo namenjeno prekrasno sončno in toplo vreme.

Romanje z avtobusom, ki ga je varno krmaril šofer Jože Demšar z Rudnega, se

je obakrat začelo pri Mariji Pomagaj na Brezjah. Gvardijan frančiškanskega samostana in rektor Marijine bazilike pater dr. Robert Bahčič in direktorica Romarskega urada dr. Andreja Eržen sta nas s slikovito pripovedjo spremljala v preteklost in sedanjost najbolj znanega in najbolj obiskanega Marijinega svetišča v Sloveniji, ki je vedno bolj poznano tudi po svetlu, in pripovedovala o pomenu Marije za Slovence in nastanku enkratne podobe Marije Pomagaj. Pater Robert in Andreja sta v sredo po našem obisku krenila na pravo peš romanje z Brezij na Višarje. Na cilju so bili v petek.

Skoraj 1800 metrov visoke Višarje nad Kanalsko

dolino s 658 let staro cerkvijo, Marijinim kipom z Jezusom v naročju in čudovitimi freskami našega Toneta Kralja so bile druga postaja naše poti. Opoldanski maši sta bili nekaj posebnega. Prvič zato, ker ju je daroval upokojeni ljubljanski nadškof Alojz Uran, rojen v Gameljnah, zato ga imamo Gorenjci tudi za svojega, in se zna s svojo besedo in pesmijo dotakniti srca vsakogar, in ker smo za vse potrebno pri maši poskrbeli romarji sami. V torek so bili med izletniki tudi organizator Marija Jamnik in Zabnice ter izvrstna pevca Mirko Poličar in Stanko Novak, zato je s kora odmevala čudovita pesem. V sredo sta

bila posebna romarja zlatoporočenca Joži in Peter Thaler iz Strahinja. Romanje z nami je bilo darilo njihovih sorodnikov, sovaščanov Marije in Pavla Marčuna!

Po maši nas je obakrat čakalo kosilo v gostilni Jureta Prešerna pod višarsko cerkvijo. Jure je rojen v zavedni slovenski družini v Trbižu. Kosilo, tako kot je na naših izletih običaj, ni minilo brez petja in glasbe. Čakala nas je le še vožnja z gondolo v dolino in postanek na tržnici v Trbižu, tudi kot spomin na stare čase, ko smo sem »romali« po riž in kavbojke. S tem smo sklenili dva čudovita romarska dneva. Upajmo, da nista bila zadnja!

Prva, torkova skupina romarjev za višarsko cerkvijo / Foto: Grega Flajnik

Zlatoporočenca Joži in Peter Thaler (prva z leve in desne) v družbi Marije in Pavla Marčuna (v sredini). Joži in Marija sta sestri. / Foto: Grega Flajnik

Višarski trio: Jože s kitaro, Grega s harmoniko in enkratni pevec nadškof Alojz Uran. Muzikanta sta imela pred njim kar nekaj treme. / Foto: arhiv skupine

Obisk Brezij in Višarj je bil tudi za sredino drugo skupino posebno doživetje. / Foto: Grega Flajnik

VRTIMO GLOBUS

Kevin in Kyra trideset let v zakonskem jarmu

Trideset let zakona je občudovanja vredno, toda trideset let zakona v Hollywoodu je danes skoraj čudež. Slednje sta obeležila igralec **Kevin Bacon (60)** in igralka **Kyra Sedgwick (53)**. Ob tej priložnosti je Kevin na družabnem omrežju s Kyro delil njun videoposnetek, na katerem prepevata pesem skupine Bee Gees To Love Somebody. "Trideset let. Ne morem verjeti. Kyra je ljubezen in glasba mojega življenja," je zapisal romantičen igralec.

Umril je nečak Johna F. Kennedyja

Zaradi srčne kapi je umrl **Christopher Lawford**, igralec in nečak Johna F. Kennedyja. Star je bil triinšestdeset let. Zastalo mu je srce v enem izmed fitnessov v Los Angelesu. Bil je sin Patricije, sestre Johna F. Kennedyja, in britanskega igralca Petra Lawforda. Slednji je leta 1984 prav tako umrl zaradi srčne kapi. Sicer pa je bil Christopher Lawford najbolj poznan po vlogah v serijah Splošna bolnišnica, Vsi moji otroci in Frasier ter filmu Terminator 3: Vstaja strojev.

Christy se je uresničila želja

Christy Carlson (34), igralka, ki je svoj glas posodila glavni junakinji risane serije Kim Possible, februarja prihodnje leto pričakuje drugega otroka. "Vedno sem si želela dva otroka. Zelo sem hvaležna, da bom to lahko uresničila," je povedala igralka, ki spola otroka ni želela razkriti. Z možem rokerjem Brendanom Rooneyjem imata že dvajsetmesečno Isabello Victorio.

Demi prodaja svojo nesrečno vilo

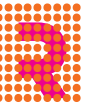

Po tem, ko je zaradi prevelikega odmerka drog pred tedni skoraj umrla, pevk **Demi Lovato (26)** nadaljuje z zdravljenjem. V sklopu rehabilitacije sedaj tudi prodaja svoj dom v Los Angelesu, kjer so jo našli neodzivno. Vila ima štiri spalnice, šest kopalnic in je na prodaj za 9,5 milijona evrov. Sicer pa pevk ni imela sreče z omenjeno hišo. Ko jo je pred dvema letoma kupila, jo je plaz poškodoval, da se ni mogla takoj vseliti.

Foto: arhiv organizatorja (Grega Eržen)

Prejšnji teden so se finalistke za letošnjo najlepšo Slovenko – dobili jo bomo jutri zvečer, izbor pa bo tokrat gostil Delavski dom v Trbovljah – ponovno ustavile v Rimskih termah. Povabljeni so lahko okušali, kar so jim pripravile slovenske lepoticke. Gorenjska finalistka Lara Drinovec (na fotografiji) pa je pripravila skutino torto z vročim ribezovim prelivom.

NAGRADNA KRIŽANKA

MEDIA BUTIK

Koncert

PRIFARSKI MUZIKANTI

z gosti

DVORANA BIOTEHNIŠKEGA CENTRA NAKLO

SOBOTA, 22. SEPTEMBER OB 20.URI

30

PREDPRODAJA CENEJŠIH VSTOPNIC:
KGZ SLOGA KRANJ, LOŠKA ZADRUGA NAKLO IN ŠKOFJA LOKA TRATA,
BS LOGO TUPALICE, GRAŠČA KRIŽE IN OSI 697 737

Gaj les

GORENJSKI GLAS	AMERIŠKI PEVEC IN IGRALEC (FRANK)	USTREZEN NADOMESTEK	CESTNA VIJUGA	JADRANSKI OTOK	TV VODITELJICA ROŠ	FRANCE IVANSEK	SOLATNA PRILOGA JEDEM Z ZARA	ELITNA VOJAŠKA STRAŽA
KAMNITA RAKEV					12			
MALOUMNOST								
PRSA	9					VILI RESNIK HODNIK NA ŽELEZNIŠKI POSTAJI		
JEZIKOVNA SKUPINA V AFRIKI					REKA V ITALJI, PO SLIKAR VESEL			
ŠKANDAL MESTO V TURČIJI				4				
TISKARSKO SITO							PEVEC RUDAN	REŽISER KUROSAWA
GLASBENIK KAREL SOSS				RIM (ORIGINAL) BIRT, KRČMAR				
GORENJSKI GLAS	GOZD, HOSTA	NAŠ JEZIKOSLOVEC (VALENTIN) RANDEVU					8	
HRVAŠKI PEVEC (PETAR)	11					RAFKO IRGOLIČ RANOCELNIK		
MAZILO					DVOJICA MESTO V SEVERNI ITALJI			
ALFI NIPIČ				SLIKARKA KOBILCA				
OTOK PRI ZAHODNI ŠKOTSKI				STARA MERA ZA VINO				

SESTAVIL: F. KALAN	MATERNICA (ANAT.)	GLASOVALEC	PISATELJ HUNTER	OTOČJE VALEUTH	TIM ROBBINS	ORIGINAL	OTOK PRI ZADRU	ARALSKO JEZERO	GORENJSKI GLAS	ŠALA, SMEŠNICA	UROŠ LAJOVIC	POKLON	KRAJ PRI KOČEVJU	SORTA JABOLK, IDAREK OTVA		13		SULTANOV URADNIK V STARI TURČIJI	TABORNIK, GOZDOVNIK
UVODNA GLASBA V OPERI									OB NEVIHTI NARASEL POTOK										
LASTNIK TOVARNE				10					MODEL VOZILA HYUNDAI NAINVOST										14
LETNI GOZDNI POSEK					NAŠ IGRALEC (BRANE) MAČJA DLAKA				7	SIROTA, UBOŽICA POSLOVNI PROSTOR									
ZGODEN					KAMNITA GMOTA TROPSKI SADEŽ					OPRAVLO LIKARIC TEŽAVNA ODLOČITEV			18						
UROŠ NASTRAN					MESTO PRI TORINU NASELJE PRI MURSKI SOBOTI		REČICA PRI IGU	MALIK					NARAVA TRI ENAKE KARTE PRI POKRU	MALAJSKA BLAZNOST					
PESEM IZ CIKLA ADE SKERL								FRANCOŠKI PLEMIC SL. REŽISER (GREGOR)											
GORENJSKI GLAS	APOTEKA	STAR SLOVAN IGLASTO DREVO				HLEV (ZARG.) VNETHJE SARENICE					EVROPSKA VESOLJSKA RAKETA UMIRANJE								
TRAVNIK OB VODI								STOPNJA PRIDEVNIKA SPORTNI NOVINAR (STANE)											
PESNIK ILJAMI		20								PIRAT REDKA KOVINA (TI)									
MESTO V MAKE-DONJI							GOVORNIK SPOJINA ALKOHOLA S KISLINO												
PREDUJEM						GL. MESTO GRČIJE MESTO V ITALJI													
VNETJE NOSNE SLUZNICE								INDIJSKA BOGINJA SMRTI						ORNELLA VANONI ANTON (FR. ZAPIS)					
NICOLE KIDMAN								MODEL VOZILA LADA	ODPRTINA (EKSPR.) SKLADATELJ BECK										
DRUGO IME ELVISA PRESLEYA				2			ZDRAVILNA GORSKA CVETLICA NASILNEŽ												
AGONIJA IRIARTE KOCANI SIVAS UTERUS	PISATELJ VONNEGUT	OSKAR LAZNIK PEVEC NABER								REŽISER PREMINGER	KURIR	KATRAN							
DEL MARIBORA								INPUT PODATKOV PESNICA SEIDEL					MI, VI, ?						
IGRALKA THURMAN						ŠP. PESNIK (TOMAS DE) OLIVIER THOMAS							GRŠKI OTOK IGRALEC PACINO		3				
SKLADATELJ GOBEC							15	GL. MESTO GEORGIE V ZDA											
VELIK TRAVNIK (STAR.)								DAVID OJSTRAH											

Nagrade: 3-krat vstopnica za koncert Prifarskih muzikantov z gosti

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do ponedeljka, 17. septembra 2018, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	

s poslanim SMS
s ključno besedo
AFRIKA5
na 1919
boste prispevali 5 EUR

Karitas
www.karitas.si

za
srce
afrike

Darovanje omogočajo Telekom Slovenije, A1, Telemach, T-2, BOB in HOT.si.

izvirna ljudska igra na prostem

KUD PREDOSLJE

DESETI BRAT
sezona 2018

Jošip Jurčić
Za lero na prostem priredil: Ester Joka Banaž

Datumi predstav:
7. 9.,
8. 9., 9. 9.,
14. 9., 16. 9. ob 20. uri

Župnijsko posestvo v Predosljah
WWW.KUD-PREDOSLJE.SI
041 955 000

Medijski pokrovitelj: Gorenjski Glas

NOVA KNJIGA

Jelena Justin
POZDRAVLJENE, GORE 4

20 EUR

7 poglavij
7 gorskih skupin
70 planinskih tur

Jelena Justin je ob 70-letnici Gorenjskega glasa izbrala 70 najlepših planinskih tur iz sedmih gorskih skupin: Dolomiti, Karnijske Alpe, Zahodne Julijske Alpe, Vzhodne Julijske Alpe, Karavanke, Kamniško-Savinjske Alpe in Alpsko predgorje. Vodnik je prava planinska poslastica.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Za dostavo po pošti se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Konec premikanja ure?

Evropska komisija bo na podlagi javnega posvetovanja predlagala ukinitve sedanje ureditve o premikanju ure na poletni in zimski čas.

MANCA PERDAN

Kranj – Na podlagi številnih zahtev državljanov, Evropskega parlamenta in nekaterih držav članic Evropske unije se je Evropska komisija odločila, da preuči sedanjo ureditev poletnega časa v Evropski uniji in oceni, ali jo je treba spremeniti. Rezultati vseevropske spletne ankete so pokazali, da si ljudje želijo sprememb. Od 4,6 milijona prejetih odgovorov je kar 84 odstotkov

sodelujočih izrazilo željo, da bi v Evropi nehali premikati ure na zimski oziroma poletni čas. Zato bo Evropska komisija predlagala zakonodajo za spreminjanje sedanje ureditve o premikanju ure. Predlog morajo nato sprejeti še v evropskem parlamentu in Svetu Evropske unije kot zastopstvu držav članic. Ta predlog bo zadeval samo ukinitve premikanja ure, odločitev, kateri čas si bodo izbrale članice, poletni ali

“pravi” zimski, pa bo v njihovi pristojnosti.

Večina držav članic Evropske unije ima dolgo tradicijo premikanja ure. V Sloveniji so tako kot drugod v nekdanji Jugoslaviji premik ure uvedli leta 1982, danes pa bi 87 odstotkov Slovencev, ki so sodelovali v vseevropski spletni anketi, ukinito premikanje ure. Kot argumente proti premikanju so anketiranci najpogosteje navajali predvsem negativen vpliv na zdravje, več

prometnih nesreč in pre-majhno varčevanje energije. Prav prihranek energije je bil poleg drugih razlogov, kot sta večja varnost v cestnem prometu in več možnosti za prostočasne dejavnosti, glavni razlog za uvedbo poletnega časa. Vendar raziskave, ki so jih opravili v preteklih letih, niso potrdile niti glavnega razloga, prav tako ni mogoče ugotoviti vzročne zveze med poletnim časom in številom prometnih nesreč.

Barbara Mulej, Kranj:

“Z ukinitvijo premikanja ure se strinjam in bi bila zelo vesela, če bi to uspelo že letos. Bolj mi ustreza poletni čas, ker je daljši dan. Svetloba zjutraj ni tako pomembna kot popoldne.”

Brane Mivšek, Kranj:

“Seveda sem za ukinitve. Premikanje ure sicer ni vplivalo name, ampak je bilo bolj fino prej, dolgo nazaj, ko časa še nismo premikali. Sem za poletni čas, zato, ker je malo daljši dan.”

Milan Jančar, Ljubljana:

“Sem za to, da ostanemo na istem času. Mislim, da bi bil poletni čas boljši, ker je daljši dan. Premik ure name sicer nima vpliva, ker delam ponoči, moja žena pa ima vedno velike probleme.”

Vinko Krevh, Kranj:

“Jaz sem za ukinitve premikanja ure. Ko smo pred leti s tem začeli, sem se hitro navadil, ženo pa je skrbelo molža krav. Mi je pa bolj všeč poletni čas, čeprav moram prej vstati.”

V nedeljo tradicionalni Hrastov memorial

Podljubelj – Avto-moto društvo Tržič organizira 22. Hrastov memorial, mednarodni gorski preizkus starodobnikov in Tomosovih mopedov domačega društva. Prireditev bo v nedeljo, 9. septembra, na starem mejnem prelazu Ljubelj. Pred nekaj dnevi je bilo prijaviteljih že 77 voznikov, med njimi tudi voznice in sovoznice v sedmih kategorijah udeležencev iz Nemčije, Češke, Avstrije in Slovenije. Verifikacije prijav in tehnični pregledi se bodo v nedeljo začeli ob 7. uri, od 10. do 12. ure bodo treningi, slovesno odprtje ob 12.30, tekmovanje po vrstnem redu kategorij pa bo potekalo od 13. do 17. ure.

Okusi Bele krajine v Zbiljah

Zbilje – V nedeljo, 9. septembra, vas bodo ob Zbiljskem jezeru od 12. do 18. ure razvajali Okusi Bele krajine. Poskusili boste lahko belokranjske jedi, spoznali značilnosti tega konca Slovenije in se udeležili delavnice belokranjskih ljudskih plesov. Zaigrali bodo tudi tamburaši KUD Božo Račič Adlešiči.

Naučili so se veliko novega

ANA ŠUBIC

Kranj – Z zabavnimi igrami in odprtjem razstave so v petek v Medgeneracijskem centru Kranj (MCK) sklenili letošnje počitniške aktivnosti. Vse delovne dni od 26. junija dalje so imeli otroci priložnost razvijati ustvarjalnost, športno preživljati prosti čas in se naučiti veliko novega, je dejala Irena Dolenc, strokovna delavka MCK. V 48 dneh so naštel skoraj 1200 obiskov

počitniških aktivnosti, na katerih se je zvrstilo 160 različnih otrok, do trideset dnevno. »To so moje prve počitnice v medgeneracijskem centru. Zelo mi je všeč, najbolj sem uživala v kanjonu Kokre,« je povedala Tia Franko. »Najbolj mi je bilo všeč na bazenu, s prijateljico sva izumila skok 'na raketo'. Naučil sem se tudi dobro hoditi s hoduljami, užival sem ob pripravi sladoleda ...« pa je nekaj vtisov strnil Ožbej Klavčič. Otroci so veliko tudi

ustvarjali in dobršen del izdelkov prikazali na razstavi, skupaj s fotografijami atraktivnih poletnih doživetij. Kot je poudarila Mateja Šmid, direktorica Ljudske univerze Kranj, pod katero sodi medgeneracijski center, so za uspešno izvedbo počitniških aktivnosti ključni njegovi zaposleni in ekipa prostovoljcev. Program omogočajo Mestna občina Kranj, ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter evropski socialni sklad.

Utrinek z zaključka počitniških aktivnosti v Medgeneracijskem centru Kranj

Škofjeloška kulturna jesen

Komaj so se končale prireditve Pisana Loka, že se napovedujejo novi kulturni dogodki: začetek (letos jubilejnega) Kristalnega in otroškega glasbenega abonmaja, Mala Groharjeva slikarska kolonija in Evropski dnevi kulturne dediščine.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Kulturni dogodki, za katere se po besedah župana Mihe Ješeta med drugim dogovarjajo tudi z ambasadami, se vrstijo ves čas. Med stalnice, ki letos zaokrožujejo prvo desetletje, pa sodi glasbeni Kristalni abonma, ki se bo letos začel 17. oktobra s koncertom Vite Mavrič, sledilo pa bo še šest koncertov uglednih glasbenih ustvarjalcev.

Jubilejni glasbeni abonma

»Vodilo programa je raznolikost, Kristalni abonma ponuja vse od džeza in šansona do stare glasbe, namenjen je kar najširši publiki, ob tem pa ne opušta vrhunskih kriterijev kakovosti.« o Kristalnem abonmaju pove Janez Jocif, eden od članov selektorskega odbora. Vpis abonmaja poteka od 11. do 16. septembra za dosedanje in od 18. do 30. septembra za nove abonente. Jocif dodaja, da so cenovno abonmaja ob jubilejnem letu razpolovili, tudi po zaslugi večjega števila sponzorjev. V tem času bodo vpisovali tudi najmlajše za vsakoletni otroški abonma, kjer se predstave začnejo 20. oktobra. Ob sobotnih dopoldnevih se bo do aprila zvrstilo sedem predstav, sodelujejo tudi domači izvajalci, ki je povedala Jana Fojkar, ki na Občini Škofja Loka koordinira prireditve.

Škofjeloško kulturno jesen so predstavili (od leve): Janez Jocif, Kati Sekirnik, Jana Fojkar, župan Miha Ješe, Agata Pavlovec in Jernej Tavčar.

Kjer preteklost sreča prihodnost

Otrokom pa je namenjena tudi Mala Groharjeva slikarska kolonija. Prva se je na pobudo Lojzeta Malovrha in treh škofjeloških organizacij zgodila leta 1968, obiskovali so jo mladi slikarji iz vse tedanje Jugoslavije, po letu 1989 pa je zaradi finančnih težav zamrla. Obnovili so jo leta 1995 in je v naslednjih letih prerasla v gorenjsko srečanje. Vsako leto se odzove do 40 šol s po tremi mladimi likovniki in mentorjem, ki en dan preživijo v Škofji Loki in slikajo njene motive. Izdelke razstavijo in najlepše uvrstijo v katalog. Letošnja kolonija (po besedah

Agate Pavlovec sodi med najstarejše v nekdanjem jugoslovanskem prostoru) bo 28. septembra, do 10. oktobra pa bodo dela v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine razstavljena v Sokolskem domu.

Dnevi evropske kulturne dediščine bodo letos potekali od 22. septembra do 6. oktobra. V Škofji Loki v njih sodeluje 17 organizatorjev, ki bodo pripravili dvajset dogodkov, uvodni bo razstava Odsevi preteklosti v Gimnaziji Škofja Loka, otvoritveni pa etnološka prireditev Praznik prosa 22. septembra na Mestnem trgu. V šolah bodo pripravili projektni teden. Dnevi evropske kulturne dediščine, ki se lepo

vključujejo v letošnje mednarodno leto kulture, potekajo pod geslom Kjer preteklost sreča prihodnost. Velik poudarek bo ob tem namenjen dediščini tekstilne industrije ne Škofjeloškem, med drugim bo 4. oktobra dan industrijske kulture v Škofji Loki, ki bo bodo pripravili tudi okroglo mizo Industrijska dediščina kot priložnost za lokalni razvoj, je povedala Kati Sekirnik iz Rokodelskega centra Duo. V Škofji Loki, kjer je industrijski kompleks nekdanjega Šeširja letos dobil novega lastnika, se z njim in s tehničnim muzejem dogovarjajo za oživitve Šeširjeve dediščine, pa je ob tem dejal župan Miha Ješe.

PREJELI SMO

Kdaj bo dovolj žrtev?

Koliko otrok mora utrpeti posledice prometnih nesreč, da se postavi semafor ob eni najbolj prometnih cest v državi? Koliko pešcev mora biti poškodovanih, da se začne razmišljati o pločniku? Koliko kolesarjev življenjsko ogroženih, da se vzpostavi kolesarska pot med dvema turističnima mestoma? Najde se dovolj denarja za podhode, nadhode in opozorilne prometne znake za žabe, ni pa denarja in volje za ureditev varnega prečkanja ceste v Žabnici pri Kranju. Nedavna prometna nesreča, v kateri je voznica povzela otroka na prehodu za pešce, je samo pika na i siceršnjim slabim razmeram na področju prometa in varnosti na štirikilometrski trasi Kranj–Žabnica. Ta cesta je postala tudi ovira za dejavnosti, ki naj bi sicer tu prevladovali: kmetijstvo, obrtništvo, turizem in rekreacija, a se ni ukrene, da bi se stanje uredilo. Odkar je cesta Kranj–Škofja Loka postala regionalna cesta I. reda in jo dnevno prevozi več kot 13.500 vozil, se problemi kopičijo, ne rešuje pa jih nihče. Več tisoč prebivalcev, ki so podvrženi posledicam prekomernega hrupa, emisijam plinov, gneči na cesti in slabi prometni varnosti za šibkejšo udeležence v prometu, je nemočnih. Krajanji so že pred leti od države zahtevali, naj se takoj prepove ves tranzitni promet s tovornimi vozili nad tri tone, se preusmeri na regionalno cesto Kranj–Jeprca in dovoli le vožnja v lokalnem prometu; srednjeročno zgradi nova magistralna cesta izven naselij Bitenj in Žabnica, sedanja cesta pa prekategorizira v lokalno cesto, kot je že bila – a odgovor s strani države je bil negativen. Cesta je nevarna tako za pešce kot kolesarje, saj ni urejenega pločnika, ni kolesarske poti, cestišče je osvetljeno le na nekaj redkih odsekih. Omeniti velja, da je ta ista regionalna cesta od Žabnice do Škofje Loke ob-

čutno bolje urejena in varnejša za pešce in kolesarje, s čimer je Občina Škofja Loka dokazala, da je problem rešljiv. Tik ob regionalni cesti Kranj–Škofja Loka stojita tudi podružnična osnovna šola in vrtec Žabnica. Lokacija šole in vrtca je že v osnovi izredno slaba, saj so otroci in šolsko osebje izpostavljeni celodnevnomu hrupu in izpustom plinov iz vozil. Kot da to ni dovolj, je zelo slabo poskrbljeno tudi za prometno varnost šolarjev in ostalih udeležencev v prometu v okolici šole. Krajanji že vrsto let zahtevajo postavitve semaforja pri šoli, s čimer bi otrokom olajšali prehod čez eno najbolj prometnih cest v državi, a se to ne zgodi. Občina in država se izgovarjata druga na drugo, nesreče ob cesti pa se vrstijo. Ena takšnih (nepotrebnih) nesreč, ki se je zgodila v sredo, 29. 8. 2018, samo še potrjuje nujnost reševanja te problematike. Za zaključek pa v razmislek še tole. Na prvem mestu bi morala biti varnost, o tem ni dvoma. A ukrepanje pa je tudi ekonomsko opravičljivo, saj se obe občini, Kranj in Škofja Loka, oglašujeta kot turistični destinaciji, naklonjeni kolesarskemu turizmu. Kljub bližini in kompatibilnosti ponudbe pa se zaradi nevarne ceste ne ponuja ogled ali nakupovanje v sosednjem mestu s kolesom. Velik potencial ima tudi razvoj podeželskega turizma v vaseh med mestoma, s čimer bi se pridružili prizadevanjem Kranja po razvoju turizma. Občina je med drugim vzpostavila sistem KRKOLESOM, preko katerega domačini ali obiskovalci uporabljajo 55 koles, ki so razporejena na postajališčih po centru in v neposredni bližini Kranja, kar je pohvale vredno, žal pa podeželje še ni zajeto. Upajmo torej, da bo kranjska občinska uprava v naslednjem mandatu razvijala tudi okolico Kranja in vzpostavila varne kolesarske poti do sosednjih krajev. To bi bilo nedvomno v interesu in dobrobit tako obiskovalcev kot vseh občank in občanov Kranja.

MARIJA ZAKRAJŠEK
MARTINJAK

GG | IZLET// od petka, 26. oktobra, do nedelje, 28. oktobra 2018

TEŽKO PRIČAKOVANO OBIRANJE MANDARIN

Odhod avtobusa z avtobusne postaje v Kranju bo ob 5. uri, z avtobusne postaje v Škofji Loki pa ob 5.20. Odpeljali se bomo čez Imotsko polje in si ogledali dve slikoviti kraški jezera (Rdeče in Modro jezero). Skozi mesto Imotski se bomo sprehodili do glavnega mestnega trga s spomenikom Tinu Ujeviću. Pot bomo nadaljevali proti Makarski rivieri, kjer bomo večerjali in prenočili.

Drugi dan se bomo odpeljali v dolino Neretve. Na plantažah nas bodo pričakali z aperitivom in suhimi figami, nato bomo uživali v obiranju mandarin v čudovitem okolju neretvanske delte. Med vožnjo s trupicami po jezeru Kuti bomo opazovali čudovito naravo. Domačini nam bodo v restavraciji **Pri Jozotu** pripravili odlično kosilo z neretvanskimi specialitetami, pijačo in zabavo. Pozno popoldne se bomo zapeljali nazaj proti hotelu, kjer se bomo po večerji pogovorili o doživetjih pri obiranju mandarin v dolini Neretve.

Tretji dan bo po zajtrku nekaj prostega časa. Za doplačilo bo možna vožnja z ladjo ob obali. V dopoldanskih urah se bomo odpeljali v **Makarsko**, eno na lepših letovišč v Dalmaciji. Sledila bo vožnja proti Šibeniku. Ustavili se bomo v mestu Skradin ob reki Krki, kjer bomo imeli toplo malico in možnost za sprehod. Popoldne se bomo vračali proti domu. V Kranju bomo prispeli okoli polnoči.

Več lahko preberete na naši spletni strani www.gorenjski.glas.si.

Cena izleta je samo 188 EUR na osebo.

Dolina Neretve in Makarska riviera sta oktobra najlepši, zato pohitite s prijavo!

Organizator izleta je Kompas, d. d. Prijave in rezervacije zbirajo v Kompasu Kranj, Slovenski trg 6, tel.: 04/201 42 61, in v Kompasu Škofja Loka, Kapucinski trg 8, tel.: 04/511 1770. Ne zamudite tega nepozabnega doživetja!

Cena vključuje: prevoz s sodobnim turističnim avtobusom po programu, 2 polpenzion v dvo-posteljni sobah v hotelu z najmanj 3 zvezdicami, obiranje mandarin, 3 kg mandarin na osebo, vožnja s trupicami po delti Neretve, odlično kosilo z neretvanskimi specialitetami in zabavo in pijačo Pri Jozotu, vstopnina za ogled Modrega in Rdečega jezera, toplo malico v Skradinu zadnji dan ter stroške vodenja in organizacije potovanja.

Doplačilo (ob prijavi): enoposteljna soba – 48 EUR za dve nočitvi

Gorenjski Glas

LOTO

Rezultati 71. krog – 5. september 2018
2, 18, 24, 26, 30, 36, 37 in 3

Loto PLUS: **2, 3, 8, 11, 12, 34, 39 in 5**
Lotko: **5 1 4 0 3 6**

Sklad 72. krog za Sedmico: **4.600.000 EUR**
Sklad 72. krog za PLUS: **380.000 EUR**
Sklad 72. krog za Lotko: **1.000.000 EUR**

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 31. avgusta 2018, je bilo **KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO PREDOSLJE**. Geslo križanke je bilo: DESETI BRAT V PREDOSLJAH. Nagrajenci, ki prejmejo vsak po dve vstopnici za predstavo Deseti brat v Predosljah so: **Renata Rogelj, Lovrenc Petrič** in **Franc Šilar** iz Kranja.

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom: ZDRAVI DOMAČI PRIDELKI, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu v torek, 21. avgusta 2018, in prejmejo knjigo Melanda so: **Martina Keržič** iz Kranja, **Milan Požar** iz Rateč in **Milan Bolka** iz Cerkelj. Nagrajencem čestitamo!

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

KOPALNI BIOTERME: 15. 10.; **TRST:** 10. 10.; **PRAZNIK KAKIJEV:** 17. 11.; **BERNARDIN:** 18.–21. 11.; **BANOVC:** 4.–7. 11.; **STRUNJAN:** 2.–5. 12.; **BANJA VRUČICA S PIRAMIDAMI:** 23.–25. 11.; **S TERAPIJAMI:** 10.–17. 12.; **MEDŽUGORJE Z MANDARINAMI:** 5.–7. 10., 27.–29. 10.; **MANDARINE:** 5.–7. 10., 12.–14. 10.; **MADŽARSKE TOPLICE:** 4.–8. 11.. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PIREDITVE**Prireditve ob obletnici športnega društva**

Visoko – Športno društvo Visoko vabi na prireditve ob 60-letnici Športnega društva Visoko in 40-letnici nogometa na Visokem. Prireditve bo v soboto, 8. septembra, ob 14.30 v Športnem parku Visoko.

PETER WOHLLEBEN
SKRIVNE MREŽE NARAVE

Narava skriva številna presenečenja: listavci vplivajo na vrtenje Zemlje, žerjavi sabotirajo špansko proizvodnjo šunke in iglavci lahko ustvarijo dež. Z avtorjem uspešnic o naravi Petrom Wohllebenom se potopimo v osupljivi svet, poln čudovitih prepletov med rastlinami in živalmi: kako vplivajo drug na drugega? In kaj se zgodi, ko v tem natančno uravnoteženem svetu kolesje preskoči zobec?

Novo!

180 strani, 125 x 200 mm, mehka vezava

19⁹⁰ EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si **Gorenjski Glas**

Jedi iz sklede

Slastne domače jedi so tokrat pripravljene v sodobnejši podobi – ponujene so v skledi ali skledici, da jih lahko jemo le z žlico ali vilicami. Avtorica, znana po blagovni znamki Jagababa, je mojstrica domače kuhe, njena najpomembnejša vodila pa so: sveže, lokalno, sezonsko. V knjigi so zbrani raznovrstni recepti: bogate solate, enolončnice, krepke juhe, golaž s prilogami, testeninske sestavljence, jedi s polento, ješprenjem, pa tudi nekaj sladici.

88 strani, 170 x 235 mm, trda vezava

19⁹⁰ EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si **Gorenjski Glas**

Spominska slovesnost

Naklo – Občinska organizacija Združenja borcev za vrednote NOB Naklo vabi v nedeljo, 9. septembra, ob 14. uri na spominsko slovesnost v Strahinju.

Aktivnosti Medgeneracijskega centra

Kranj – V Medgeneracijskem centru Kranj se bodo odvijale naslednje brezplačne aktivnosti: v petek, 7. septembra, ob 17. uri predstavitev vseslovenskega projekta ozaveščanja, spodbujanja medsebojnega druženja in kvalitetnih medsebojnih odnosov, ohranjanja vrednote družine, spoznavanja bioenergije in nezavednih naravnih sil; v ponedeljek, 10. septembra, ob 18. uri ogled Šmajdovega gradu. Zbirno mesto na parkirišču pod Mesarijo Arvaj, nogometno igrišče NK Britof. Vodi turistični vodnik Janko Zupan. V torek, 11. septembra, bo ob 18. uri predstavitev metode EFT. Obvezna prijava na brezplačne dogodke na tel. 041 724 134 ali e-naslov mck-prijava@luniverza.si.

Srečanje na Rožci

Jesenice – V soboto, 8. septembra, bo potekalo prijateljsko srečanje občin Jesenice in Šentjakob v Rožu. Ob 11. uri bo srečanje na sedlu Rožca, ob 12. uri pa druženje na kmetiji Zakamnik.

IZLETI**Pohod po območju občine Šenčur**

Šenčur – Društvo upokojencev Šenčur organizira v četrtek, 20. septembra, pohod po območju občine Šenčur: center Šenčurja – obrtno-poslovna cona – most vdihljajev – letališče – spomenik padlemu psu – Srednja vas – Visoko – ob Kokri – Milje. Skupne lahke ravninske hoje bo okrog tri ure. Ob zaključku pohoda bo topla malica in družabno srečanje. Informacije in obvezne prijave zbira do ponedeljka, 17. septembra, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Na planino Jezerca – Krvavec

Cerklje – Občinska organizacija, Združenje borcev za vrednote NOB Kranj, Cerklje na Gorenjskem, vabi v soboto, 8. septembra, ob 11. uri na spominsko slovesnost s kulturnim programom ob 76. obletnici napada na 2. grupo odredov in padle borce 2. grupe odredov in krvavške čete v avgustu 1942. Spominska slovesnost bo pri osrednjem spomeniku NOB na planini Jezerca pod Krvavcem. V soboto, 8. septembra, bo tudi pohod po Poti spomina in tovarištva in 2. grupe odredov z B'ča preko Davovca, Trdovnika na planino Jezerca. Pohodniki bodo ob 8. uri začeli pohod na B'ču pred Štefanjo goro, 500 m nad postajo gondolske žičnice na Krvavec.

KINOSPORED**KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)**

Sobota, 8. 9.
21.45 ČRNI KKLANOVEC
20.00 NUNA
18.00 MAMMA MIA! SPET ZAČENJA SE
16.20 RAČKA, RAČKA, GOS, sinhro.
14.30 HOTEL TRANSILVANJA 3: VSI NA MORJE!, sinhro.

CINEPLEX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 8. 9.
15.00, 21.15 ČRNI KKLANOVEC
18.00, 20.00, 22.00 NUNA
18.50 POKVARJENI Pliškoti
20.45 PRAVIČNIK 2
14.30, 16.40 SKRIVNO ŽIVLJENJE MAČK, sinhro.

GLEDALIŠKI SPORED**PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ**

Petek, 7. septembra
18.00 Boris A. Novak: KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO (v dvorani PGK)

Sobota, 8. septembra
10.00 Boris A. Novak: KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO (v dvorani PGK)
17.00 PREŠERNO S PREŠERNOVCI (Češnjevt Layerjeve hiše in Stolpa Škrlovec)

13.30, 15.40 SKRIVNO ŽIVLJENJE MAČK, 3D, sinhro.
20.30 MEGALODON: PREDATOR IZ GLOBIN
19.00 VOHUN, KI ME JE NATEGNIL
17.40 MISIJA: NEMOGOČE – IZPAD
19.50, 22.10 MAMMA MIA! SPET ZAČENJA SE
14.00, 16.00, 17.50 HOTEL TRANSILVANJA 3: VSI NA MORJE!, sinhro.
15.00, 17.00 HOTEL TRANSILVANJA 3: VSI NA MORJE!, 3D, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 7. 9., sobota, 8. 9., in nedelja, 9. 9.
18.00 SKRIVNO ŽIVLJENJE MAČK, sinhro. (v petek in soboto 3D)
20.00 MARY SHELLY

Organizatorji filmskih predstav si pridružujejo pravico do spremembe programa.

PREDAVANJA**Pravilna prehrana kot orožje proti stresu**

Kranj – Humana, združenje svojcev pri skrbi za mentalno zdravje, vabi v četrtek, 13. septembra, ob 16. uri na brezplačno predavanje Pravilna prehrana kot orožje proti stresu. Predavala bo Alenka Dijak, prehranska svetovalka. Predavanje bo potekalo v prostorih Humane na Oldhamski 14 (pri Vodovodnem stolpu).

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 8. septembra, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Tretje Pavlovo misijonsko potovanje ob 9. uri ter predavanje Nepričakovana velikodušnost ob 10.30.

OBVESTILA**Nova sezona KD Qulanium**

Kranj – Kulturno društvo Qulanium vabi k udeležbi v novi plesni sezoni, ki jo začnejo v ponedeljek, 10. septembra. Poleg že ustaljenih skupin razpisujejo: plesno ustvarjalnico za najmlajše, ustvarjalni gib za mamice ter raztegnitis. Informacije in prijave: Ana Romih (031 003 098, ana.romih@qulanium.org).

Zadnja letošnja pastirska maša

Cerklje – V nedeljo, 9. septembra, bo ob 15. uri pri Plečnikovi kapeli Marije Snežne na Krvavcu zadnja pastirska sveta maša v letošnji pašni sezoni v zahvalo za varno in zdravo pašo in da je živina na Krvavcu. Mašo bo daroval predoseljski župnik in cerkljanski rojak Ivan Jenko.

KONCERTI**Koncert sakralne glasbe v Adergasu**

Adergas – Jutri, v soboto, 8. septembra, ob 19. uri župnija Velesovo vabi na koncert sakralne glasbe, ki bo v cerkvi Marijinega oznanjenja v Adergasu. Nastopili bodo Lucas Somoza Osterc (bariton), Marcos Fink (basbariton) in Tone Potočnik (orgle).

Koncert MoPZ Alpina

Žiri – Promenadni koncert MoPZ Alpina z igralci KD Jurko Gore bo v nedeljo, 9. septembra, ob 19. uri Pr' Krošl na Dobračevi pri Žireh (Pot v Skale 10).

RAZSTAVE**Čudež svetlobe**

Duplje – V petek, 7. septembra, bo ob 18.30 v Galeriji Graščične Duplje odprtje razstave Čudež svetlobe avtorja Branka Bandlja.

Dr. Valentin Zarnik – Oče slovenskih taborov

Vodice – Slovanska knjižnica in Knjižnica Vodice pripravljata razstavo Dr. Valentin Zarnik – Oče slovenskih taborov, katere odprtje bo v nedeljo, 9. septembra, ob 12. uri v Kulturnem domu Vodice. Razstava bo na ogled do 14. septembra. Individualen ogled bo možen od ponedeljka do petka med 18. in 19. uro. Šolam bo omogočen ogled razstave tudi v dopoldanskem času.

PREDSTAVE**Torkova kinoteka na Stari Savi**

Jesenice – V torek, 11. septembra, bo ob 20. uri v Kolpernu na Stari Savi filmska projekcija kultnega ljubzensko-dramskega filma Ples v dežju (1961, režija: Boštjan Hladnik).

ANKETA

Dajmo novi vladi
nekaj časa

MAŠA LIKOSAR

Šestnajst ministrov iz vrst koalicijskih strank (LMŠ, SMC, SD, DeSUS in SAB) pod vodstvom Marjana Šarca čaka še potrjevanje v državnem zboru. Kaj o njih menijo naključno izbrani občani, kaj od njih pričakujejo in kaj jim želijo?

Foto: Primož Pičulin

Terezija Mlakar, Kamnik:

“Želim si, da bi vlada delala z dušo in srcem, odgovorno in v korist ljudem. Kako bo uspešna, se bo šele pokazalo, ko bo začela delati. Upam pa, da bo uresničila vsaj pol tega, kar obljublja.”

Vojko Jončeski Malovrh, Kamnik:

“Vesel sem, da je Kamničan predsednik vlade, ministrom pa dajmo čas in bomo videli, kaj bodo naredili. Prav je, da so nekateri ministri novi, drugi stari, ker so že izkušeni.”

Rožle Žan Brelih, Škofja Loka:

“Nisem na tekočem s politiko in niti ne vem, kdo bodo novi ministri. Od politike nimam koristi, sem pa prepričan, da tudi s to vlado za ljudi ne bo sprememb na bolje.”

Tomaž Štefe, Kranj:

“Velika pričakovanja so od vsake vlade in tudi od te pričakujem dobro delo, ki bo v korist vsem državljanom. Novemu predsedniku vlade in ministrom želim vse najboljše in čim daljši obstoj.”

Alfonz Medved, Kranj:

“Bomo videli, kaj bo, ne pričakujem pa ničesar posebnega – ne dobro ne slabo. Vladna ekipa je povprečna. Upam, da se bo obdržala dalj časa, čeprav se mi zdi njen obstoj le vprašanje časa.”

Na pot peš, z osli in psi

Mlad švicarski par potujočih glasbenikov, Jane Buschmann in Etienne Sarrasin, že dobro leto dni v družbi dveh psov in treh osličkov kar peš potuje po svetu.

SAMO LESJAK

Kranj – Simpatično družino, ki vsepovsod pritegne pozornost, pot trenutno preko Gorenjske vodi proti Dolenjski, kjer par namerava obiskati prijatelja. Takšen način potovanja – ter življenja – jima je blizu, saj so jima pri srcu pristni stiki z ljudmi in živalmi. Prav zato sta tudi sprejela prelomno odločitev, da iz domačega mesta Bovermier kreneta na pot, ki sedaj traja že petnajst mesecev. Do prihoda v Slovenijo sta nočila v šotorih, pri nas pa sta spoznala veliko prijaznih ljudi, ki so jima ponudili udobno domačo posteljo. Čas ni njun gospodar, tako da potujejo počasi, par pa s svojimi glasbenimi talenti z uličnimi nastopi zasluži ravno toliko, da pokrije vsakodnevne stroške

Foto: Gorazd Kavčič

Dolga in razgibana pot je prijazno popotniško družino vodila tudi skozi Kranj.

potujoče karavane. S svojo skromnostjo ter odprtostjo do ljudi in spoštovanjem do narave sta lahko zgled vsem.

Nad lepotami naše dežele sta navdušena, tako da vsaj še nekaj tednov nameravajo ostati v Sloveniji, nato pa

se bodo znova prepustili sivi poti, da jih odpelje naprej, novim deželam ter dogodivščinam naproti.

Sadje za vse

Obilna letina jabolk, hrušk in sliv je spodbudila Dragico Dubokovič, da povabi ljudi, da si naberejo sadje iz njenega vrta.

MANCA PERDAN

Stražišče – “Čas obilja jabolk in sliv je tu, če nimate, si naberejte, zadaj na vrtu je vsega,” se glasi napis, ki ga je Dragica Dubokovič iz Stražišča pripela na drevo pred svojo hišo. “Ideja je v meni zrasla v trenutku, spontano,” je pojasnila Dragica, saj je letošnje leto tudi njej prineslo obilje sadja, ki ga sama ne more porabiti. Zato je povabila ljudi, naj pridejo in si naberejo stvari iz njenega vrta. “Za vse je dovolj. Pride lahko, kdor hoče, in si nabere, kolikor hoče.”

Odzivi ljudi so pozitivni, je povedala Dragica. “Ljudje pridejo tudi iz drugega konca Kranja, veliko jih je iz blokov, ti pa nimajo svojega

vрта. So zelo veseli, da si lahko naberejo, kar želijo, hkrati pa so tudi presenečeni, ker vsi ne verjamejo, da si sadje lahko naberejo brezplačno. Jaz pa jim pravim, da tu ni plačila, tu je le dobra volja.” Njeno gesto podpirajo tudi sosede in sinova Dean in Davor, ki pravita, da bo mogoče s tem še koga navdušila.

Dragica veliko sadja porabi tudi sama. “Delam sok, marmelado, veliko pečem, trenutno namakam slive za žganje,” je povedala in dodala, da je na vrtu še vedno vsega preveč. Zato vabi ljudi, da pridejo in si vzamejo stvari, ki jih letos nudi njen vrt. Ponudba bo veljala dotlej, dokler sadje ne bo porabljeno, je še povedala.

Dragica Dubokovič je povabilo obesila na drevo pred hišo.

MESTNA OBČINA
KRANJ

PešBUS PARK(irni) dan kolesarjenje hoja
delavnice igre DAN BREZ AVTOMOBILA
www.kranj.si

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI
16. - 22. SEPTEMBER

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

PROJEKT JE SOFINANCIRAN S STRANI MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR V OKVIRU SREDSTEV SKLADA ZA PODNEBNE SPREMEMBE

Združuj in učinkovito potuj
www.mobilityweek.eu,
www.tedenmobilnosti.si

vremenska napoved

Danes bo pretežno oblačno, popoldne bodo plohe in nevihte. Jutri bo vreme spremenljivo, predvsem sredi dneva in popoldne bodo plohe in nevihte. V nedeljo bo dokaj sončno, popoldne bo možna kakšna kratkotrajna ploha ali nevihta. Zjutraj bo po nižinah megla.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

14/24 °C

SOBOTA

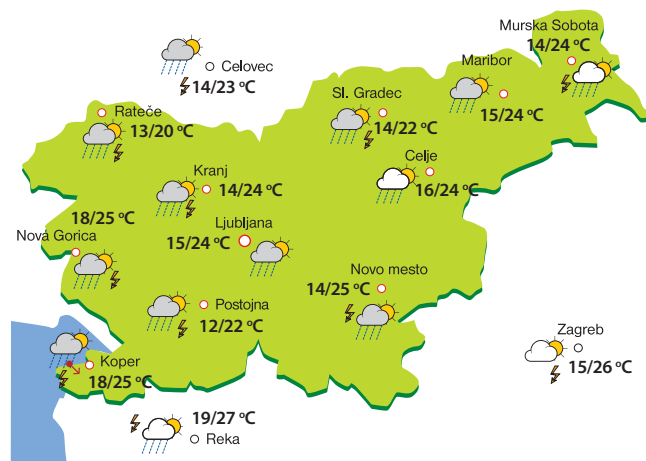

13/24 °C

NEDELJA

12/25 °C

Aljažev stolp gre danes v dolino

Mojstrana – Če le ne bo kakšnih z vremenom povezanih zapletov, bo helikopter Slovenske vojske danes ob desetih v dolino odpeljal Aljažev stolp. Znameniti stolp bodo z vrha Triglava prvič v zgodovini, odkar ga je tja pred 123 leti postavil Jakob Aljaž, v dolino prepeljali zaradi vzdrževalnih – restavratorskih posegov, ki bodo zagotovili njegovo ohranitev. V nadaljevanju bo stolp varno prepeljan v Restavratorski center ZVKDS, ki je po pooblastilu vlade Republike Slovenije upravljavec stolpa in je tudi pripravil konservatorski načrt in elaborat za njegovo ohranitev. Približno tri tedne naj bi trajala obnova, nato pa ga bodo po zagotovilih Zavoda za varstvo kulturne dediščine vrnili nazaj na vrh Triglava.